

Høringsnotat

Dato: 15. november 2024

Saksnr: 24/7330

Høringsfrist: 10. februar 2025

Endringer i inkassoloven for å gjennomføre regler om inndrivning i direktiv (EU) 2021/2167 om kredittjenestefirmaer og kredittkjøpere og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2014/17/EU

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Direktivets formål og hovedinnhold	4
3	Direktivets virkeområde.....	4
4	Gjennomføring av direktivreglene om inndrivning i inkassoloven.....	5
5	Definisjoner	8
5.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag.....	8
5.2	Direktivet.....	8
5.3	Departementets vurderinger og forslag.....	9
6	Foretaksbevilling	10
6.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag.....	10
6.2	Direktivet.....	11
6.3	Departementets vurderinger og forslag.....	11
7	Egnehetskrav for personer i ledelsen og eiere. Kvalifikasjonskrav for ledelsen	14
7.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag.....	14
7.2	Direktivet.....	15
7.3	Departementets vurderinger og forslag.....	15
8	Krav til rutiner	16
8.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag.....	16
8.2	Direktivet.....	16
8.3	Departementets vurderinger og forslag.....	17
9	Søknad om foretaksbevilling.....	17
9.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag.....	17
9.2	Direktivet.....	17

9.3	Departementets vurderinger og forslag.....	18
10	Virksomhetsregister	19
10.1	Gjeldende rett.....	19
10.2	Direktivet	19
10.3	Departementets vurderinger og forslag	20
11	Utkontraktering.....	20
11.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag	20
11.2	Direktivet	21
11.3	Departementets vurderinger og forslag	22
12	Oppdragsavtale	23
12.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag	23
12.2	Direktivet	23
12.3	Departementets vurderinger og forslag	24
13	Klientmiddelbehandling	24
13.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag	24
13.2	Direktivet	25
13.3	Departementets vurderinger og forslag	25
14	Dokumentasjon ved utførelsen av oppdragene.....	26
14.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag	26
14.2	Direktivet	26
14.3	Departementets vurderinger og forslag	27
15	Grensekryssende inndriving etter direktivet	27
15.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag	27
15.2	Direktivet	27
15.3	Departementets vurderinger og forslag	29
16	Reaksjoner ved brudd på regelverket.....	30
16.1	Tilbakekall av foretaksbevilling.....	30
16.1.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag	30
16.1.2	Direktivet	31
16.1.3	Departementets vurderinger og forslag	31
16.2	Overtredelsesgebyr	32
16.2.1	Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag	32
16.2.2	Direktivet	33
16.2.3	Departementets vurderinger og forslag	34
16.3	Momenter ved ileggelse av administrative reaksjoner som følge av brudd på regelverket	37
16.3.1	Gjeldende rett.....	37

16.3.2	Direktivet	38
16.3.3	Departementets vurderinger og forslag	39
17	Personvernkonsekvenser	39
18	Økonomiske og administrative konsekvenser	41
19	Merknader til de enkelte paragrafene i loven.....	43
20	Merknader til de enkelte paragrafene i forskriften	56
21	Forslag til lovbestemmelser.....	58
22	Forslag til forskriftsbestemmelser	65

1 Innledning

EU vedtok 24. november 2021 direktiv (EU) 2021/2167 om kredittjenestefirmaer og kredittkjøpere og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2014/17/EU. (Direktiv 2008/48/EF er forbrukerkredittdirektivet, mens direktiv 2014/17/EU er boliglånsdirektivet.) Direktivet legger til rette for salg av misligholdte lån fra kredittinstitusjoner (dvs. banker og kredittforetak), og inngår i EUs arbeid med å minske beholdninger av misligholdte lån og å forhindre fremtidig overdreven opphopning av misligholdte lån i kredittinstitusjoner. Direktivet trådte i kraft i EU 28. desember 2021, og det er forventet at det vil bli innlemmet i EØS-avtalen. Når direktivet blir innlemmet i EØS-avtalen, må det gjennomføres i norsk rett.

I høringsnotatet her foreslår departementet tilpasninger i inkassoloven for å gjennomføre de delene av direktivet som gjelder inndrivning. Departementet arbeider med en proposisjon om en ny inkassolov på bakgrunn av rapporten fra en arbeidsgruppe som ble nedsatt av Justis- og beredskapsdepartementet, fra januar 2020 («Gjennomgåelse av nærmere angitte problemstillinger om inkassoloven»). Departementet tar sikte på å gjennomføre de delene av direktivet som gjelder inndrivning, i den nevnte proposisjonen. Direktivet gjelder også andre temaer, som tilsyn ved grensekryssende inndrivning etter direktivet, og kjøp og salg av misligholdte lån. Gjennomføringen av disse delene av direktivet behandles ikke i høringsnotatet her, men vil bli behandlet for seg i en senere prosess.

På mange områder er gjeldende regler og forslagene fra arbeidsgruppen som har vurdert endringer i inkassolovgivningen, i tråd med direktivet, eller det er bare behov for minimale endringer. Departementet ser ikke grunn til å høre disse særskilt. Det gjelder eksempelvis artikkel 10 første ledd, som har regler om god inkassoskikk og kommunikasjon med skyldnerne, hvor departementet antar at arbeidsgruppens lovforslag §§ 32 til 35 i hovedsak tilfredsstillende direktivets krav. Tilsvarende gjelder reglene om klage til foretaket i artikkel 24, se arbeidsgruppens lovforslag § 23 om urettmessige krav og innsigelsesbehandling og § 24 om skriftlige klager over inndrivningen. Videre følger det av artikkel 25 at behandling av personopplysninger skal skje i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679 (personvernforordningen/GDPR), men dette følger allerede av personopplysningsloven.

I høringsnotatet her behandles derfor i første rekke direktivbestemmelsene om inndrivning som gir grunn til å foreslå regler med et annet innhold enn gjeldende regler eller arbeidsgruppens forslag. Departementet antar at en slik mer begrenset

tilnærming legger til rette for en høring hvor høringsinstansene kan ta stilling til de viktige spørsmålene, samtidig som den ekstra høringen ikke fører til en unødig forsinkelse av arbeidet med ny inkassolov.

Ved utformingen av lov- og forskriftsforslagene er det tatt utgangspunkt i arbeidsgruppens lov- og forskriftsforslag. Arbeidsgrupperapporten er tilgjengelig her: [Gjennomgåelse av nærmere angitte problemstillinger om inkassoloven \(regjeringen.no\)](#)

Departementet gjør for ordens skyld oppmerksom på at paragrafnummereringen i lovforslaget ikke er optimal, men den vil bli bearbeidet i proposisjonen til den nye loven. Det vil også bli vurdert senere om enkelte av reglene i lovforslaget heller bør inntas i forskriften.

2 Direktivets formål og hovedinnhold

Direktivet gir felles minimumsregler for kjøp og salg av misligholdte lån fra banker og kredittforetak, og for håndtering av lånene etter at de er overdratt. Direktivet har blant annet regler om bevilling til kredittjenestevirksomheter, grensekryssende inndrivning, god skikk og kommunikasjon med skyldnerne, tilsyn og reaksjoner ved brudd på reglene. Direktivet legger slik til rette både for et sekundærmarked for misligholdte lån og for skyldnerbeskyttelse. Det overordnede formålet med direktivet er å minske beholdningene av misligholdte lån i banker og kredittforetak i EU, og å forhindre overdreven opphopning av misligholdte lån i fremtiden.

3 Direktivets virkeområde

Direktivets virkeområde følger av artikkel 1 og 2. Direktivet gjelder både kjøp og salg av fordringer fra kredittavtaler og inndrivning av disse. Når det gjelder inndrivning, kan hovedreglene om virkeområdet i artikkel 1 bokstav a og artikkel 2 første ledd bokstav a, sammenholdt med relevante definisjoner i artikkel 3, oppsummeres slik:

- Kravets grunnlag skal være en kredittavtale som er utstedt av en bank eller et kredittforetak som er lovlig etablert i EØS.
- Etter mislighold skal kravet være kjøpt opp som ledd i lovlig utøvelse av ervervsmessig virksomhet av en fysisk eller juridisk person som ikke er en bank eller et kredittforetak.
- Med kredittavtale menes i denne sammenhengen en avtale hvor en bank eller et kredittforetak yter en kreditt i form av betalingsutsettelse, lån eller lignende form for finansiering.
- Med mislighold menes i denne sammenhengen mislighold som definert i forordning (EU) 575/2013 artikkel 47a.

Slik departementet forstår det, er virkeområdet for direktivet nokså begrenset, og bare en liten del av kravene som inkassoforetakene inndriver, vil være omfattet. Departementet antar at det i hovedsak er større inkassoforetak som vil inndrive krav etter direktivet. I Sverige er det antatt at det vil gjelde ca. 10 til 20 større inkassoforetak, se SOU 2023:3 punkt 3.3 og 4.2.2.

Som det er redegjort nærmere for i punkt 4, foreslår departementet i hovedsak å gjennomføre direktivet i inkassoloven uten hensyn til disse avgrensningene.

Departementet foreslår likevel at enkelte regler bare skal gjelde innenfor direktivets virkeområde. Se også forslaget til definisjon av «krav som omfattet av direktiv (EU) 2021/2167» i lovforslaget § 4 bokstav h og merknaden til denne.

Direktivet gjør i artikkel 2 fjerde ledd på nærmere vilkår unntak for inndriving som utføres når kjøperen av kravet er et spesialforetak for verdipapirisering. Etter femte ledd gjelder ikke direktivet inndriving som utføres av banker eller kredittforetak, av forvaltere av alternative investeringsfond, forvaltningsselskap eller (på nærmere vilkår) investeringselskap, eller av ikke-kredittinstitusjoner som er underlagt tilsyn etter forbrukerkredittdirektivet eller boliglånsdirektivet. Etter sjette ledd kan også inndriving som utføres av namsmyndigheter eller advokater, unntas. Departementet legger på denne bakgrunnen til grunn at direktivet ikke gir grunn til å gjøre endringer i finansieringsforetaks adgang til å inndrive egne oppkjøpte pengekrav, i advokaters adgang til å drive fremmedinkassovirksomhet eller i tvangsfullbyrdelsesloven. Se ellers punkt 6 om foretaksbevilling.

Det følger av artikkel 2 andre ledd at direktivet er et minimumsdirektiv. Direktivet er derfor ikke til hinder for å beholde nasjonale regler som går ut over direktivets krav.

4 Gjennomføring av direktivreglene om inndriving i inkassoloven

Utenrettslig inndriving av forfalte pengekrav er i dag regulert i lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndriving av forfalte pengekrav. En arbeidsgrupperapport med forslag til ny inkassolov og ny inkassoforskrift var på høring i 2020, og departementet arbeider med en proposisjon om oppfølging av denne. For en stor del omhandler direktivets bestemmelser om inndriving de samme temaene som gjeldende regler og arbeidsgruppens forslag (bevilling, rutiner, klientmiddelbehandling, utkontraktering, god skikk, kommunikasjon med skyldnere, oppdragsavtale, klagebehandling, tilsyn, reaksjoner ved overtredelser av gjeldende regler og saksbehandlingstid ved behandling av søknader). I direktivet brukes uttrykk som «kredittjeneste» og «kredittjenestevirksomhet», men departementet forstår uttrykkene slik at de tilsvarende «inkasso» og «inkassoforetak». Departementet vurderer det som hensiktsmessig å gjennomføre de delene av direktivet som gjelder inndriving, i den nye inkassoloven som departementet arbeider med.

I Sverige og Danmark er det vedtatt egne lover til gjennomføringen av direktivet (henholdsvis lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditaftal og lov om kredittservicevirksomheder og kredittkøbere), og departementets forslag innebærer derfor en annen modell for gjennomføringen enn det som er valgt der.

I den svenske proposisjonen, Prop.2023/24:23 punkt 4.2, vurderte man det som uhensiktsmessig å gjennomføre direktivets regler om kredittforvaltning (inndriving mv.) gjennom endringer i inkassolagen. Det ble blant annet vist til at direktivbestemmelsene om bevilling, tilsyn og sanksjoner avviker fra inkassolagens regler, og at direktivet i større grad enn inkassolagen gjaldt forholdet mellom kredittkjøperen og kredittforvalteren:

«Direktivets bestämmelser om tillståndsförfarandet och tillsyn avviker dock från inkassolagens bestämmelser på samma område. Detsamma gäller bestämmelserna om sanktioner. Medan direktivet innehåller regler om administrativa sanktioner utgörs

inkassolagens sanktioner i hovedsak av straff. Fängelse och böter enligt inkassolagen kan endast aktualiseras för fysiska personer, medan sanktionsavgifter enligt direktivet ska kunna beslutas för både fysiska och juridiska personer.

Inkassolagen innehåller även utförliga bestämmelser om själva inkassoverksamheten, medan direktivet på detta område är mer inriktat på relationen mellan kreditförvärvaren och den som förvaltar kreditavtalet. Direktivets bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet saknar dessutom motsvarighet i inkassolagen och därutöver är flera av direktivets regler gemensamma för kreditförvaltare och kreditförvärvare. I korthet är direktivets bestämmelser anpassade till och utformade som reglerna för den finansiella sektorn, medan inkassolagen reglerar inndrivning av fordringar på ett mer övergripande plan. Regeringen delar därför utredningens bedömning att det inte är en lämplig lösning att genomföra direktivets regler om förvaltning av kreditavtal huvudsakligen genom ändringar i inkassolagen.»

Det ble dessuten lagt til grunn at reglene om kjøp av fordringer ikke passet inn i lagen om bank- og finansieringsrørelse. Samtidig ble det bemerket at det kan være en ulempe for de som bedriver inkassovirksomhet som bare delvis omfattes av direktivet, at ulike regler vil gjelde avhengig av om inndrivningen gjelder en misligholdt kredittavtale eller ikke.

Forholdet til inkassolagen ble vurdert i proposisjonens punkt 6.4. Ved inndrivning av krav som er omfattet av direktiv (EU) 2021/2167, gjelder blant annet reglene om god inkassoskikk i inkassolagen ved siden av lag om forvärv och förvaltning av nödlidande kredittavtal, jf. sistnevnte lov 4 kap. 2 §. Foretak med svensk bevilling som kredittforvalter kan i medhold av denne bevillingen drive inkassovirksomhet etter inkassolagen, jf. inkassolagen § 2 tredje ledd.

I Danmark er kredittjenestevirksomheters utøvelse av kredittjenesteaktiviteter unntatt fra inkassoloven, jf. inkassoloven § 1 tredje ledd. I proposisjonen om endringer i inkassoloven (2023/1 LSF 51 punkt 2.5.3) ble forslaget om å gjennomføre direktivet i en egen lov i stedet for i inkassoloven begrunnet slik:

«I modsætning til inkassoloven, der er nationalt forankret og rettet mod fysiske personer, er NPL-direktivet af grænseoverskridende karakter og rettet mod juridiske personer. Det er på den baggrund Justitsministeriets og Erhvervsministeriets opfattelse, at reguleringen af såvel kreditservicevirksomheder som deres aktiviteter bør samles i ét regelsæt, og at den rette regulatoriske ramme er det nye forslag til lov om kreditservicevirksomheder og kreditkøbere. I konsekvens heraf – for at undgå dobbeltregulering – finder Justitsministeriet, at kreditservicevirksomheders inkassoaktiviteter bør undtages fra inkassoloven og i stedet reguleres i det nye regelsæt. Dermed sikres en klar og entydig retstilstand samt en korrekt og direktivnær implementering.»

De danske reglene innebærer etter hva departementet forstår, helt atskilte regler mellom kredittjenestevirksomhet etter direktivet og inkasso, både når det gjelder bevilling, virksomhetsutøvelsen og tilsyn, se nærmere i proposisjonen punkt 2.5.4. Av proposisjonen til lov om kreditservicevirksomheder og kreditkøbere, 2023/1 LSF 39 punkt 3.1.3, fremgår det at foretak som driver både kredittjeneste- og inkassovirksomhet, må ha bevillinger fra både Finanstilsynet og Rigspolitiet:

«Hvis en kreditservicevirksomhed også udfører andre inddrivelsesaktiviteter, som ikke er omfattet af dette lovforslag, vil de fortsat være underlagt reglerne i lov om inkassovirksomhed, herunder den gældende tilsynsmodel på dette område. Således skal kreditservicevirksomheder, der både udfører kreditserviceringsaktiviteter omfattet af dette lovforslag og inddrivelse af fordringer, der ikke er omfattet af dette lovforslag, autoriseres

til de respektive aktiviteter af hhv. Finanstilsynet og politiet, og vil være underlagt tilsyn af de respektive myndigheder afhængig af karakteren af deres aktiviteter.»

Flere høringsinstanser i Sverige og Danmark, og Lagrådet i Sverige, har hatt merknader til forholdet mellom de respektive lovene som gjennomfører direktivet, og inkassoregelverket. Høringsuttalelsene er tilgjengelige her:

- Sverige: [Remiss av SOU 2023:3 Nya regler om nödlidande kreditavtal och inkassoverksamhet - Regeringen.se](#)
- Danmark: [L 39 Bilag 1 Høringssvarpdf \(ft.dk\)](#)

Etter departementets syn passer direktivreglene som gjelder inndriving, godt inn i arbeidsgruppens forslag til ny inkassolov. Foruten at direktivet omhandler mange av de samme temaene som gjeldende regler og arbeidsgruppens forslag, er direktivets løsninger, dvs. innholdet i reglene, ofte like eller lignende, eller direktivet åpner for løsningene i gjeldende lov og arbeidsgruppens forslag. Slik departementet ser det, gjør viktige hensyn for at det er gitt egne lover i Sverige og Danmark, seg ikke gjeldende her. Departementet foreslår på denne bakgrunnen at direktivets regler om inndriving gjennomføres i inkassoloven. Forslaget innebærer at inndriving etter direktivet som hovedregel kan skje i medhold av inkassobevillingen, og at det i all hovedsak er de samme reglene som gjelder, enten inndrivingen gjelder krav som omfattes av direktivet, eller andre krav. Departementet antar denne løsningen er hensiktsmessig for både inkassobransjen, skyldnerne og Finanstilsynet.

For ordens skyld kan det legges til at inkassoforetak som inndriver krav etter direktivet, kan måtte følge regler i andre lover som gjennomfører andre deler av direktivet. Eksempelvis behandles ikke direktivets regler om kjøp av misligholdte lån i høringsnotatet her, men inkassoforetak kan bli forpliktet etter disse reglene.

Et gjennomgående spørsmål ved gjennomføringen av direktivet i den nye inkassoloven er om de direktivreglene som avviker betydelig fra gjeldende rett eller arbeidsgruppens forslag, bør gjennomføres slik at de skal gjelde generelt, eller om de bør gjennomføres i form av særregler som bare skal gjelde innen direktivets virkeområde. Hensynet til et enkelt regelverk taler for regler som skal gjelde generelt. Definisjonen av krav som er omfattet av direktivet, er dessuten nokså komplisert, se lovforslaget § 4 bokstav h og merknaden til denne. Etter departementets vurdering fremstår dessuten direktivreglene som gjelder inndriving, som hensiktsmessige og lite inngripende, og mange av dem vil kunne bidra til å øke kvaliteten i utførelsen av inkassooppdragene. Også dette taler for å gi dem generell anvendelse. Dersom enkelte direktivregler medfører betydelige ulemper og i tillegg fremstår som unødvendige utenfor direktivets virkeområde, kan det likevel være grunn til å gi særregler. I høringsnotatet her foreslår departementet bare særregler der det er nødvendig (begrensninger i adgangen til å inndrive krav etter direktivet der direktivets vilkår for det ikke er oppfylt, og regler om grensekryssende inndriving etter direktivet), og i ett tilfelle der departementet antar det ikke er hensiktsmessig å gi regelen generell anvendelse (plikt til å gi skyldneren kvittering ved innbetalinger, se lovforslaget § 22 femte ledd og punkt 13.3). Departementet ber om høringsinstansenes syn på spørsmålet om reglene som gjennomfører direktivet, bør gis generell anvendelse eller bare bør gjelde ved inndriving av krav etter direktivet.

5 Definisjoner

5.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

Inkassoloven § 2 definerer «inkassovirksomhet» og «inkassator». Arbeidsgruppen har i sitt lovforslag § 4 foreslått å definere tilsvarende (men flere) ord, og i den forbindelsen å skille klarere mellom fremmedinkasso og oppkjøps- og egeninkasso.

5.2 Direktivet

Direktivet artikkel 3 definerer 13 ord som brukes i direktivet. Bestemmelsen lyder slik på dansk:

«Artikel 3

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »kreditinstitut«: et kreditinstitut som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 1), i forordning (EU) nr. 575/2013
- 2) »kreditgiver«: et kreditinstitut, som har udstedt en kredit, eller en kreditkøber
- 3) »låntager«: en juridisk eller fysisk person, som har indgået en kreditaftale med et kreditinstitut, herunder dettes juridiske efterfølger eller rettighedserhverver
- 4) »kreditaftale«: en aftale, det være sig i sin oprindeligt udstedte, i ændret eller i erstattet form, hvorved et kreditinstitut yder en kredit i form af henstand med betalingen, lån eller anden tilsvarende form for finansiel facilitet
- 5) »kreditserviceaftale«: en skriftlig aftale, der er indgået mellem en kreditkøber og en kreditservicevirksomhed, om de tjenesteydelser, som kreditservicevirksomheden skal levere på kreditkøberens vegne
- 6) »kreditkøber«: enhver anden fysisk eller juridisk person end et kreditinstitut, som køber en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale som led i udøvelsen af sin erhvervsmæssige virksomhed i overensstemmelse med gældende EU-ret og national ret
- 7) »kreditserviceleverandør«: tredjemand, som anvendes af en kreditservicevirksomhed til at udføre kreditserviceringsaktiviteterne
- 8) »kreditservicevirksomhed«: en juridisk person, der som led i sin erhvervsmæssige virksomhed forvalter og fyldestgør rettigheder og forpligtelser i tilknytning til en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller til selve den misligholdte kreditaftale på vegne af en kreditkøber, og som udfører mindst én eller flere kreditserviceringsaktiviteter
- 9) »kreditserviceringsaktiviteter«: en eller flere af følgende aktiviteter:
 - a) opkrævning eller inddrivelse af ethvert skyldigt beløb fra låntageren i tilknytning til en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller til selve kreditaftalen i overensstemmelse med national ret
 - b) genforhandling med låntageren i overensstemmelse med kravene i den nationale ret af de vilkår og betingelser, der er knyttet til en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller selve kreditaftalen, i overensstemmelse med de instrukser, som kreditkøberen har givet, hvis kreditservicevirksomheden ikke er en »kreditformidler« som defineret i artikel 3, litra f), i direktiv 2008/48/EF eller i artikel 4, nr. 5), i direktiv 2014/17/EU

c) behandling af eventuelle klager i forbindelse med en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller til selve kreditaftalen

d) oplysning til låntageren om enhver ændring i rentesatser, omkostninger eller forfaldne betalinger i forbindelse med en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller til selve kreditaftalen

10) »hjemland«: for kreditservicevirksomhedens vedkommende, den medlemsstat, hvor den har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til den nationale ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, den medlemsstat, hvor dens hovedkontor er beliggende, eller for en kreditkøbers vedkommende, den medlemsstat, hvor kreditkøberen eller dennes repræsentant er hjemmehørende eller har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til den nationale ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, den medlemsstat, hvor dens hovedkontor er beliggende

11) »værtland«: en anden medlemsstat end hjemlandet, hvor en kreditservicevirksomhed har etableret en filial eller hvor den udfører kreditserviceringsaktiviteter, og under alle omstændigheder hvor låntageren er hjemmehørende eller har sit vedtægtsmæssige hjemsted, eller, hvis den i henhold til national ret ikke har noget vedtægtsmæssigt hjemsted, den medlemsstat, hvor dens hovedkontor er beliggende

12) »forbruger«: en fysisk person, der i forbindelse med kreditaftaler, som er omfattet af dette direktiv, ikke handler som led i sin erhvervs-mæssige virksomhed

13) »misligholdt kreditaftale«: en kreditaftale, der er klassificeret som en misligholdt eksponering i overensstemmelse med artikel 47a i forordning (EU) nr. 575/2013.»

5.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår i lovforslaget § 4 å ta utgangspunkt i arbeidsgruppens forslag til lovparagraf om definisjoner, men å tilpasse og bygge ut denne. Formålet er både å introdusere og definere nye ord, og å endre definisjonen av ord som allerede brukes i inkassoregelverket, slik at betydningen blir i tråd med direktivet. De foreslåtte definisjonene er i stor grad tilpasset arbeidsgruppens lovforslag, særlig ved at det er sett hen til hvilke ord som brukes i lovforslaget. Mange av ordene som defineres i artikkel 3, inngår ikke i lovforslaget, og det er da ingen grunn til å definere dem i loven. Når ordene ikke vil bli brukt i inkassoloven, er det dels fordi direktivet også gjelder andre temaer (særlig kjøp og salg av misligholdte lån), og dels fordi departementet foreslår tilpasninger ved gjennomføringen av direktivet, som det er redegjort for i høringsnotatet her. En sak for seg er at departementet foreslår å innarbeide ulike definisjoner fra artikkel 3 i de definisjonene som foreslås i lovforslaget § 4, se nærmere om det i merknaden til paragrafen.

Departementet foreslår i lovforslaget § 4 bokstav b og c å utvide definisjonene av «fremmedinkasso» og «oppkjøps- og egeninkasso» slik at oppgaver som er omfattet av artikkel 3 nr. 9 bokstav b og d, inngår, i tillegg til inndriving i tradisjonell forstand. Oppgavene gjelder (etter nærmere angitte vilkår) reforhandling med skyldnere om vilkår og betingelser i avtalen som ligger til grunn for fordringen, og informasjon til skyldnere om endringer i rentesatser, kostnader eller forfalne betalinger. Forslaget til definisjon av fremmedinkasso innebærer krav om bevilling for å utføre disse oppgavene på vegne av andre, se ellers punkt 6. For både fremmedinkassoforetak og oppkjøps- og egeninkassoforetak innebærer forslagene til definisjon at inkassolovens regler, blant annet reglene om god inkassoskikk, vil gjelde når inkassoforetak utfører disse oppgavene. Departementet foreslår i utgangspunktet at utvidelsen skal gjelde

uansett om forhandlingene og informasjonen gjelder krav som faller inn under direktivet eller ikke, og viser til at disse oppgavene inngår som en naturlig del av inkassoopdragene. Departementet ber likevel om innspill fra høringsinstansene på dette. Det er redegjort nærmere for forslaget til definisjon i merknaden til paragrafen.

Departementet foreslår i bokstav g å definere «betydelig eierandel» selv om dette uttrykket ikke er definert i artikkel 3. Uttrykket går imidlertid igjen både i inkassoloven og i direktivet, se for inkasso artikkel 5 første ledd bokstav d og artikkel 7 andre ledd bokstav c og e. Definisjonen er i tråd med gjeldende rett.

I bokstav h foreslår departementet å definere «krav som omfattet av direktiv (EU) 2021/2167». Departementet foreslår å bruke dette uttrykket i senere paragrafer som helt eller delvis bare skal gjelde innenfor direktivets virkeområde, og definisjonen blir da sentral for å forstå disse. I definisjonen er det både sett hen til artikkel 1 og 2 om direktivets virkeområde og til flere av definisjonene i artikkel 3. Definisjonen er forsøkt utformet så enkelt som mulig, samtidig som den skal være i tråd med direktivet, se nærmere omtale i merknaden til paragrafen.

Definisjonen av «hjemstat» og «vertsstat» i bokstav i og j gjennomfører de relevante delene av definisjonene i artikkel 3 nr. 10 og 11.

6 Foretaksbevilling

6.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

I Norge er det Finanstilsynet som tildeler inkassobevillinger. Etter inkassoloven § 4 første ledd kan inkassovirksomhet som hovedregel bare drives av foretak som er registrert i Foretaksregisteret og har bevilling. Inkassovirksomhet er i § 2 første ledd definert som «ervervsmessig eller stadig inndriving av forfalte pengekrav for andre» (fremmedinkasso) og «oppkjøp av forfalte pengekrav og egen inndriving av disse» (oppkjøps- og egeninkasso). Etter § 4 andre ledd skal foretaksbevillingen avgrenses til enten å gjelde fremmedinkasso eller oppkjøps- og egeninkasso. I tredje og fjerde ledd er det gjort to unntak fra kravet om foretaksbevilling: Det følger av tredje ledd at advokater kan drive fremmedinkassovirksomhet, og av fjerde ledd at institusjoner som har rett til å drive finansieringsvirksomhet etter finansforetaksloven, kan kjøpe opp og inndrive forfalte fordringer.

Krav om foretaksbevilling – både for å drive fremmedinkassovirksomhet og for å inndrive egne pengekrav som er kjøpt opp etter forfall – ble vedtatt ved en lovendring som trådte i kraft 1. januar 2002, se nærmere omtale i Ot.prp. nr. 26 (2000–2001) punkt 4. Før dette var det krav om personlig bevilling for å drive fremmedinkassovirksomhet, mens oppkjøps- og egeninkasso ikke var underlagt noe krav om bevilling.

Krav om bevilling for å inndrive egne pengekrav som er kjøpt opp etter forfall, ble innført for at det skal være mulig å kontrollere hvem som driver oppkjøp og inndriving av forfalte fordringer, og at en blant annet gjennom krav til egnethet kan forhindre at useriøse foretak og virksomheter får slik bevilling. Departementet bemerket samtidig, i Ot.prp. nr. 26 (2000–2001) punkt 4.1.3, at aktører som driver med regelrett kriminelle innkrevingsmetoder, neppe vil la seg stoppe av et krav om inkassobevilling, og at overfor disse gruppene vil først og fremst kriminalpolitiske virkemidler være aktuelt. Årsaken til at foretaksbevillingen skal avgrenses til

enten å gjelde fremmedinkasso eller oppkjøps- og egeninkasso, er at det anses å være i strid med god inkassoskikk dersom fremmedinkassoforetak er økonomisk involvert i inkassoprosessen, se nærmere om dette i Ot.prp. nr. 26 (2000–2001) punkt 4.1.3.

Etter gjeldende regler stilles det ingen krav til organisasjonsform for inkassoforetak, og inkassovirksomhet kan eksempelvis drives av enkeltpersonforetak og av lag og foreninger.

I Norge har alle fremmedinkassoforetak rett til å behandle klientmidler. Reglene om klientmiddelbehandling er ikke aktuelle for oppkjøps- og egeninkassoforetak, siden disse bare inndriver egne pengekrav.

Arbeidsgruppen har foreslått regler om bevilling i sitt lovforslag kapittel 2.

6.2 Direktivet

Etter direktivets artikkel 4 skal statene kreve at en kredittjenestevirksomhet får tillatelse i hjemstaten før den begynner aktiviteter på deres område.

Medlemsstatene skal gi kompetente myndigheter som er utpekt etter artikkel 21 tredje ledd, myndighet til å innvilge tillatelser.

Etter artikkel 5 første ledd bokstav a skal søkeren være en juridisk person som omhandlet i traktaten om Den europeiske unions virkemåte artikkel 54, og søkerens vedtektsmessige hjemsted eller hovedkontoret (hvis søkeren ikke har noe vedtektsmessig hjemsted) skal ligge i staten hvor søkeren søker om tillatelse.

Av artikkel 5 fremkommer ytterligere vilkår for tillatelsen: Første ledd bokstav b, c og d, og andre ledd gjelder egnethets- og kvalifikasjonskrav, som behandles i punkt 7. Første ledd bokstav e til h gjelder krav til rutiner, som behandles i punkt 8.

Etter artikkel 6 første ledd skal statene avgjøre om kredittjenestevirksomheter når de utfører kredittjenesteaktiviteter på deres område, enten har tillatelse til å motta og oppbevare klientmidler, eller forbud mot å motta og oppbevare klientmidler. Etter artikkel 6 tredje ledd skal søkere som ikke har til hensikt å motta og oppbevare klientmidler, opplyse det i søknaden. Etter artikkel 6 andre ledd bokstav a skal statene fastsette et krav om at søkeren har klientkonto, for å få bevilling til å motta og oppbevare klientmidler.

Etter direktivet artikkel 5 tredje ledd skal de kompetente myndighetene avslå søknaden om tillatelse hvis søkeren ikke oppfyller vilkårene i bestemmelsens første ledd eller (hvis det er relevant) krav om klientkonto etter artikkel 6 andre ledd bokstav a.

6.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet legger til grunn at de norske reglene om inkassobevilling i hovedsak er i samsvar med direktivet, og at det er hensiktsmessig å bygge videre på disse, slik at norsk inkassobevilling i utgangspunktet gir rett til å inndrive krav etter direktivet. Departementet legger til grunn at det er hensiktsmessig for alle parter hvis norsk inkassobevilling gir rett til å inndrive krav etter direktivet, selv om det vil kreve visse tilpasninger i regelverket. Se ellers punkt 4 om gjennomføring av direktivet mer generelt.

Departementet antar at inndriving etter direktivet i all hovedsak vil være aktuelt for fremmedinkassoforetak, men foreslår likevel tilpasninger også for oppkjøps- og egeninkassoforetak. Flere steder i direktivet synes det å være forutsatt at kredittjenestevirksomheter opptrer på vegne av en kredittkjøper, se særlig definisjonen av kredittjenestevirksomhet i artikkel 3 nr. 8. Artikkel 17 første ledd første punktum bokstav a gjelder kredittkjøperes plikt til å utpeke en kredittjenestevirksomhet eller nærmere angitte andre foretak til å inndrive kravet hvis kredittavtalen er inngått med en forbruker. Etter bokstav b gjelder det samme i visse tilfeller hvis avtalen har vært inngått med fysiske personer eller små og mellomstore bedrifter. I fortalen avsnitt 44 forutsettes det imidlertid at kredittkjøperen kan inndrive kravet selv, hvis denne er godkjent kredittjenestevirksomhet i henhold til direktivet. Departementet forstår derfor direktivet slik at oppkjøps- og egeninkassoforetak kan inndrive egne oppkjøpte krav etter direktivet hvis bevillingen er gitt i tråd med direktivets regler om tillatelse. Departementet foreslår å legge til rette for dette, selv om det er usikkert i hvilken utstrekning oppkjøps- og egeninkassoforetak faktisk kommer til å kjøpe opp og inndrive krav etter direktivet.

Departementet antar at direktivet ikke er til hinder for å beholde skillet mellom fremmedinkasso og oppkjøps- og egeninkasso, som innebærer at fremmedinkassoforetak ikke har anledning til å kjøpe opp pengekrav med sikte på inndriving. Departementet viser i den forbindelsen til begrunnelsen for skillet (se punkt 6.1), og til direktivets artikkel 2 andre ledd om at direktivet ikke berører regler i nasjonal rett som gjelder forbrukerbeskyttelse og låntakers rettigheter.

Ellers innebærer forslaget til definisjon av fremmedinkasso i lovforslaget § 4 bokstav b en utvidelse av hvilke oppgaver som krever fremmedinkassobevilling hvis de skal utføres på vegne av andre, ved at reforhandling med skyldnere om vilkår og betingelser i avtalen som ligger til grunn for fordringen, og informasjon til skyldnere om endringer i rentesatser, kostnader eller betalinger for forfalte fordringer etter angitte vilkår skal regnes som inndriving, i tillegg til inndriving i tradisjonell forstand. Utvidelsen foreslås for å gjennomføre direktivet artikkel 3 nr. 9 bokstav b og d. Departementet antar fremmedinkassoforetak allerede gjør slike oppgaver på vegne av fordringshavere som en del av inkassooppdraget. Departementet er heller ikke kjent med at andre enn inkassoforetak foretar eller har adgang til å foreta disse oppgavene på vegne av andre etter gjeldende rett.

Se ellers nærmere om definisjonen i punkt 5.3 og merknaden til paragrafen.

Departementet går ut fra at det verken er nødvendig eller ønskelig med tilsvarende krav om bevilling for at fordringshaveren selv skal utføre disse oppgavene, og definisjonen av oppkjøps- og egeninkasso i lovforslaget § 4 bokstav c er tilpasset dette. Det vil si at fordringshavere av oppkjøpte krav fortsatt kan forhandle med skyldnere om vilkår og betingelser, eller informere skyldnere om endringer i rentesatser, kostnader eller betalinger for forfalte fordringer, uten at det skal kreve oppkjøps- og egeninkassobevilling. Det er imidlertid mulig at det senere må fastsettes regler om plikt til å bruke inkassoforetak for å utføre disse oppgavene i visse situasjoner, jf. direktivet artikkel 17 første ledd (se også fortalen avsnitt 42 og 44).

Departementet antar at direktivet ikke gir grunn til å gjøre endringer i advokaters adgang til å drive fremmedinkassovirksomhet eller adgangen institusjoner som har rett til å drive finansieringsvirksomhet etter finansforetaksloven, har til å kjøpe

opp og inndrive forfalte fordringer. Det følger av direktivet artikkel 2 sjette ledd at medlemsstatene kan unnta advokaters inndrivning fra anvendelsen av direktivet når de utfører kredittjenesteaktiviteter som ledd i ervervsmessig virksomhet. Videre følger det av artikkel 2 femte ledd bokstav a nr. iii at direktivet ikke gjelder for inndrivning som utføres av ikke-kredittinstitusjoner som er underlagt tilsyn i overensstemmelse med direktiv 2008/48/EF artikkel 20 eller direktiv 2014/17/EU artikkel 35. Etter hva departementet forstår, vil institusjoner som har rett til å drive finansieringsvirksomhet etter finansforetaksloven, være å anse som en slik ikke-kredittinstitusjon, se Prop. 2 L (2022–2023) punkt 4.

Selv om de norske reglene om inkassobevilling i hovedsak antas å være i samsvar med direktivet, foreslår departementet enkelte endringer.

Departementet foreslår i lovforslaget § 5 første ledd tredje punktum å angi at foretak som ikke har Norge som hjemstat, ikke har rett til å inndrive krav som er omfattet av direktivet, i medhold av norsk inkassobevilling. Denne regelen vil gjennomføre direktivets artikkel 4 første ledd og artikkel 5 første ledd bokstav a. Departementet viser også til at reglene om grensekryssende inndrivning i direktivets artikkel 13 og 14 forutsetter at bevilling gis i hjemstaten. Forslaget gjelder bare inndrivning etter direktivet, og griper med andre ord ikke inn i ellers gjeldende regler om utenlandske foretaks adgang til å få norsk inkassobevilling og inndrive krav i medhold av denne.

Departementet forstår direktivets artikkel 6 første og tredje ledd slik at foretakene skal kunne velge om søknader om tillatelse skal omfatte klientmiddelbehandling eller ikke, forutsatt at hjemstaten gir tillatelser som omfatter klientmiddelbehandling. (Vertsstaten må dessuten tillate klientmiddelbehandling ved inndrivning på sitt område.) Tolkningen er noe usikker, men i alle tilfeller må utenlandske foretak som ikke har bevilling til å behandle klientmidler, kunne inndrive krav i Norge uten å behandle klientmidler. Videre er det vanskelig å se noen ulemper av betydning med å gjøre det mulig å søke om inkassobevilling som ikke omfatter rett til å behandle klientmidler. Departementet foreslår derfor regler som legger til rette for en slik begrensning i inkassobevillingen, se særlig lovforslaget § 5 første ledd fjerde punktum og forskriftsforslaget § 26 andre ledd bokstav d. Departementet vil vurdere senere om det er behov for ytterligere tilpasninger i inkassoloven og inkassoforskriften, for eksempel å angi klarere at reglene om klientmiddelbehandling bare gjelder for foretak som har rett til å behandle klientmidler. Vilkåret i artikkel 6 andre ledd bokstav a om klientkonto for å få tillatelse foreslås gjennomført i § 6 andre ledd.

I lovforslaget § 6 første ledd bokstav a foreslår departementet å angi at foretaket skal være en juridisk person som driver næringsvirksomhet. Denne regelen vil gjennomføre artikkel 5 første ledd bokstav a. Departementet foreslår i § 49 en overgangsregel hvor enkeltpersonforetak og foretak som ikke driver næringsvirksomhet, kan drive inkassovirksomhet i inntil ti år fra loven trer i kraft, men at disse likevel ikke kan inndrive krav som er omfattet av direktivet.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på hensiktsmessigheten av denne løsningen. En alternativ løsning kan være at vilkåret om at foretaket er en juridisk person som driver næringsvirksomhet, bare skal gjelde for inkassoforetak som inndriver krav som er omfattet av direktivet. For at regelverket ikke skal bli unødvendig komplisert, bør en slik særregel likevel ikke innføres uten at det er et visst reelt behov. Kravet om at inkassoforetak må være en juridisk person som

driver næringsvirksomhet, synes i utgangspunktet ikke å være særlig tyngende, og med den foreslåtte overgangsregelen vil foretakene som ikke oppfyller vilkåret, ha god tid til å tilpasse seg, for eksempel ved at det opprettes foretak som oppfyller vilkåret.

7 Egnethetskrav for personer i ledelsen og eiere. Kvalifikasjonskrav for ledelsen

7.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

For både fremmedinkassoforetak og oppkjøps- og egeninkassoforetak er det egnethetskrav for faktisk leder, styremedlemmer, daglig leder og eier med betydelig eierandel. I hovedsak lyder egnethetskravet «anses egnet til å drive foretaket i samsvar med lover, forskrifter og god inkassoskikk», jf. inkassoloven § 5 første ledd bokstav b og tredje ledd bokstav a. For faktiske ledere i fremmedinkassoforetak inngår egnethetskravet blant vilkårene for personlig inkassobevilling i § 5 andre ledd, og det lyder «anses egnet til å være faktisk leder for foretak som stadig og ervervsmessig inndriver forfalte pengekrav for andre».

Styremedlemmer, daglig leder, faktisk leder i oppkjøps- og egeninkassoforetak og innehavere av personlig inkassobevilling må dessuten fremlegge politiattest, jf. § 5 første ledd bokstav c, andre ledd andre punktum og tredje ledd bokstav b. (Faktiske ledere i fremmedinkassoforetak må fremlegge politiattest i egenskap av å inneha personlig inkassobevilling.) Nærmere krav til politiattesten er gitt i sjetten ledd.

Arbeidsgruppen opplyser i sin rapport punkt 2.1 at egnethetsvurderingen i praksis bare innebærer en kontroll av vandel (politiattest) og økonomiske forhold. Eventuelle tidligere tilsynsmerknader og annen informasjon som Finanstilsynet måtte ha tilgang til, vil imidlertid også kunne inngå i egnethetsvurderingen.

Arbeidsgruppen foreslår tilpassete krav til egnethet mv. ut fra forslaget om inkassobevillingshaveres og fagansvarliges rolle og ansvar. For personlig inkassobevilling foreslås det at personen skal «anses egnet og kvalifisert til å utføre alle slags inkassooppgaver i samsvar med lov, forskrifter og god inkassoskikk». For fagansvarlige foreslås det at vedkommende skal være «egnet til å ivareta fagansvaret». Når det gjelder krav til politiattest, foreslås det ikke materielle endringer, men deler av reglene foreslås inntatt i forskrift i stedet for i lov.

Det gjelder ingen kvalifikasjonskrav for styremedlemmer og daglig leder i inkassoforetak i dag. Arbeidsgruppen foreslår krav om at styremedlemmer og daglig leder har relevante kvalifikasjoner og yrkeserfaring, og begrunner i punkt 2.3.1 forslaget slik:

«Etter arbeidsgruppens syn bør det også stilles krav til styremedlemmers og daglig leders kompetanse. ... Arbeidsgruppen antar at krav til ledelsens kompetanse vil bidra til å øke kvaliteten i utførelsen av inkassoopdragene, og viser særlig til at daglig leder og styret bør være kvalifisert til å ivareta det overordnede ansvaret for inkassovirksomheten og ansvaret for risikostyring og internkontroll. Krav til foretaksbevilling legger dessuten godt til rette for en vurdering av kompetansen til ledelsen i foretaket. Arbeidsgruppen foreslår i lovforslaget § 13 at det stilles krav om at styremedlemmer og daglig leder har relevante kvalifikasjoner og yrkeserfaring, og at de har ført en hederlig vandel og ikke har

utvist utilbørlig atferd. Forslaget bygger på eiendomsmeglingsloven § 2-9 første ledd. Arbeidsgruppen understreker at det ikke må være et generelt krav om at styremedlemmer og daglig leder har inkassofaglig bakgrunn, men de må ha kvalifikasjoner og yrkeserfaring som er relevant for den rollen de skal ha, eksempelvis kompetanse innen risikostyring og internkontroll, obligasjonsrett eller økonomi. Det bør imidlertid være enkelte personer i ledelsen utover den fagansvarlige som har formell- eller realkompetanse innen inkasso. Ordlyden i den foreslåtte bestemmelsen legger opp til at Finanstilsynet vil kunne foreta en bred vurdering av kvalifikasjoner og yrkeserfaring.»

7.2 Direktivet

Etter direktivet artikkel 5 første ledd bokstav b til d skal det stilles vilkår om egnethet og kvalifikasjoner for foretaksbevilning. Kravene til vilkår er slik:

«b) medlemmerne af ansøgerens ledelses- eller administrationsorgan har et tilstrækkeligt godt omdømme, hvilket dokumenteres ved at:

i) de har en ren straffeattest eller en anden tilsvarende national attest med hensyn til relevante straffbare handlinger, navnlig de der vedrører formue, finansielle tjenesteydelser og aktiviteter, hvidvask af penge, åger, svig, skattekriminalitet, overtrædelse af tavshedspligten eller den fysiske integritet og også vedrørende enhver anden lovovertrædelse i henhold til lovgivningen om virksomheder, konkurs, insolvens eller forbrugerbeskyttelse

ii) de kumulative virkninger af mindre hændelser ikke indvirker på deres gode omdømme

iii) de altid har været gennemsigtige, åbne og samarbejdsvillige i deres tidligere forretningsforbindelser med tilsyns- og reguleringsmyndigheder

iv) de ikke er omfattet af en igangværende insolvensbehandling eller tidligere har været erklæret konkurs, medmindre de har genvundet deres fulde ret til erhvervsudøvelse i overensstemmelse med national ret

c) ansøgerens ledelses- eller administrationsorgan som helhed har den fornødne viden og erfaring til at udøve virksomhed på en kompetent og ansvarlig måde

d) de personer, som besidder kvalificerede andele i ansøgeren i den i artikel 4, stk. 1, nr. 36), i forordning (EU) nr. 575/2013 anvendte betydning, har et tilstrækkeligt godt omdømme, hvilket dokumenteres ved opfyldelse af de i dette stykkes litra b), nr. i) og iv), fastsatte krav»

Etter andre ledd skal Den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA) utstede retningslinjer i overensstemmelse med forordning (EU) 1093/2010 artikkel 16 for kravene som er fastsatt i første ledd bokstav c. Slike retningslinjer ble publisert 15. desember 2023 (EBA/GL/2023/09).

7.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår regler om egnethet i lovforslaget § 6 første ledd bokstav d og § 13.

Lovforslaget § 6 første ledd bokstav d gjelder vilkår for foretaksbevilning om egnethet for styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder og eier med betydelig eierandel. (Egnethetskrav for fagansvarlig og personlig inkassobevilning vil følge av andre regler.) Persongruppen innebærer en presisering fra ordlyden i den gjeldende inkassoloven og arbeidsgruppens forslag ved at også varamedlemmer til styret og daglig leders stedfortreder omfattes.

I § 13 foreslås det regler om egnethetsvurderinger, som vil gjennomføre kravene i artikkel 5 første ledd bokstav b og d. Forslaget innebærer tydeligere og mer presise regler enn det som gjelder i dag, og det som følger av arbeidsgruppens forslag. Bortsett fra reglene om politiattest finnes det ikke noen regler i inkassoloven eller i arbeidsgruppens forslag om hvilke faktiske opplysninger som skal ligge til grunn for egnethetsvurderingene. Etter forslaget skal Brønnøysundregistrene bekrefte at personen egnethetsvurderingen gjelder, ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller rekonstruksjonsforhandling. En annen endring fra gjeldende rett er forslaget om at en eier med betydelig eierandel skal ha fremlagt tilfredsstillende politiattest. Departementet antar at vurderingstemaene i den foreslåtte lovbestemmelsen er relevante ved egnethetsvurderinger i dag, selv om de ikke følger av inkassoloven. Departementet foreslår at reglene skal gjelde for alle egnethetsvurderinger etter inkassoloven, selv om dette er mer vidtgående enn direktivets krav. Forslaget til § 13 er nærmere omtalt i merknaden til paragrafen.

Departementet foreslår i lovforslaget § 6 første ledd bokstav e at ledelsen «samlet» skal ha tilstrekkelig kunnskap og erfaring til å lede foretaket på en forsvarlig måte. Forslaget vil gjennomføre artikkel 5 første ledd bokstav c. Forslaget innebærer en endring fra arbeidsgruppens forslag ved at man i større grad vurderer ledelsen samlet, i stedet for den enkelte personen. Forslaget er ellers omtalt i merknaden til paragrafen.

Personvernkonsekvensene av forslaget er behandlet i punkt 17.

8 Krav til rutiner

8.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

Det er ikke egne regler om rutiner i inkassoloven i dag, men på flere områder er det forutsatt at det skal være forsvarlige rutiner, eksempelvis for å forebygge inndrivning av urettmessige krav. I risikostyringsforskriften er det imidlertid krav til rutiner.

Arbeidsgruppen har i sitt lovforslag § 14 første ledd foreslått en ny lovbestemmelse om styrets ansvar for inkassorutinene. Etter bestemmelsen skal styret påse at det utarbeides rutiner for hvordan inkassovirksomheten skal utøves, og rutinene skal oppdateres ved behov. Styret skal skriftlig bekrefte at dette er gjort. I rapporten punkt 2.3.1 viser arbeidsgruppen til at bestemmelsen tydeliggjør styrets overordnede ansvar for inkassovirksomheten – som etter eiendomsmeglingsloven § 3-3.

8.2 Direktivet

Etter direktivet artikkel 5 første ledd bokstav e til h skal det stilles vilkår om rutiner for å kunne gi foretak tillatelse til å inndrive krav etter direktivet:

«e) ansøgeren har robuste governanceordninger og passende interne kontrollmekanismer, herunder procedurer for risikostyring og regnskabsmessig praksis, til sikring af, at låntagerrettigheder og lovgivningen om kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller selve kreditaftalen samt forordning (EU) 2016/679 overholdes

f) ansøgeren anvender en passende politik til sikring af, at regler om beskyttelse overholdes, og af, at låntagerne behandles på en fair og omhyggelig måde, herunder under

hensyntagen til deres finansielle situation og behovet for henvisning til gældsrådgivning eller sociale tjenesteydere, hvis der er adgang til sådanne

g) ansøgeren har indført passende og særlige interne procedurer til sikring af, at klager fra låntagere registreres og behandles

h) ansøgeren har indført tilstrækkelige procedurer til bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, hvis nationale bestemmelser, der gennemfører direktiv (EU) 2015/849, udpeger kreditservicevirksomheder som forpligtede enheder med henblik på at forebygge og bekæmpe hvidvask af penge og finansiering af terrorisme»

Inkassoforetak er ikke pliktsubjekter etter den norske hvitvaskingsloven, og departementet legger derfor til grunn at bokstav h ikke er relevant.

Den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA) publiserte 24. juli 2024 retningslinjer om klagebehandling (EBA/GL/2024/12).

8.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår i lovforslaget § 6 første ledd bokstav h at et vilkår for foretaksbevilling skal være at foretaket har forsvarlige rutiner som angitt i § 14 første ledd. I § 14 første ledd foreslår departementet å bygge videre på arbeidsgruppens forslag om styrets ansvar for rutinene, men slik at det stilles nærmere krav til rutinene. Departementet foreslår i et nytt tredje punktum å presisere at rutinene blant annet skal sikre overholdelsen av reglene om risikostyring og internkontroll, god inkassoskikk og kommunikasjon med skyldnere, inndrivning av urettmessige krav og innsigelsesbehandling, og klagebehandling. Reglene foreslås for å gjennomføre artikkel 5 første ledd bokstav e til g. I første punktum foreslår departementet også å presisere at rutinene skal være forsvarlige.

9 Søknad om foretaksbevilling

9.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

I inkassoloven angis det i § 5 første og tredje ledd at foretaksbevilling gis etter søknad. Det er ikke gitt nærmere regler i inkassoloven eller -forskriften om søknaden, men forutsetningsvis må foretaket dokumentere at vilkårene for bevilling er oppfylt.

Det fremgår av inkassoloven § 30 andre ledd at Finanstilsynet tildeler inkassobevillinger. Etter inkassoforskriften § 5-2 er saksbehandlingsfristen for søknader om inkassobevilling tre måneder, jf. tjenesteloven § 11 første ledd. Tjenesteloven § 11 andre ledd om at tillatelse anses gitt når saksbehandlingsfristen er utløpt, gjelder ikke for søknader om inkassobevilling. Arbeidsgruppen har i sitt forskriftsforslag § 28 foreslått å videreføre reglene i inkassoforskriften § 5-2.

9.2 Direktivet

Direktivet har regler i artikkel 7 første og andre ledd om opplysninger og dokumentasjon som skal gis i søknad om foretaksbevilling:

«1. Medlemsstaterne etablerer en procedure for meddelelse af tilladelse til kreditservicevirksomheder, således at en ansøger kan indgive en ansøgning og fremlægge alle de oplysninger, der er nødvendige, for at den kompetente myndighed i hjemlandet

kan kontrollere, om ansøgeren opfylder alle betingelserne i de bestemmelser i national ret, der gennemfører artikel 5, stk. 1, og, hvor det er relevant, i artikel 6, stk. 2, litra a).

2. Den i stk. 1 omhandlede ansøgning om tilladelse fra kreditservicevirksomheder skal ledsages af følgende:

- a) dokumentation for ansøgerens retlige status og en kopi af dennes stiftelsesdokument og virksomhedens vedtægter
- b) adresse på ansøgerens hovedkontor eller vedtægtsmæssige hjemsted
- c) identiteten på de af medlemmerne af ansøgerens ledelses- eller administrationsorgan og de personer, som besidder kvalificerede andele i den i artikel 4, stk. 1, nr. 36), i forordning (EU) nr. 575/2013 anvendte betydning
- d) dokumentation for, at ansøgeren opfylder betingelserne i artikel 5, stk. 1, litra b) og c)
- e) dokumentation for, at de personer, som besidder kvalificerede andele i den i artikel 4, stk. 1, nr. 36), i forordning (EU) nr. 575/2013 anvendte betydning opfylder betingelserne i nærværende direktivs artikel 5, stk. 1, litra d)
- f) dokumentation for governanceordningerne og de interne kontrolmekanismer, der er omhandlet i artikel 5, stk. 1, litra e)
- g) dokumentation for den politik, der er omhandlet i artikel 5, stk. 1, litra f)
- h) dokumentation for de interne procedurer, der er omhandlet i artikel 5, stk. 1, litra g)
- i) dokumentation for de procedurer, der er omhandlet i artikel 5, stk. 1, litra h)
- j) hvis det er relevant, dokumentation for, at der findes en særskilt konto i et kreditinstitut, jf. artikel 6, stk. 2, litra a)
- k) eventuelle outsourcingaftaler som omhandlet i artikel 12, stk. 1.»

Etter artikkel 6 tredje ledd skal dessuten søkere som ikke har til hensikt å motta og oppbevare klientmidler, opplyse det i søknaden. Krav om å ha klientkonto etter artikkel 6 andre ledd bokstav a gjelder da ikke.

Artikkel 7 tredje og fjerde ledd angir frister for behandlingen av søknadene:

«3. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheter i hjemlandet inden for 45 arbejdsdage fra modtagelsen af ansøgningen om tilladelse vurderer, om den pågældende ansøgning er fuldstændig.

4. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i hjemlandet inden for 90 dage fra modtagelsen af en fuldstændig ansøgning eller, hvis ansøgningen om tilladelse anses for at være ufuldstændig, af de krævede oplysninger, oplyser ansøgeren om, hvorvidt tilladelsen er meddelt eller nægtet, og giver en begrundelse for afslaget.»

Artikkel 7 femte ledd angir rett til domstolsprøving ved avslag på søknad om bevilling og hvis søknaden ikke er behandlet innen fristen i fjerde ledd.

9.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår regler om innholdet i søknader om foretaksbevilling og om saksbehandlingsfrister i forskriftsforslaget §§ 26 og 28.

Forskriftsforslaget § 26 er en ny paragraf, som vil gjennomføre artikkel 7 første og andre ledd og artikkel 6 tredje ledd. Samtidig foreslås det enkelte krav til innholdet i søknadene som ikke følger av direktivet, men som antas å være hensiktsmessige ut fra sammenhengen med inkassoregelverket ellers. Det er redegjort for forslaget i merknaden til paragrafen.

Forskriftsforslaget § 28 bygger på inkassoforskriften § 5-2 og arbeidsgruppens forskriftsforslag § 28, og vil gjennomføre artikkel 7 tredje og fjerde ledd. Den viktigste endringen fra gjeldende regler er innføringen av en frist på 45 arbeidsdager for å vurdere om søknader om foretaksbevilling er fullstendige, og eventuelt etterspørre ytterligere opplysninger eller dokumentasjon. Behandlingsfristen for søknadene foreslås endret fra 90 dager til tre måneder. Krav til begrunnelse følger av forvaltningsloven, og departementet ser derfor ikke grunn til å foreslå egne regler om det i inkassoloven.

Departementet ser heller ikke behov for særskilte regler til gjennomføring av artikkel 7 femte ledd om rett til domstolsprøving, ved siden av gjeldende regler i forvaltningsloven og tvisteloven.

10 Virksomhetsregister

10.1 Gjeldende rett

Finanstilsynet registrerer inkassoforetak i sitt virksomhetsregister. Det er ikke regler i inkassoloven om registeret.

10.2 Direktivet

Det er gitt regler om virksomhetsregister i direktivets artikkel 9 og artikkel 13 syvende ledd. Artikkel 9 lyder slik:

«Artikkel 9

Liste eller register over kredittservicevirksomheder med tilladelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder etablerer og ajourfører som minimum en liste eller, hvor dette anses for mere hensigtsmæssigt, et nationalt register over alle kredittservicevirksomheder med tilladelse til at levere tjenesteydelser inden for deres område, herunder kredittservicevirksomheder, der leverer tjenesteydelser i henhold til nærværende direktivs artikel 13.

EBA udarbejder i overensstemmelse med artikel 16 i forordning (EU) nr. 1093/2010 retningslinjer for bedste praksis i forbindelse med udarbejdelse og ajourføring af sådanne lister eller registre, som præciserer, hvilke typer oplysninger de omfatter, med henblik på at sikre lige konkurrencevilkår i hele Unionen og gennemsigtighed for kreditkøbere og låntagere.

2. Listen eller registret, der er omhandlet i stk. 1, gøres offentligt tilgængelig online på de kompetente myndigheds websted og opdateres regelmæssigt.

3. Hvis en tilladelse inddrages i henhold til artikel 8, opdaterer de kompetente myndigheder hurtigst muligt listen eller registret, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 1.»

Artikkel 13 syvende ledd lyder slik:

«7. Medlemsstaterne sikrer, at værtslandets kompetente myndigheder i den liste eller det register, der er omhandlet i artikkel 9, opfører kredittservicevirksomheder med tilladelse til at foretage kredittserviceringsaktiviteter på deres område samt nærmere opplysninger om hjemlandet.»

Retningslinjer fra Den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA) om registre over kredittjenestevirksomheter ble publisert 5. mars 2024 (EBA/GL/2024/02).

10.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår regler om virksomhetsregister i lovforslaget § 44 c. Departementet foreslår at virksomhetsregisteret både skal gjelde foretak som har norsk inkassobevilling, og virksomheter som driver grensekryssende inkassovirksomhet eller grensekryssende inndrivning etter direktiv (EU) 2021/2167 i Norge. Det er redegjort noe nærmere for forslaget i merknaden til paragrafen. Personvernkonsekvensene av forslaget er behandlet i punkt 17.

11 Utkontraktering

11.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

Det er ikke egne regler om utkontraktering i den gjeldende inkassoloven. Etter praksis er det likevel ikke tillatt å utkontraktere inkassofaglige oppgaver til foretak uten bevilling, og taushetspliktreglene i § 28 gjelder blant annet for «hjelpere», som omfatter kontraktsmedhjelpere.

Arbeidsgruppen skriver i sin rapport punkt 4.1 følgende om utkontraktering av kjerneoppgaver:

«Etter inkassoloven §§ 4 og 5 er det ... krav om bevilling for å drive inkassovirksomhet. Ifølge Ot. prp. nr. 2 (1987–1988) s. 30 er et hensyn bak kravet om bevilling å sikre faglige kvalifikasjoner som er nødvendige for å kunne utøve inkassovirksomheten forsvarlig. Etter tilsynspraksis er det ikke tillatt å utkontraktere *kjerneoppgaver* innen inkassovirksomheten til tredjeparter uten bevilling fordi kjerneoppgavene anses som konsesjonsbelagte. Inkassoforetak kan imidlertid utkontraktere kjerneoppgaver til andre inkassoforetak. Det er ingen nærmere lov- eller forskriftsregulering av inkassoforetakenes adgang til utkontraktering. Inkassoforetakene og Finanstilsynet må derfor fortløpende vurdere hvilke oppgaver som er å anse som kjerneoppgaver og ikke, og hvordan utkontraktering kan skje på en forsvarlig måte.»

Arbeidsgruppen foreslo i sitt lovforslag § 9 å lovfeste at et inkassoforetak bare kan bruke kontraktsmedhjelpere som selv har inkassobevilling, til å utføre inkassofaglige oppgaver, og at oppgaver som krever autorisasjon etter regnskapsførerloven, bare kan settes bort til autoriserte regnskapsførere. Forslaget er nærmere begrunnet i arbeidsgrupperapporten punkt 4.2.

Finanstilsynsloven § 4 c (finansstilsynsloven 2024 § 4-6), risikostyringsforskriften § 5, IKT-forskriften §§ 2 og 12, forskrift om meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet mv. og Finanstilsynets rundskriv 7/2021 Veiledning om utkontraktering har imidlertid regler og retningslinjer som gjelder ved utkontraktering i inkassoforetak. Arbeidsgruppen redegjør i sin rapport 4.1 slik for de aktuelle reglene:

«Inkassoforetak er ikke omfattet av meldeplikt til Finanstilsynet ved inngåelse av avtale om utkontraktering, endring av slik avtale og bytte av oppdragstaker etter finansstilsynsloven § 4 c første ledd, jf. forskrift 5. juni 2015 nr. 613 om unntak fra meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet § 1 [nå: forskrift 15. september 2021 nr. 2777 om meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet mv. § 2 første ledd bokstav g]. Inkassoforetakene er likevel omfattet av finansstilsynsloven § 4 c andre ledd. Etter denne bestemmelsen kan Finanstilsynet sette vilkår for utkontraktering av virksomhet eller gi foretaket pålegg om ikke å iverksette eller om å avslutte oppdraget, dersom tilsynet finner at utkontraktering skjer i et omfang eller på en måte som ikke kan anses som forsvarlig, vanskeliggjør tilsynet med den utkontrakterte virksomheten eller med foretakets samlede virksomhet eller er i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av lov.

Etter forskrift 22. september 2008 nr. 1080 om risikostyring og internkontroll § 5 første ledd har inkassoforetakene ansvar for risikostyring og internkontroll også der deler av virksomheten er utkontraktert, og det skal foreligge en skriftlig avtale med kontraktsmedhjelperen som sikrer dette. Avtalen må sikre at foretaket gis rett til innsyn i og kontroll med utkontraktert virksomhet. Etter andre ledd skal avtalen også sikre at Finanstilsynet gis tilgang til opplysninger fra og tilsyn med virksomheten dersom tilsynet finner det nødvendig. Etter tredje ledd er et vilkår for utkontraktering uansett at inkassoforetaket sørger for at det besitter tilstrekkelig kompetanse til å håndtere utkontrakteringsavtalen.

Reglene om risikostyring og internkontroll ved utkontraktering innebærer i praksis bl.a. at inkassoforetaket må analysere risiko, vurdere sannsynlighet og konsekvens og iverksette nødvendige tiltak for å sikre at risikoene er redusert til et akseptabelt nivå. Foruten at avtalen mellom inkassoforetaket og kontraktsmedhjelperen må sikre at inkassoforetaket kan kontrollere den utkontrakterte virksomheten, og at Finanstilsynet gis tilgang til opplysninger fra kontraktsmedhjelperen, må avtalen inneholde bestemmelser om rapportering fra kontraktsmedhjelperen til inkassoforetaket, slik at inkassoforetaket kan ivareta sitt ansvar overfor Finanstilsynet, fordringshavere mv. I den grad det er aktuelt, bør avtalen også regulere kontraktsmedhjelperens adgang til selv å benytte kontraktsmedhjelpere.

Forskrift 21. mai 2003 nr. 630 om bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) har egne bestemmelser om utkontraktering av IKT-virksomhet i §§ 2 og 12.»

For inkassovirksomhet er det spesielt lagt til grunn at faktiske ledere må ha kontroll med kontraktsmedhjelpere. Arbeidsgruppen skriver følgende om dette:

«På bakgrunn av uttalelser i forarbeidene til inkassoloven – og hensynene bak konsesjonsordningen – er det i tilsynspraksis lagt til grunn at faktiske ledere må ha kontroll med arbeid av betydning for inkassovirksomheten som kontraktsmedhjelpere utfører. I Ot.prp. nr. 2 (1987–1988) s. 42–43 ble det vurdert hvorvidt alle som arbeider i inkassoforetaket – primært saksbehandlere – skulle ha et minimumsnivå av fagkunnskap. Departementet kom til at det ikke skulle stilles slike kvalifikasjonskrav, og uttalte:

«Så lenge virksomheten reelt ledes av en bevillingshaver, vil det kunne gjøres bruk av hjelpere uten særlige kvalifikasjoner, så lenge virksomheten totalt sett likevel kan anses betryggende.»

Uttalelsen er i praksis ansett å ha betydning for faktisk leders kontroll med både ansatte og kontraktsmedhjelpere.»

11.2 Direktivet

Direktivet artikkel 12 har regler om utkontraktering. Første ledd gir vilkår for utkontraktering:

«1. Medlemsstaterne sikrer, at en kredittservicevirksomhed, der anvender en kredittserviceleverandør til at udføre en hvilken som helst af kredittserviceringsaktiviteterne, fortsat er fuldt ud ansvarlig for opfyldelse af alle forpligtelser i henhold til bestemmelser i national lovgivning, der gennemfører dette direktiv. Outsourcing af nævnte kredittserviceringsaktiviteter sker på følgende betingelser:

a) der indgås en skriftlig outsourcing aftale mellem kredittservicevirksomheden og kredittserviceleverandøren, i henhold til hvilken kredittserviceleverandøren er forpligtet til at overholde de gældende retlige bestemmelser, herunder de nationale bestemmelser til gennemførelse af dette direktiv og den relevante EU-ret eller nationale ret, som finder anvendelse på en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller selve kreditaftalen

b) outsourcing til en kredittserviceleverandør af alle kredittserviceringsaktiviteter på samme tid er forbudt

- c) aftaleforholdet mellom kredittservicevirksomheden og kredittkøberen og kredittservicevirksomhedens forpligtelser over for kredittkøberen eller over for långiveren ændres ikke ved en outsourcingaftale med kredittserviceleverandøren
- d) en kredittservicevirksomheds forpligtelse til at opfylde kravene i dens tilladelse, jf. artikel 5, stk. 1, berøres ikke af outsourcingen af nogle af dens kredittserviceringsaktiviteter
- e) outsourcing til kredittserviceleverandøren berører ikke de kompetente myndigheders tilsyn med en kredittservicevirksomhed i overensstemmelse med artikel 14 og 21
- f) kredittservicevirksomheden har direkte adgang til alle relevante oplysninger vedrørende de kredittserviceringsaktiviteter, der er outsourcet til kredittserviceleverandøren
- g) når outsourcingaftalen er ophørt, har kredittservicevirksomheden den fornødne ekspertviden og de fornødne ressourcer, således at den er i stand til at levere de outsourcete kredittserviceringsaktiviteter.

Outsourcingen af kredittserviceringsaktiviteter må ikke foretages på en sådan måde, at kvaliteten af kredittservicevirksomhedens interne kontrol, eller soliditeten eller kontinuiteten af dens kredittserviceringsaktiviteter forringes.»

Etter femte ledd skal ikke kontraktsmedhjelpere kunne motta eller besitte klientmidler.

Andre ledd gjelder meldeplikt til tilsynsmyndighetene ved utkontraktering. Meldeplikt ved utkontraktering behandles ikke i høringsnotatet her.

I tredje ledd er det regler om dokumentasjon, se lovforslaget § 44 d og punkt 14. I fjerde ledd er det regler om plikt til å gjøre dokumentasjonen tilgjengelig for tilsynsmyndighetene. Det siste behandles ikke i høringsnotatet her.

11.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår i lovforslaget § 9 en paragraf om utkontraktering for å gjennomføre artikkel 12 første og femte ledd. Departementet oppfatter at direktivbestemmelsen gjelder utkontraktering av inkassofaglige oppgaver, men foreslår at reglene i lovforslaget § 9 gis et mer generelt virkeområde. Flere av de foreslåtte reglene er også formulert mer generelt og prinsipielt enn det direktivet angir. De sistnevnte reglene er delvis inspirert av finansforetaksloven § 13-4 og finanstilsynsloven § 4 c andre ledd/finansstilsynsloven 2024 § 4-6 andre ledd. Departementet antar at de foreslåtte reglene (om forsvarlighet, tilsyn, og at plikter og ansvar overfor andre ikke endres) er i tråd med gjeldende rett, selv om det ikke er egne regler om utkontraktering i inkassoloven.

For å gjennomføre direktivbestemmelsens første ledd andre punktum bokstav a og femte ledd foreslår departementet imidlertid også mer spesifikke, nye regler om krav til utkontrakteringsavtalen og at kontraktsmedhjelpere ikke kan motta eller besitte klientmidler på vegne av et inkassoforetak.

Foruten å foreslå regler for å gjennomføre direktivbestemmelsen foreslår departementet å følge opp arbeidsgruppens foreslåtte lovregler (i mer generell form), ved å lovfeste at oppgaver som er underlagt krav til bevilling, bare kan utkontrakteres til kontraktsmedhjelpere som selv har bevilling.

Forslaget og forholdet til direktivbestemmelsene er nærmere beskrevet i merknadene til paragrafen.

Finanstilsynsloven med forskrifter og rundskriv ligger utenfor rammene av dette høringsnotatet, og behovet for endringer her vil bli vurdert senere.

12 Oppdragsavtale

12.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

Inkassoforetak kan ikke inndrive krav på vegne av en fordringshaver uten at det foreligger en fullmakt. Etter gjeldende rett er det imidlertid ikke krav til at oppdragsavtalen eller fullmakten skal være skriftlig.

Arbeidsgruppen har i sitt lovforslag § 25 foreslått krav om skriftlig oppdragsavtale og visse krav til oppdragsavtalens innhold mv.

12.2 Direktivet

Direktivet artikkel 11 første til tredje ledd har regler om oppdragsavtale mellom inkassoforetaket og fordringshaveren. Bestemmelsene lyder slik:

«1. Når en kredittkøber ikke selv utfører kreditserviceringsaktiviteter, sikrer medlemsstaterne, at den udpegede kreditservicevirksomhed leverer sine tjenesteydelser med hensyn til forvaltning og håndhævelse af en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller til selve den misligholdte kreditaftale på grundlag af en kreditserviceaftale med kredittkøberen.

2. Den i stk. 1 omhandlede kreditserviceaftale skal indeholde følgende:

- a) en udførlig beskrivelse af de kreditserviceringsaktiviteter, som kreditservicevirksomheden skal udføre
- b) størrelsen af kreditservicevirksomhedens vederlag, eller hvordan dette vederlag skal beregnes
- c) en præcisering af, i hvilket omfang kreditservicevirksomheden kan repræsentere kredittkøberen i relation til låntager
- d) et tilsagn fra parterne om, at de vil overholde de bestemmelser i EU-retten og national ret, som finder anvendelse på en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller til selve kreditaftalen, herunder med hensyn til forbruger- og databeskyttelse
- e) en klausul, der kræver, at låntagere behandles på en fair og omhyggelig måde.

3. Medlemsstaterne sikrer, at den i stk. 1 omhandlede kreditserviceaftale indeholder et krav om, at kreditservicevirksomheden underretter kredittkøberen forud for outsourcing af en hvilken som helst af sine kreditserviceringsaktiviteter.»

I fjerde ledd er det regler om dokumentasjon av kontakten med skyldneren og fordringshaveren, se lovforslaget § 44 d og punkt 14. I femte ledd er det regler om plikt til å gjøre dokumentasjonen tilgjengelig for tilsynsmyndighetene. Det siste behandles ikke i høringsnotatet her.

Direktivets artikkel 3 nr. 5 definerer «kreditserviceaftale» som en skriftlig avtale, som er inngått mellom en kredittkjøper og en kredittjenestevirksomhet om tjenesteytelsene som kredittjenestevirksomheten skal levere på kredittkjøperens vegne.

12.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet legger til grunn at arbeidsgruppens forslag om plikt til å ha skriftlig oppdragsavtale vil gjennomføre artikkel 11 første ledd, jf. artikkel 3 nr. 5 i direktivet.

Departementet foreslår i lovforslaget § 25 andre og tredje ledd mer utførlige krav til oppdragsavtalens innhold enn det som følger av arbeidsgruppens forslag. De foreslåtte tilføyelsene tilsvarer reglene i artikkel 11 andre og tredje ledd.

Departementet foreslår i § 25 tredje ledd andre punktum at inkassoforetaket skal forplikte seg til å varsle fordringshaveren før utkontraktering av inkassofaglige oppgaver. Denne regelen gjennomfører artikkel 11 tredje ledd. I forslaget er regelen gitt et generelt virkeområde, men departementet ber om høringsinstansenes syn på om den bare bør gjelde der oppdraget gjelder inndrivning av krav som omfattet av direktivet. Når det gjelder uttrykket inkassofaglige oppgaver, vises det til merknaden til § 9.

13 Klientmiddelbehandling

13.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

Inkassoloven § 16 første ledd har regler om utbetaling av innkasserte midler til fordringshaveren. Her heter det at inkassatoren «snarest» skal utbetale innkasserte midler til fordringshaveren. Inkassatoren kan holde tilbake et beløp svarende til sitt vederlag. Reglene i § 16 første ledd kan fravikes ved avtale mellom fordringshaveren og skyldneren, jf. inkassoloven § 3 andre punktum.

§ 16 andre ledd angir at inkassatoren plikter å holde innkasserte midler og andre midler som tilhører klienter, adskilt fra egne midler og midler som ikke tilhører klienter. Det er gitt nærmere regler om klientkontoen i inkassoforskriften § 4-1. Her heter det blant annet at banken skriftlig må ha forpliktet seg til å ikke motregne i kontoen med krav som banken måtte ha mot inkassatoren, og at klientkontoen skal betegnes «klientkonto».

Det følger av inkassoloven § 13 første punktum at skyldneren med frigjørende virkning kan betale til en inkassator som har fått i oppdrag å drive inn kravet.

Arbeidsgruppen foreslo i sitt lovforslag § 22 og forskriftsforslag kapittel 6 enkelte endringer i reglene om klientmiddelbehandling. En av de foreslåtte endringene er en ufravikelig regel om at innkasserte midler som er innbetalt på hovedstol og forfalte terminbeløp, skal utbetales til fordringshaveren innen 14 dager. Den fravikelige hovedregelen foreslås imidlertid fortsatt å være at utbetalingen skal skje snarest. Arbeidsgruppen redegjør for dette forslaget i merknaden til sitt lovforslag § 22:

«Hovedregelen i inkassoloven § 16 første ledd første punktum om at innkasserte midler snarest skal utbetales til fordringshaveren, som foreslås videreført i *andre ledd første punktum*, gjelder hvis ikke annet er avtalt mellom fordringshaveren og inkassoforetaket, jf. inkassoloven § 3 andre punktum. Hensikten med lovforslaget § 22 *andre ledd tredje punktum* om at innbetalinger av hovedstol og forfalte terminbeløp uavhengig av avtale må utbetales til fordringshaveren innen 14 dager, er at fordringshaveren innen rimelig tid skal registrere innbetalt beløp. Ved at inkassoforetaket senest innen 14 dager etter mottak på klientkonto skal utbetale innbetalinger i form av hovedstol eller terminbeløp til fordringshaveren, forebygges det at inkassoforetakets avtale med fordringshaveren om

frekvens på utbetaling av midler medfører en urimelig forsinket overføring av innbetalt hovedstol eller forfalt terminbeløp. Fordringshaverens registrering av innbetalte beløp er for enkelte kravstyper en forutsetning for at fordringshaveren kan gi melding om betalingen til en tredjepart. Et eksempel er egenandel etter legebesøk, hvor legen gir Helfo opplysninger om betalt egenandel som grunnlag for tildeling av frikort til pasienten. ...»

Reglene om klientmiddelbehandling er bare relevant for fremmedinkasso, siden oppkjøps- og egeninkassoforetak inndriver egne pengekrav.

13.2 Direktivet

Direktivets artikkel 6 andre ledd lyder slik:

«2. I tilfælde, hvor kreditservicevirksomheder har tilladelse til at modtage og opbevare midler fra låntagere i henhold til stk. 1, litra a), skal medlemsstaterne:

a) i tillæg til de krav til meddelelse af tilladelse, der er fastsat i artikel 5, stk. 1, fastsætte et krav om, at ansøgeren har en særskilt konto i et kreditinstitut, hvor alle midler, der modtages fra låntagere, skal krediteres og opbevares, indtil de kanaliseres videre til den pågældende kreditkøber på de betingelser, der er aftalt med kreditkøberen

b) sikre, at disse midler i overensstemmelse med national ret i kreditkøbernes interesse er beskyttet mod krav fra kreditservicevirksomheders øvrige kreditgivere, navnlig i tilfælde af insolvens

c) fastslå, at når en låntager foretager en betaling til en kreditservicevirksomhed for helt eller delvist at tilbagebetale de skyldige beløb i forbindelse med en kreditgivers rettigheder i henhold til en misligholdt kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale, anses denne betaling for at være blevet betalt til kreditkøberen

d) kræve, at en kreditservicevirksomhed som en bekræftelse på at have modtaget midler afleverer en kvittering eller et frigørelsesbrev på papir eller på et andet varigt medium, når kreditservicevirksomheden modtager midler fra låntageren.»

13.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet legger til grunn at de gjeldende reglene i inkassoloven i hovedsak oppfyller direktivets regler om klientmiddelbehandling. I reglene om klientmiddelbehandling foreslår departementet bare én tilføyelse, om at inkassoforetaket skal gi skyldneren en kvittering på papir eller annet varig medium ved innbetalinger på krav som er omfattet av direktivet, se lovforslaget § 22 nytt femte ledd. Forslaget vil gjennomføre artikkel 6 andre ledd bokstav d.

Departementet går ut fra at det vil være unødvendig og kostnadskrevende å innføre plikt til å gi kvittering i alle saker, og foreslår atplikten bare skal gjelde ved innbetalinger på krav som er omfattet av direktivet, se definisjonen i lovforslaget § 4 bokstav h. Når det gjelder behovet for et bredere anvendelsesområde for regelen, viser departementet dessuten til at arbeidsgruppen i sitt lovforslag § 35 tredje ledd har foreslått at skyldneren på forespørsel skal opplyses om eventuelle nedbetalinger på kravet. Det vil selvsagt heller ikke være noe i veien for at inkassoforetakene gir kvittering i flere saker av eget tiltak. Departementet ber om høringsinstansenes syn på avgrensningen av denne regelen.

Vilkåret i artikkel 6 andre ledd bokstav a om klientkonto for bevilling til fremmedinkassovirksomhet foreslås gjennomført i § 6 andre ledd, se også punkt 6.

Arbeidsgruppen har, som det fremgår av punkt 13.1, foreslått en ufravikelig regel om at innbetalinger av hovedstol og forfalte terminbeløp uavhengig av avtale må utbetales til fordringshaveren innen 14 dager. Det kan spørres om dette er i samsvar med artikkel 6 andre ledd bokstav a, hvor det vises til at klientmidlene kanaliseres videre til kredittkjøperen (fordringshaveren) på de betingelsene som er avtalt med denne. Departementet antar imidlertid at en ufravikelig 14-dagers frist vil være i samsvar med direktivet. Departementet viser til at andre ledd bokstav a regulerer plikt til å ha klientkonto, og tolker henvisningen til avtale slik at den ikke innebærer en plikt for statene til å ha full avtalefrihet. Departementet viser også til at direktivet innebærer minimumsharmonisering, og at direktivet ikke skal berøre regler i nasjonal rett om forbrukerbeskyttelse og låntakers rettigheter, jf. artikkel 2 andre ledd. Arbeidsgruppen har vist til at fordringshaverens registrering av innbetalte beløp for enkelte kravstyper er en forutsetning for at fordringshaveren kan gi melding om betalingen til en tredjepart. Et eksempel er egenandel etter legebesøk, hvor legen gir Helfo opplysninger om betalt egenandel som grunnlag for tildeling av frikort til pasienten. Etter hva departementet forstår, er derfor 14-dagersfristen foreslått av hensyn til skyldnerne.

14 Dokumentasjon ved utførelsen av oppdragene

14.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

Det er ikke regler i den gjeldende inkassoloven eller i arbeidsgruppens forslag til ny inkassolov om dokumentasjon av kontakt med skyldnere, fordringshavere og kontraktsmedhjelpere.

Foretakene dokumenterer likevel kontakten blant annet av hensyn til sin internkontroll og Finanstilsynets muligheter til å føre tilsyn.

14.2 Direktivet

I artikkel 11 om oppdragsavtale mellom kredittjenestevirksomheten og kredittkjøperen (fordringshaveren) fjerde ledd er det regler om dokumentasjon av oppdragsavtalen og kontakt med kredittkjøperen og låntakeren:

«4. Medlemsstaterne sikrer, at kreditservicevirksomheden opbevarer og fører følgende fortegnelser i mindst fem år fra den dato, hvor den i stk. 1 omhandlede kreditserviceaftale bringes til ophør, eller frem til udløbet af den lovbestemte forældelsesfrist, der gælder i hjemlandet, i begge tilfælde dog højst i 10 år:

a) relevant korrespondance med såvel kredittkøber som låntager på de betingelser, der er fastsat i gældende national ret

b) relevante anvisninger fra kredittkøber vedrørende en kreditgivers rettigheder i henhold til hver misligholdt kreditaftale eller selve den misligholdte kreditaftale, som den forvalter og fuldbyrder på vegne af denne kredittkøber på de betingelser, der er fastsat i gældende national ret

c) kreditserviceaftalen.»

Tilsvarende er det regler om dokumentasjon mellom kredittjenestevirksomheten og kontraktsmedhjelpere i artikkel 12 om utkontraktering tredje ledd:

«3. Medlemsstaterne sikrer, at kreditservicevirksomheden opbevarer og fører fortegnelser over relevante anvisninger til kreditserviceleverandøren i overensstemmelse med betingelserne i gældende national ret og den i stk. 1 omhandlede outsourcingaftale i en

periode på minst fem år fra den dato, hvor outsourcingaftalen bringes til ophør, eller frem til udløbet af den lovbestemte forældelsesfrist, der gælder i hjemlandet, i begge tilfælde dog højst i 10 år.»

14.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår å gjennomføre direktivbestemmelsene om dokumentasjon i lovforslaget § 44 d.

Departementet foreslår å angi at følgende skal dokumenteres:

- a. kommunikasjon med fordringshavere og skyldnere
- b. oppdragsavtaler og anvisninger fra fordringshaveren om fordringen og inndrivingen
- c. avtaler om utkontraktering av virksomhet og anvisninger til kontraktsmedhjelpere som utfører inkassofaglige oppgaver

Departementet ber om høringsinstansenes syn på ordlyden i forslaget, og om det er grunn til å legge til mer som skal dokumenteres, for å gi bestemmelsen større informasjonsverdi. Departementet antar likevel at det ikke er ønskelig å ha regler i inkassoloven om dokumentasjon av rent interne forhold i foretaket eller dokumentasjonskrav som uansett følger av annet regelverk (for eksempel regnskapsregler). Ved forslag om å bygge ut kravene til hva som skal dokumenteres, bes det om høringsinstansenes syn på om de foreslåtte reglene om oppbevaringstid vil være hensiktsmessige også for disse forslagene.

Departementet foreslår i tråd med direktivbestemmelsene at dokumentasjonen skal oppbevares i minst fem år fra den aktuelle avtalen opphører, eller frem til den lovbestemte foreldelsesfristen. Dokumentasjonen behøver likevel ikke oppbevares lenger enn ti år. Departementet ber relevante høringsinstanser opplyse om i hvilken grad forslaget om oppbevaringstid innebærer endring fra gjeldende praksis, og om konsekvenser av forslaget.

Personvernkonsekvensene av forslaget er behandlet i punkt 17.

15 Grensekryssende inndriving etter direktivet

15.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

Det er i liten grad gitt egne regler i inkassoloven og inkassoforskriften om grensekryssende virksomhet. I utgangspunktet kommer reglene i yrkeskvalifikasjonsloven og tjenesteloven til anvendelse på vanlig måte. I inkassoloven § 4 femte ledd og § 5 andre ledd er det henvist til yrkeskvalifikasjonsloven. Det er gitt regler om saksbehandlingsfrist for søknader om inkassobevilling i inkassoforskriften § 5-2, som utfyller tjenesteloven og gir unntak fra tjenesteloven § 11 andre ledd. Reglene om saksbehandlingsfrist er nærmere omtalt i punkt 9. Se også forskriftsforslaget § 28 og merknaden til denne.

15.2 Direktivet

Direktivet artikkel 13 regulerer rett til å drive grensekryssende inndriving etter direktivet. Bestemmelsen lyder slik:

«Artikel 13

Fri udveksling af kreditserviceringsaktiviteter i et værtsland

1. Medlemsstaterne sikrer, at en kreditservicevirksomhed, som har opnået tilladelse i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i et hjemland, har ret til i Unionen at levere de tjenesteydelser, der er omfattet af nævnte tilladelse, uden at dette berører eventuelle begrænsninger og krav, der er fastsat i værtslandets nationale ret i overensstemmelse med dette direktiv, herunder, hvis det er relevant, et forbud mod at modtage og opbevare midler fra låntagere, som ikke er knyttet til andre krav om meddelelse af tilladelse til kreditservicevirksomhed, eller krav, der er fastlagt for genforhandling af betingelser og vilkår i forbindelse med en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller i selve kreditaftalen.

2. Medlemsstaterne sikrer, at en kreditservicevirksomhed, der har opnået en tilladelse i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i et hjemland og agter at levere tjenesteydelser i et værtsland, oplyser den kompetente myndighed i hjemlandet om følgende:

a) det værtsland, hvor kreditservicevirksomheden agter at levere tjenesteydelser, og, hvis kreditservicevirksomheden allerede har kendskab til disse oplysninger, den medlemsstat, hvor kreditten blev ydet, hvis denne er forskellig fra værtslandet og hjemlandet

b) hvis det er relevant, adressen på den filial af kreditservicevirksomheden, der er etableret i værtslandet

c) hvis det er relevant, identiteten og adressen på kreditserviceleverandøren i værtslandet

d) identiteten på de personer, der er ansvarlige for styring af kreditserviceringsaktiviteterne i værtslandet

e) i givet fald, nærmere oplysninger om de foranstaltninger, der er truffet for at tilpasse kreditservicevirksomhedens interne procedurer, governanceordninger og interne kontrolmekanismer med henblik på at sikre overholdelse af den lovgivning, som finder anvendelse på en kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller selve kreditaftalen

f) en beskrivelse af den procedure, der er indført med henblik på at overholde de bestemmelser til bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, med hvilke værtsmedlemsstatens nationale lovgivning, der gennemfører direktiv (EU) 2015/849, udpeger kreditservicevirksomheder som forpligtede enheder med henblik på at forebygge og bekæmpe hvidvask af penge og finansiering af terrorisme

g) at kreditservicevirksomheden har mulighed for at kommunikere på værtslandets sprog eller på det sprog, kreditaftalen er udfærdiget på, eller ej

h) hvorvidt kreditservicevirksomheden er autoriseret i sit hjemland til at modtage og besidde midler fra låntagere eller ej.

3. De kompetente myndigheder i hjemlandet meddeler senest 45 arbejdsdage efter modtagelsen af alle de oplysninger, der er omhandlet i stk. 2, disse oplysninger til de kompetente myndigheder i værtslandet, som straks bekræfter modtagelsen heraf. De kompetente myndigheder i hjemlandet oplyser derefter kreditservicevirksomheden om, på hvilken dato oplysningerne blev meddelt de kompetente myndigheder i hjemlandet, og på hvilken dato disse kompetente myndigheder bekræftede modtagelsen af oplysningerne. De kompetente myndigheder i hjemlandet meddeler også alle de i stk. 2 omhandlede oplysninger til de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor kreditten blev ydet, hvis denne er forskellig fra værtslandet og hjemlandet.

4. Medlemsstaterne sikrer, at en kreditservicevirksomhed har ret til domstolsprøvelse, hvis de kompetente myndigheder i hjemlandet undlader at meddele de i stk. 2 omhandlede oplysninger.

5. Medlemsstaterne sikrer, at kreditservicevirksomheden kan påbegynde leveringen af tjenesteydelser i værtslandet fra det tidligste af følgende tidspunkter:

a) ved modtagelsen af meddelelsen fra værtslandets kompetente myndigheder om, at den meddelelse, der er omhandlet i stk. 3, er modtaget

b) hvis der ikke er modtaget nogen meddelelse som omhandlet i nærværende stykkes litra a), efter udløbet af to måneder fra datoen for indgivelsen af alle de oplysninger, der er omhandlet i stk. 2 til de kompetente myndigheder i værtslandet.

6. Medlemsstaterne sikrer, at en kreditservicevirksomhed oplyser den kompetente myndighed i hjemlandet om eventuelle efterfølgende ændringer i de oplysninger, der kræves meddelt i henhold til stk. 2. I sådanne tilfælde sikrer medlemsstaterne overensstemmelse med den procedure, der er fastsat i stk. 3, 4 og 5.

7. Medlemsstaterne sikrer, at værtslandets kompetente myndigheder i den liste eller det register, der er omhandlet i artikel 9, opfører kreditservicevirksomheder med tilladelse til at foretage kreditserviceringsaktiviteter på deres område samt nærmere oplysninger om hjemlandet.»

Det er en fejl i tredje ledd andre punktum i den danske versjon. Det skulle stått på hvilken dato opplysningene ble meddelt de kompetente myndighetene i «værtslandet», i stedet for «hjemlandet».

Ved tilbakekall av bevillinger fremgår det av artikkel 8 andre ledd at de kompetente myndighetene i hjemstaten straks skal underrette de kompetente myndighetene i vertsstaten, hvis kredittjenestevirksomheten leverer tjenesteytelser i henhold til artikkel 13, og også de kompetente myndighetene i medlemsstaten hvor kreditten ble ytt, hvis det er en annen stat enn vertsstaten og hjemstaten.

Det er gitt regler om tilsyn med kredittjenestevirksomheter som driver grensekryssende inndriving, i direktivet artikkel 14. Finanstilsynsloven med forskrifter og rundskriv ligger utenfor rammene av dette høringsnotatet, og behovet for endringer som følge av artikkel 14 vil bli vurdert senere. I høringsnotatet her foreslår departementet likevel endringer i inkassoloven på bakgrunn av én bestemmelse: Etter tolvte ledd tredje punktum kan de kompetente myndighetene i vertsstaten forby ytterligere aktiviteter for en kredittjenestevirksomhet som overtrer gjeldende regler, til den kompetente myndigheten i hjemstaten har truffet en passende avgjørelse, eller kredittjenestevirksomheten har truffet foranstaltninger til å avhjelpe overtredelsen.

15.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår å gjennomføre direktivets artikkel 13 i to paragrafer, en paragraf om norske inkassoforetaks grensekryssende inndriving i andre EØS-stater, og en paragraf om utenlandske foretaks grensekryssende inndriving i Norge, se lovforslaget §§ 44 a og 44 b. Ellers foreslår departementet å gjennomføre artikkel 8 andre ledd i lovforslaget § 44 a femte ledd, og artikkel 14 tolvte ledd tredje punktum i § 44 b femte ledd andre punktum.

Artikkel 13 legger opp til at foretak i medhold av bevillingen fra hjemstaten kan drive grensekryssende inndriving i en vertsstat. Det vil si at statene ikke skal foreta noen vurderinger av om foretaket har rett til å drive grensekryssende inndriving. Bevillingen vil likevel sette grenser for virksomheten som kan drives,

for eksempel slik at et foretak som ikke har bevilling til å behandle klientmidler, heller ikke vil ha rett til å behandle klientmidler ved grensekryssende inndriving. Reglene for inndrivingen i vertsstaten vil gjelde på vanlig måte, og departementet foreslår i § 44 b femte ledd første punktum at reglene for inkassoforetak i inkassoloven skal gjelde tilsvarende så langt de passer for utenlandske foretak som driver grensekryssende inndriving i Norge etter direktivet, og begrensningen «innen rammene av ... ellers gjeldende regler» i første ledd første punktum om rett til å inndrive krav etter direktivet i Norge.

Departementet foreslår i §§ 44 a og 44 b å begrense adgangen til grensekryssende inndriving på Svalbard og Jan Mayen. Nærmere bestemt foreslås det presisert i § 44 a sjette ledd at inkassoforetak som hører hjemme på Svalbard eller Jan Mayen, ikke kan inndrive krav etter direktivet i andre EØS-stater, mens det foreslås presisert i § 44 b første ledd andre punktum at utenlandske foretak ikke har rett til å inndrive krav etter direktivet på Svalbard og Jan Mayen. Departementet viser til at EØS-avtalen ikke gjelder på Svalbard, og at reglene om grensekryssende inndriving ikke vil ha praktisk betydning på Jan Mayen.

Før inndrivingen kan begynne, vil den kompetente myndigheten i vertsstaten motta melding fra foretaket om inndrivingen, via den kompetente myndigheten i hjemstaten. Artikkel 13 og lovforslaget §§ 44 a og 44 b gjelder i vesentlig utstrekning disse meldingene. Departementet viser her til lovforslaget og merknadene til disse.

Departementet ser ikke behov for særskilte regler til gjennomføring av artikkel 13 fjerde ledd om rett til domstolsprøving, ved siden av gjeldende regler i forvaltningsloven og tvisteloven.

Artikkel 13 syvende ledd gjelder vertsstatens plikt til å registrere kredittjenestevirksomheter med tillatelse til å foreta kredittjenesteaktiviteter på deres område. Denne bestemmelsen foreslås gjennomført i lovforslaget § 44 c, se punkt 10.

16 Reaksjoner ved brudd på regelverket

16.1 Tilbakekall av foretaksbevilling

16.1.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

Etter inkassoloven § 31 kan inkassobevillinger inndras etter en utilrådelighetsvurdering. Paragrafen lyder slik:

«§ 31 *Inndragning av bevilling*

En inkassobevilling etter § 5 kan inndras dersom det finnes utilrådelig å la inkassovirksomhet drives i medhold av bevillingen fordi

a) bevillingshaveren ikke har overholdt sine plikter etter § 6,

- b) vilkårene for å tildele bevillingen ikke lenger er til stede,
- c) inkassoforetaket ikke innen den frist som er fastsatt av tilsynsmyndigheten, oppfyller vilkår om å tilslutte seg nemndsordning som nevnt i § 5, eller
- d) det foreligger andre særlige grunner.»

Arbeidsgruppen har foreslått å videreføre hjemmelen i sitt lovforslag § 45 første ledd, med visse endringer. Blant annet brukes ordet «tilbakekall» i stedet for «inndragning», og det er presisert at denne bestemmelsen gjelder tilbakekall av foretaksbevillinger, mens det er foreslått hjemler for tilbakekall av personlig inkassobevilling og godkjenning som fagansvarlig i paragrafens tredje og fjerde ledd. Arbeidsgruppens lovforslag § 45 første ledd lyder slik:

«En foretaksbevilling etter § 6 kan tilbakekalles dersom det finnes utilrådelig å la inkassovirksomhet drives i medhold av bevillingen fordi

- a) vilkårene for å tildele bevillingen ikke lenger er til stede
- b) foretaket ikke oppfyller vilkår gitt i bevillingen
- c) foretaket har brutt gjeldende regler for inkassovirksomheten
- d) foretaket har unnlatt å etterkomme pålegg fra Finanstilsynet eller
- e) det foreligger andre særlige grunner.»

16.1.2 Direktivet

Etter direktivet artikkel 8 første ledd skal myndighetene ha anledning til å tilbakekalle foretaksbevillinger etter nærmere angitte grunner. Bestemmelsen lyder slik:

«Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheter i hjemlandet har de nødvendige tilsyns-, undersøgelses- og sanksjonsbeføjelser i overensstemmelse med artikkel 22, således at de kan inndrage den meddelte tilladelse til en kreditservicevirksomhed, hvis en sådan kreditservicevirksomhed gør ét af følgende:

- a) ikke udnytter tilladelsen i 12 måneder efter meddelelsen heraf
- b) udtrykkeligt giver afkald på tilladelsen
- c) ophører med kreditserviceaktiviteter i mere end 12 måneder
- d) har erhvervet en tilladelse på grundlag af falske erklæringer eller andre uretmæssige midler
- e) ikke længere opfylder de i artikkel 5, stk. 1, og, hvor det er relevant, i artikkel 6, stk. 2, litra a), fastsatte krav for meddelelse af tilladelse som kreditservicevirksomhed
- f) begår en alvorlig overtrædelse af de gældende regler, herunder de nationale bestemmelser, der gennemfører dette direktiv, eller af andre forbrugerbeskyttelsesregler, herunder gældende regler i værtslandet og i den medlemsstat, hvor kreditten blev ydet.»

Bokstav e viser til direktivbestemmelsene om vilkår for foretaksbevilling.

16.1.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår i § 45 nytt andre ledd hjemmel for tilbakekall av foretaksbevilling når det foreligger forhold som angitt i artikkel 8 første ledd bokstav a, c og d.

Departementet legger til grunn at det etter gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag allerede vil være hjemmel for tilbakekall av foretaksbevilling når det foreligger forhold som angitt i bokstav e og f, og gjennomføringen av disse krever etter departementets syn ikke nærmere oppfølging. Departementet går også ut fra at bevillingen opphører hvis foretaket gir avkall på den, uten at det er nødvendig å fatte vedtak om tilbakekall, og at heller ikke direktivbestemmelsens bokstav b krever nærmere oppfølging.

Etter gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag kan det bare fattes vedtak om tilbakekall av foretaksbevilling hvis fortsatt drift er utilrådelig. Departementet foreslår ikke et vilkår om utilrådelighet i lovforslaget § 45 nytt andre ledd. Slik departementet oppfatter de aktuelle grunnlagene, gir de ikke grunn til noen vurdering av om fortsatt drift er utilrådelig. Departementet legger til grunn at tilbakekall uansett vil være en fremtidsrettet og ikke-pønalt reaksjon.

Artikkel 23 har nærmere regler om administrative sanksjoner og avhjelpende foranstaltninger, og tilbakekall av foretaksbevilling er uttrykkelig nevnt i andre ledd bokstav a. Første ledd angir overtredelser som skal kunne føre til administrative sanksjoner og avhjelpende foranstaltninger, se punkt 16.2.2. Departementet legger til grunn at arbeidsgruppens lovforslag § 45 første ledd vil gi hjemmel for tilbakekall av foretaksbevilling etter alle de angitte overtredelsene som gjelder inkasso. Artikkel 23 fjerde ledd er nærmere behandlet i punkt 16.3, se også lovforslaget § 47 a og merknaden til paragrafen. Ellers kan ikke departementet se at artikkelen gir grunn til nærmere oppfølging når det gjelder saker om tilbakekall av foretaksbevilling. Sjette og syvende ledd har regler om varsling/mulighet til å bli hørt, begrunnelse og klage, og departementet viser her til forvaltningslovens regler.

16.2 Overtredelsesgebyr

16.2.1 Gjeldende rett og arbeidsgruppens forslag

Inkassoloven har ingen hjemmel for illeggelse av overtredelsesgebyr.

Arbeidsgruppen foreslo i sitt lovforslag § 46 en hjemmel for å ilegge foretak overtredelsesgebyr, med ramme for utmåling av overtredelsesgebyr i forskriftsforslaget § 41.

For fysiske personer foreslo imidlertid ikke arbeidsgruppen noen hjemmel for illeggelse av overtredelsesgebyr. Arbeidsgruppen viste i rapporten punkt 12.2.4 til at lovovertridelser som skjer i en inkassoprosess, kan bero på mange forhold, hvor eksempelvis faktisk leder (fagansvarlige etter arbeidsgruppens forslag) har det overordnede fagansvaret, men umulig kan avverge enhver feil som oppstår i den enorme mengde saker som inndrives hver dag i store foretak. Arbeidsgruppen antok at overtredelsesgebyr for fysiske personer kunne gjort det svært utfordrende for inkassoforetakene å finne egnede personer som var villig til å påta seg denne risikoen. Arbeidsgruppen antok også at rettssikkerhetshensyn talte mot administrative sanksjoner i denne sammenhengen. Arbeidsgruppen foreslo imidlertid at fysiske personer fortsatt skal kunne ilegges straff.

I høringen av arbeidsgrupperapporten har blant annet *Finanstilsynet* og *Forbrukertilsynet* tatt til orde for at fysiske personer bør kunne ilegges overtredelsesgebyr. Finanstilsynet uttaler blant annet at overtredelsesgebyr vil

kunne være en egnet reaksjon overfor fysiske personer som har hatt en fremskutt rolle i overtredelsene, og som har oppnådd fortjeneste eller andre fordeler som følge av overtredelsene. Forbrukertilsynet viser til at tilsynet i mange saker har fattet vedtak om forbud, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr etter markedsføringsloven § 39 andre ledd mot personlige medvirkere – typisk mot styreleder, daglig leder eller eier. Etter Forbrukertilsynets syn er hjemmelen for å ilegge blant annet overtredelsesgebyr overfor fysiske personer som har medvirket til overtredelser, viktig for at sanksjonene skal ha tilstrekkelig individual- og allmennpreventiv virkning «i tilfelle av konkurs eller useriøse virksomheter hvor det opprettes nye selskap for å unndra ansvar».

16.2.2 Direktivet

Direktivets regulering av administrative sanksjoner følger av artikkel 23.

Første ledd angir overtredelser hvor medlemsstatene skal fastsette regler om nødvendige administrative sanksjoner og avhjelpende foranstaltninger.

Overtredelsene som gjelder kredittjenestevirksomheter, er angitt slik:

«a) en kredittservicevirksomhet unnlader at overholde kravene i de bestemmelser i national ret, der gennemfører artikel 11, eller indgår en outsourcingaftale, som overtræder de bestemmelser i national lovgivning, der gennemfører artikel 12, eller den kredittserviceleverandør, hvortil kredittservicevirksomhedens aktiviteter er outsourcet, begår en alvorlig overtrædelse af gældende de lovbestemmelser, herunder de nationale bestemmelser, der gennemfører dette direktiv

b) en kredittservicevirksomheds governanceordninger og interne kontrolmekanismer, som fastsat i artikel 5, stk. 1, litra e), sikrer ikke overholdelsen af låntagerrettigheder og regler om beskyttelse af personoplysninger

c) en kredittservicevirksomheds politik er ikke hensigtsmæssig i henseende til en korrekt behandling af låntagerne, som fastsat i artikel 5, stk. 1, litra f)

d) en kredittservicevirksomheds interne procedurer, som fastsat i artikel 5, stk. 1, litra g), sikrer ikke, at klager fra låntagere registreres og behandles i overensstemmelse med forpligtelserne i de bestemmelser i national lovgivning, der gennemfører dette direktiv

...

i) en kredittservicevirksomhed lader en eller flere personer, som ikke opfylder kravene fastsat i artikel 5, stk. 1, litra b), blive eller forblive medlem af sit ledelses- eller administrationsorgan

j) en kredittservicevirksomhed overholder ikke kravene i de bestemmelser i national lovgivning, der gennemfører artikel 24

k) en kredittkøber eller, hvor det er relevant, kredittservicevirksomheder eller enhver enhed, der er nævnt i artikel 2, stk. 5, litra a), nr. i) eller iii), overholder ikke de bestemmelser i national lovgivning, der gennemfører artikel 10

l) en kredittservicevirksomhed modtager og opbevarer midler fra låntagere, hvor dette ikke er tilladt i en medlemsstat i henhold til artikel 6, stk. 1, litra b)

m) en kredittservicevirksomhed overholder ikke kravene i de bestemmelser i national lovgivning, der gennemfører artikel 6, stk. 2.»

Det følger av andre ledd første punktum at de administrative sanksjonene og avhjelpende foranstaltningene som er omhandlet i første ledd, skal være effektive, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og ha avskrekkende virkning.

Andre ledd andre punktum angir administrative sanksjoner og avhjelpende foranstaltninger som medlemsstatene i det minste skal ha, og det fremgår her at medlemsstatene blant annet må ha regler om administrative økonomiske sanksjoner. Det følger av femte ledd at administrative sanksjoner og avhjelpende foranstaltninger etter andre ledd skal kunne ilegges medlemmer av ledelses- eller administrasjonsorganet samt andre personer som i henhold til nasjonal rett er ansvarlige for overtredelsen. Hovedregelen etter direktivet er altså at fysiske personer som i henhold til nasjonal rett er ansvarlige for overtredelsen, skal kunne ilegges administrative økonomiske sanksjoner. Det følger likevel av artikkel 23 åttende ledd at medlemsstatene kan velge å ikke fastsette administrative sanksjoner for overtredelser som er underlagt strafferettslige sanksjoner.

Direktivet angir ikke skyldkrav eller regler for utmålingen av administrative økonomiske sanksjoner. Reaksjonene skal imidlertid som tidligere nevnt være effektive, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og ha avskrekkende virkning, jf. artikkel 23 andre ledd første punktum.

16.2.3 Departementets vurderinger og forslag

16.2.3.1 Overtredelsesgebyr for fysiske personer

Departementet foreslår i lovforslaget § 46 fjerde ledd at styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder, fagansvarlig og eier med betydelig eierandel skal kunne ilegges overtredelsesgebyr dersom de forsettlig eller grovt uaktsomt enten har begått eller har medvirket til å begå overtredelser som er omfattet av paragrafen. Krav om forsett eller grov uaktsomhet innebærer et strengt skyldkrav, og begrensningen til nærmere angitte personer i ledelsen, foruten eier med betydelig eierandel, innebærer at underordnede ansatte, som saksbehandlere og ansatte på call center, ikke kan ilegges overtredelsesgebyr.

Etter departementets syn er det grunn til å være tilbakeholden med å ilegge fysiske personer i inkassoforetak overtredelsesgebyr, og departementet er enig med arbeidsgruppen i at fagansvarlige (eller andre personer for den saks skyld) ikke har mulighet til å avverge enhver feil som oppstår i store foretak. I særlige tilfeller er det likevel vanskelig å se annet enn at det vil kunne være på sin plass å ilegge de angitte personene i ledelsen eller en eier med betydelig eierandel overtredelsesgebyr. Det gjelder for eksempel dersom de står bak overtredelser som gjør at skyldnerne systematisk avkreves for høye sakskostnader eller renter. Der disse personene har vært motivert av muligheter for økonomisk vinning (enten for seg selv personlig eller inkassoforetaket), og/eller der det ikke er mulig å ilegge foretaket overtredelsesgebyr fordi det går konkurs, foretaksbevillingen blir tilbakekalt eller foretaket av andre grunner blir nedlagt, vil det kunne være ytterligere grunn til å ilegge de ansvarlige angitte lederne og eierne overtredelsesgebyr. Overtredelsesgebyr bør kunne ilegges også ved overtredelser som ikke er økonomisk motivert. Det er neppe til å unngå at brudd på god inkassoskikk og feil i varsler mv. unntaksvis kan skje, men der de angitte personene med åpne øyne står bak grove brudd på god inkassoskikk som har hatt alvorlige konsekvenser for skyldnerne, må det kunne være på sin plass å ilegge en merkbart reaksjon. Departementet antar at overtredelsesgebyr først og fremst vil være aktuelt ved overtredelser som har vart over tid og/eller har vært systematiske, men ved svært grove brudd på god inkassoskikk som har hatt alvorlige konsekvenser for skyldnerne, bør også enkeltstående brudd kunne føre til ileggelse

av overtredelsesgebyr. En sak for seg er at det vil kunne være vanskelig å klarlegge hva som faktisk har blitt uttalt muntlig, og at det gjelder strenge krav til sannsynlighetsovervekt ved ileggelse av overtredelsesgebyr, se mer om dette i Prop. 72 L (2015–2016) punkt 19.1 og 19.4.

Slik departementet ser det, bør adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr forbeholdes styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder, fagansvarlig og eiere med betydelig eierandel, foruten foretaket selv. Departementet antar at det er for disse personene at det er mest virkningsfullt å ha adgang til å ilegge overtredelsesgebyr, og at det ofte ville være urimelig om underordnede skal bekymre seg for om de kan bli ilagt overtredelsesgebyr hvis de gjør feil. Som arbeidsgruppen har beskrevet, er det ikke til å unngå at det skjer feil i den store mengden av saker. En årsak til dette er at inndrivingen er detaljregulert. En annen årsak er at vesentlige deler av inndrivingen skjer automatisk. Departementet antar at foretaket og lederne vil ha større grad av innflytelse over og ansvar for feil som begås i forbindelse med inndrivingen. Departementet viser til at styret har et særlig ansvar etter risikostyringsforskriften. Videre foreslår departementet å presisere styrets ansvar for rutiner for virksomhetsutøvelsen i lovforslaget § 14. Arbeidsgruppen har foreslått å presisere fagansvarliges ansvar i sitt lovforslag § 12 første ledd og i forskriftsforslaget § 29. Men foruten at regelverket klargjør ledernes særlige ansvar, vil ledere reelt sett ha et vesentlig ansvar for bedriftskulturen, hva slags incentiver som gis, hvilke medarbeidere som rekrutteres, hva slags opplæring medarbeiderne får, kontroll av inndrivingen, oppfølging av feil, samt rutiner og systeminnstillinger. Medarbeiderne vil på sin side ha en underordnet rolle og kunne bli utsatt for press og uheldige incentiver, mangelfull opplæring, feilinformasjon, lovstridige rutiner, feil i systeminnstillinger osv.

Departementet foreslår et strengt skyldkrav – forsett eller grov uaktsomhet – for at de angitte lederne og eierne klart må være å bebreide for at de skal kunne ilegges overtredelsesgebyr. Når departementet foreslår et krav om forsett eller grov uaktsomhet i stedet for bare forsett, skyldes det særlig at det kan være vanskelig å bevise forsett. I alvorlige tilfeller bør det dessuten kunne ilegges overtredelsesgebyr overfor de angitte fysiske personene uten at det foreligger holdepunkter for forsett. Grov uaktsomhet innebærer imidlertid et markert avvik fra forsvarlig handlemåte. Med et så strengt skyldkrav bør det ikke være grunn til bekymring for at muligheten for å bli ilagt overtredelsesgebyr får betydning for rekrutteringen av fagansvarlige. Regelen utelukker riktignok ikke at for eksempel en fagansvarlig vil kunne ilegges overtredelsesgebyr der denne har begått overtredelser etter press fra eiere, styremedlemmer, andre i foretaket eller fordringshavere, men etter departementets syn må det kunne forventes at fagansvarlige står mot press om å utføre eller medvirke til ulovlige handlinger.

Departementet vurderer det også som hensiktsmessig å lovfeste et medvirkningsansvar. Medvirkningsansvar kan typisk være aktuelt hvor det er selve foretaket som er pliktsubjekt for bestemmelsen som er overtrådt, og hvor det dermed er mindre naturlig å omtale en fysisk person som overtreder. I slike tilfeller er det mer treffende å si at den fysiske personen har medvirket til foretakets overtredelse. Medvirkningsansvar kan også være aktuelt der en fysisk person medvirker til en annen fysisk persons overtredelse.

Ved utarbeidelsen av forvaltningslovens bestemmelse om administrative sanksjoner ble det ikke inntatt en generell bestemmelse om medvirkning, jf. Prop. 62 L (2015–2016) punkt 9.3:

«Departementet er enig med utvalget i at det ikke er grunn til å ha en generell bestemmelse med hjemmel for administrative sanksjoner ved medvirkning til overtredelser av lovgivningen, se NOU 2003:15 punkt 12.3.1 og 13.3.1.1. Det gjelder selv om en slik generell bestemmelse er vedtatt i straffeloven § 15, slik at en ved både alvorlige og mindre alvorlige lovbrudd som utgangspunkt kan straffe medvirkeren. Særlig ved overtredelsesgebyrer hvor ansvaret er objektive, kan et generelt medvirkningstillegg bli for vidtgående. Der det er aktuelt med standardisert fastsetting av sanksjoner (typisk ved overtredelsesgebyrer for mindre alvorlige lovbrudd), kan et medvirkningstillegg komplisere fastleggelsen av hvilken standardsats som gjelder. Der det er et særskilt behov for å ramme også medvirkning, kan medvirkningstillegg tas inn i særloven.»

Disse generelle betenkelighetene gjør seg ikke gjeldende her. Det foreslås at medvirkeren skal ha utvist enten grov uaktsomhet eller forsett, og det er heller ikke aktuelt med standardisert fastsetting av overtredelsesgebyret.

16.2.3.2 Hvilke overtredelser som skal kunne føre til ileggelse av overtredelsesgebyr

Departementet foreslår i lovforslaget § 46 første ledd å angi overtredelser som skal kunne føre til ileggelse av overtredelsesgebyr. Forslaget bygger på arbeidsgruppens forslag, men departementet foreslår å legge til overtredelser av reglene om egnethet, fagansvarliges plikter, styrets ansvar for inkassorutinene og for fagansvarliges ansvarsområder og tilstedeværelse, oppdragsavtale, dokumentasjon ved utførelsen av inkassooppdragene og behandling av klientmidler uten nødvendig bevilling, se nærmere omtale i merknaden til bestemmelsen. Departementet antar overtredelsesgebyr er en hensiktsmessig reaksjon ved brudd på disse bestemmelsene, og at det ikke er grunn til å benytte unntaksregelen i åttende ledd for overtredelser som er underlagt strafferettslige sanksjoner. Departementet ber likevel om høringsinstansenes syn på om noen av overtredelsene bare bør kunne føre til straff.

I artikkel 23 første ledd er det som nevnt angitt overtredelser som skal kunne føre til administrative sanksjoner og avhjelpende foranstaltninger. For kontraktsmedhjelpere for inkassofaglige oppgaver er det imidlertid ikke angitt bestemte overtredelser, men vist generelt til gjeldende lovbestemmelser («en alvorlig overtrædelse af gældende de lovbestemmelser, herunder de nationale bestemmelser, der gennemfører dette direktiv», jf. bokstav a). Departementet foreslår i høringsnotatet her ingen særskilte regler for kontraktsmedhjelpere, men ber om høringsinstansenes syn på om det er behov for dette. Departementet legger til grunn at kontraktsmedhjelpere for inkassofaglige oppgaver selv vil være inkassoforetak, og at reglene om overtredelsesgebyr vil gjelde på vanlig måte når inkassoforetak opptrer som kontraktsmedhjelpere. Det er vanskelig å se grunn til at brudd på alle lovens regler skal kunne føre til overtredelsesgebyr for kontraktsmedhjelpere, og rettssikkerhetshensyn taler mot dette. Departementet har også sett hen til at det i Sverige ikke er vedtatt regler om sanksjoner overfor kontraktsmedhjelpere i lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal. I Prop. 2023/24:23 side 95 er det vist til at sanksjoner etter loven kan rettes mot foretaket som har engasjert kontraktsmedhjelperen, og at inngripen overfor kontraktsmedhjelperen som regel kan skje etter inkassoloven.

16.2.3.3 Utmåling av overtredelsesgebyr

Arbeidsgruppen har foreslått øvre rammer for overtredelsesgebyr for foretak i sitt forskriftsforslag § 41, og departementet legger til grunn at rammene vil være i samsvar med direktivets krav om at reaksjonene skal være effektive, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og ha avskrekkende virkning, jf. artikkel 23 andre ledd. Det er imidlertid nødvendig med rammer også for overtredelsesgebyr for fysiske personer.

Departementet foreslår i forskriftsforslaget § 41 andre ledd regler som bygger på arbeidsgruppens forslag for foretak. Departementet foreslår to alternative rammer: fem millioner kroner (som for foretak), og det dobbelte av den personlige vinningen, dersom det kan beregnes (som for foretak, bortsett fra at det er den personlige vinningen som er relevant). Arbeidsgruppens siste alternativ, 5 % av foretakets omsetning i siste godkjente årsregnskap, er ikke aktuell for fysiske personer.

16.3 Momenter ved ileggelse av administrative reaksjoner som følge av brudd på regelverket

16.3.1 Gjeldende rett

I forvaltningsloven § 46 andre ledd er det angitt momenter som det kan tas hensyn til ved avgjørelsen av om et foretak skal ilegges administrativ sanksjon, og ved individuell utmåling av sanksjonen. Bestemmelsen lyder slik:

«Ved avgjørelsen av om et foretak skal ilegges administrativ sanksjon og ved individuell utmåling av sanksjonen kan det blant annet tas hensyn til

- a. sanksjonens preventive virkning
- b. overtredelsens grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld
- c. om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen
- d. om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser
- e. om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen
- f. om det foreligger gjentakelse
- g. foretakets økonomiske evne
- h. om andre reaksjoner som følge av lovbruddet blir ilagt foretaket eller noen som har handlet på vegne av det, blant annet om noen enkeltperson blir ilagt administrativ sanksjon eller straff
- i. om overenskomst med fremmed stat eller internasjonal organisasjon forutsetter bruk av administrativ foretakssanksjon eller foretaksstraff.»

Paragrafen kommer ikke til anvendelse i saker om tilbakekall av bevillinger eller andre reaksjoner etter den gjeldende inkassoloven. Det skyldes at paragrafen gjelder for administrative sanksjoner, som i forvaltningsloven § 43 andre ledd er definert som «en negativ reaksjon som kan ilegges av et forvaltningsorgan, som retter seg mot en begått overtredelse av lov, forskrift eller individuell avgjørelse, og som regnes som straff etter den europeiske menneskerettskonvensjon». Tilbakekall av bevillinger eller andre reaksjoner etter den gjeldende inkassoloven

er ikke å regne som administrativ sanksjon. Arbeidsgruppen skriver følgende i rapporten punkt 12.1:

«Administrative sanksjoner må ... avgrenses mot forvaltningstiltak som ikke utgjør straff etter EMK, og mot straff. Ingen av reaksjonene i inkassoloven er administrative sanksjoner, slik administrative sanksjoner er definert i forvaltningsloven § 43 andre ledd. Reaksjonene Finanstilsynet kan gi ved brudd på inkassoregelverket, er å anse som forvaltningstiltak siden formålet ikke er pønalt, men å sikre fremtidig etterlevelse av regelverket. I og med at det er domstolene som idømmer straff, er heller ikke straff en administrativ sanksjon.»

Paragrafen vil imidlertid komme til anvendelse i saker om overtredelsesgebyr.

Ved individuell utmåling av overtredelsesgebyr mot fysiske personer kan det blant annet legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, fordeler som er eller kunne vært oppnådd ved lovbruddet, samt overtrederens skyld og økonomiske evne, jf. forvaltningsloven § 44 tredje ledd første punktum.

16.3.2 Direktivet

Direktivet angir i artikkel 23 fjerde ledd bokstav a til h momenter som det skal tas høyde for ved valg av arten av administrative sanksjoner eller avhjelpende foranstaltninger, og ved utmålingen av administrative økonomiske sanksjoner. Listen av momenter er ikke uttømmende, jf. formuleringen «herunder følgende». Direktivbestemmelsen lyder slik:

«4. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheter ved valget af arten af administrative sanktioner eller afhjælpende foranstaltninger og fastsættelsen af størrelsen af de administrative økonomiske sanktioner tager højde for relevante omstændigheder, herunder følgende:

- a) overtrædelsens grovhed og varighed
- b) i hvor høj grad kreditservicevirksomheden eller kreditkøberen eller, hvis det er relevant, dennes repræsentant som udpeget i overensstemmelse med artikel 19 er ansvarlige for overtrædelsen
- c) den for overtrædelsen ansvarlige kreditservicevirksomheds eller kreditkøbers finansielle styrke, idet der bl.a. skal henvises til den samlede omsætning for en juridisk person eller den årlige indtægt for en fysisk person
- d) hvis de kan bestemmes, den fortjeneste, der er opnået som følge af overtrædelsen, eller det tab, der er undgået som følge af overtrædelsen, hos den for overtrædelsen ansvarlige kreditservicevirksomhed eller kreditkøber eller, hvis det er relevant, dennes repræsentant som udpeget i overensstemmelse med artikel 19
- e) hvis de kan bestemmes, tabene for tredjeparter som følge af overtrædelsen
- f) omfanget af den for overtrædelsen ansvarlige kreditservicevirksomheds eller kreditkøbers samarbejde med de kompetente myndigheder
- g) tidligere overtrædelser begået af den for overtrædelsen ansvarlige kreditservicevirksomhed eller kreditkøber eller, hvis det er relevant, dennes repræsentant som udpeget i overensstemmelse med artikel 19
- h) enhver faktisk eller potentiel systemisk følge af overtrædelsen.»

16.3.3 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår i lovforslaget § 47 a å angi momenter som det skal tas hensyn til ved vurderingen av hvilke administrative reaksjoner som skal ilegges som følge av brudd på lov og forskrift, og ved individuell utmåling av overtredelsesgebyr.

Paragrafen gjennomfører artikkel 23 fjerde ledd. Når det gjelder behovet for å gi egne regler som gjennomfører direktivbestemmelsen, viser departementet til at forvaltningsloven § 46 andre ledd og § 44 tredje ledd første punktum har snevrere virkeområder enn direktivbestemmelsen, siden de bare vil gjelde ved overtredelsesgebyr, mens momentene i artikkel 23 fjerde ledd også skal gjelde ved vurderinger av andre administrative reaksjoner, se punkt 16.3.1 og 16.3.2.

Anvisningene om vurderingene som skal foretas, er heller ikke like. Forvaltningsloven § 46 andre ledd og § 44 tredje ledd første punktum angir momenter som det kan tas hensyn til, men etter ordlyden i artikkel 23 fjerde ledd skal det tas høyde for relevante omstendigheter, herunder momentene i bokstav a til h. Momentene svarer heller ikke fullt ut til hverandre.

Som nevnt er ikke listene over momenter uttømmende angitt, verken i direktivet eller i forvaltningsloven. I saker om overtredelsesgebyr kan det derfor tas hensyn til både momentene i lovforslaget § 47 a, og forvaltningsloven § 46 andre ledd eller § 44 tredje ledd første punktum.

17 Personvernkonsekvenser

Forslaget her medfører begrensede endringer i inkassoregelverket, og departementet antar at personvernkonsekvensene også vil være begrenset. Personopplysninger skal behandles i tråd med personopplysningsloven og forordning (EU) 2016/679 (personvernforordningen/GDPR), og både inkassoforetak og Finanstilsynet er underlagt taushetsplikt. Høringsnotatet gjelder gjennomføringen av et EU-direktiv, og departementet legger til grunn at personvernkonsekvensene er vurdert å være forholdsmessige i EU.

Reglene om egnethet innebærer behandling av personlige forhold, både i foretakene og Finanstilsynet. En endring fra gjeldende rett er at det skal foretas egnethetsvurderinger av daglig leders stedfortreder. Ellers foreslås det at eiere med betydelig eierandel skal fremlegge politiattest, og det vil si at Finanstilsynet vil kunne få opplysninger om begåtte lovbrudd som ellers ville vært ukjente. Det samme gjelder forslaget om at Brønnøysundregistrene skal bekrefte at personen egnethetsvurderingen gjelder, ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller rekonstruksjonsforhandling. Egnethet er nærmere omtalt i punkt 7, se også lovforslaget §§ 6 og 13 med merknader.

Forslaget til regler om virksomhetsregister innebærer også behandling av personopplysninger. Etter lovforslaget § 44 c skal virksomhetsregisteret gjelde foretak som har norsk inkassobevilling, og virksomheter som driver grensekryssende inkassovirksomhet eller grensekryssende inndrivning etter direktiv (EU) 2021/2167 i Norge. Registeret skal blant annet inneholde opplysninger om identiteten til styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder, fagansvarlig og eier med betydelig eierandel (for foretak med norsk bevilling) og identiteten til personene som er ansvarlige for virksomheten i Norge (for grensekryssende virksomhet i Norge). Registeret skal være offentlig,

bortsett fra fødselsnummer. Departementet antar at personvernkonsekvensene av forslaget vil være begrenset, i og med at Finanstilsynet allerede har et offentlig virksomhetsregister hvor inkassoforetak inngår.

Forslaget til regler om dokumentasjon ved utførelsen av inkassooppdragene (lovforslaget § 44 d) innebærer også behandling av personopplysninger. Det gjelder særlig kravet til dokumentasjon av kommunikasjon med fordringshavere og skyldnere, og krav til oppbevaringstid for denne. Departementet er ikke kjent med hvilke endringer kravet vil medføre fra gjeldende retningslinjer og rutiner, men ber høringsinstansene opplyse om dette. Når det gjelder hvilke personopplysninger inkassoforetaket vil motta fra fordringshavere og skyldnere, har arbeidsgruppen skrevet følgende i rapporten punkt 11.2:

«Fra fordringshaveren vil inkassoforetaket gjerne motta svært enkel informasjon om skyldneren. Normalt er opplysningene begrenset til navn og adresse, men enkelte fordringshavere oppgir også telefonnummer og e-postadresse. Banker sender som regel også fødsels- og personnummer over. Siden det etter gjeldende rett ikke er anledning til å kreve kostnadsdekning fra mindreårige skyldnere, ... må inkassoforetaket også motta informasjon om skyldnerens fødselsdato der fordringshaveren har en portefølje med høy risiko for mindreårige skyldnere (legekrav, kjøreskolekrav, bibliotekskrav mv.). Fordringshaveren vil også gi helt enkel informasjon om kravet, og kravet i seg selv kan etter omstendighetene være sensitivt, f.eks. fordi det viser at skyldneren har mottatt medisinsk eller psykologisk behandling.

...

Inkassoforetakene får også personopplysninger fra skyldneren selv eller andre som tar kontakt på vegne av skyldneren. Dette kan være informasjon om skyldnerens livssituasjon, yrkesstatus, sivilstatus, helseopplysninger, soning av straff, mv.»

De foreslåtte reglene om dokumentasjon gjelder ikke opplysninger fra offentlige registre, men departementet ber om høringsinstansenes vurdering av om krav til oppbevaringstid også vil kunne ha betydning for hvor lenge opplysninger fra offentlige registre vil bli oppbevart. I rapporten punkt 11.2 skriver arbeidsgruppen følgende om innhenting av opplysninger fra offentlige registre:

«Inkassoforetakene innhenter også opplysninger fra tilgjengelige offentlige registre og sin egen database, både for å identifisere skyldneren og sikre at kontaktinformasjonen er riktig, og for å få opplysninger om skyldnerens økonomi (inntekt, formue, utlegg, heftelser og kredittopplysninger). I hovedsak hentes det opplysninger fra folkeregisteret, Posten, kredittopplysningsforetak, teleoperatører, Skattedirektoratet, løssøreregisteret, Statens kartverk og Brønnøysundregistrene. Foretakene undersøker også dødsdato for å vite om skyldneren har gått bort, og eventuelt kunne rette krav mot dødsboet. Opplysningene fra registrene sikrer også at inkassoforetakenes personopplysninger er oppdaterte og korrekte.»

En generell konsekvens av direktivet er ellers at flere aktører vil kunne inndrive krav i Norge etter reglene om grensekryssende inndriving, se punkt 15 og lovforslaget § 44 b. Departementet har ikke grunnlag for å anslå hvor vanlig det vil bli at utenlandske foretak inndriver krav i Norge etter direktivet, men direktivet har et nokså snevert virkeområde. Foretakene vil ha bevilling fra sin hjemstat og være underlagt tilsyn etter direktivet.

18 Økonomiske og administrative konsekvenser

Direktivet legger til rette for salg av misligholdte lån fra kredittinstitusjoner (banker og kredittforetak). Det vil være hensiktsmessig for kredittinstitusjonene og for økonomisk vekst generelt. Opphopning av misligholdte lån i kredittinstitusjoner er likevel et mindre utbredt problem i Norge enn i en del EU-stater. De delene av direktivet som gjelder kjøp og salg av misligholdte lån, foreslås ikke gjennomført i høringsnotatet her, men vil bli behandlet senere.

Departementet antar at de økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene i høringsnotatet her er begrenset, og på flere punkter er positive ved at de bidrar til et mer tilgjengelig regelverk og større forutsigbarhet. Etter departementets syn passer direktivbestemmelsene om inndrivning godt inn i arbeidsgruppens forslag til ny inkassolov, og forslaget i høringsnotatet her bygger i stor utstrekning på dette.

Departementet antar at de aller fleste av reglene som foreslås i høringsnotatet her, i hovedsak innebærer en lov- eller forskriftsfesting eller presisering av gjeldende regler eller praksis, eventuelt med endringer som antas å være av liten økonomisk og administrativ betydning. Det gjelder lovforslaget § 6 første ledd bokstav e, hvor kvalifikasjonskrav for ledelsen skal gjelde for ledelsen samlet, § 6 andre ledd om klientkonto som vilkår for foretaksbevilling som omfatter klientmiddelbehandling, § 9 om bruk av kontraktsmedhjelpere, § 13 om vurderinger av egnethet, § 14 første ledd om nærmere krav til rutiner i foretaket, § 25 andre og tredje ledd om innhold i oppdragsavtalen, § 44 c om virksomhetsregister, § 44 d første ledd om dokumentasjonsplikt, § 45 andre ledd bokstav c om tilbakekall dersom foretaksbevillingen er ervervet på urettmessig grunnlag, § 47 a om momenter ved ileggelse av administrative reaksjoner som følge av brudd på lov og forskrift, forskriftsforslaget § 26 om krav til innhold i søknaden om foretaksbevilling og flere paragrafer hvor det angis at reglene også gjelder for stedfortreder for daglig leder og varamedlemmer til styret. Departementet antar at tydeligere lovregler her kan være en fordel fordi reglene blir mer tilgjengelige og forutsigbare.

Enkelte av reglene i disse forslagene innebærer imidlertid endringer i gjeldende rett som muligens kan ha negative konsekvenser for noen. Dersom noen foretak i dag utkontrakterer det å motta og besitte klientmidler, vil de måtte ta tilbake denne oppgaven pga. forbudet mot utkontraktering av oppgaven i lovforslaget § 9 første ledd tredje punktum. Innføringen av et krav om fremleggelse av politiattest for eiere med betydelig eierandel i lovforslaget § 13 vil medføre at eventuelle personer som ikke kan fremlegge tilfredsstillende politiattest, må selge seg ned i foretaket.

Utvidelsen av definisjonene av fremmedinkasso og oppkjøps- og egeninkasso til å omfatte reforhandling med skyldnere om vilkår og betingelser i avtalen, og informasjon til skyldnere om endringer i rentesatser, kostnader eller betalinger for forfalte fordringer (lovforslaget § 4 bokstav b og c) innebærer en endring i gjeldende rett, men departementet går ut fra at forslaget ikke vil medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. Forutsatt at det stemmer at det bare er fremmedinkassoforetak som utfører disse oppgavene på vegne av fordringshavere i dag, vil ikke kravet om bevilling for å utføre disse oppgavene på vegne av andre medføre konsekvenser. Departementet går også ut fra at inkassoforetak opptrer i samsvar med god skikk når de utfører disse

oppgavene i dag, selv om de ikke skulle være forpliktet til det etter inkassolovens ordlyd.

Forslaget om at skyldneren skal gis en kvittering på papir eller annet varig medium ved innbetalinger på krav som er omfattet av direktivet (§ 22 nytt femte ledd), innebærer en ny plikt som vil medføre økonomiske og administrative konsekvenser. Kostnadene antas imidlertid å være overkommelige.

Departementet er ikke kjent med i hvilken grad og hvordan forslaget om oppbevaringstid for dokumentasjon (§ 44 d andre ledd) medfører endringer fra gjeldende praksis, og hvilke konsekvenser det i så fall medfører. Departementet ber relevante høringsinstanser opplyse om dette.

Forslaget i § 6 første ledd bokstav a om at bare foretak som er en juridisk person som driver næringsvirksomhet, kan få inkassobevilling, vil ha konsekvenser for de få foretakene som ikke oppfyller dette vilkåret i dag. Departementet foreslår imidlertid at de i en overgangsperiode på ti år skal kunne drive inkassovirksomhet uten å fylle vilkåret (men uten mulighet for å inndrive krav etter direktivet). Departementet går ut fra at de aktuelle foretakene da har god tid på seg på å oppfylle vilkåret, for eksempel ved at det opprettes et foretak som tilfredsstiller det. Departementet legger derfor til grunn at også dette vilkåret har begrensede konsekvenser.

Reglene om grensekryssende inndriving etter direktivet (lovforslaget §§ 44 a og 44 b) tilrettelegger for dette. Det gjelder særlig det at foretak som har bevilling i hjemstaten, automatisk er godkjent og bare behøver å levere en melding om grensekryssende inndriving. Når departementet foreslår at alminnelige krav i inkassoloven skal gjelde så langt de passer, vil det innebære en ulempe for utenlandske foretak som skal inndrive krav etter direktivet i Norge. Dette er imidlertid fordelaktig for andre parter og i tråd med hva som gjelder for foretak som skal drive grensekryssende inkassovirksomhet etter reglene i tjenesteloven.

Forslaget om at visse fysiske personer skal kunne ilegges overtredelsesgebyr (lovforslaget § 46 fjerde ledd), antas å ha en forebyggende effekt og legge til rette for nyanserte reaksjoner. Forslaget vil kunne medføre økte kostnader til å sikre regeletterlevelse. For den som ilegges overtredelsesgebyr, vil dette i seg selv medføre en kostnad, og det vil kunne påløpe kostnader til rettslig bistand.

For Finanstilsynet vil endringene i kravene til bevilling føre til merarbeid, særlig i en overgangsperiode. Reglene om saksbehandlingsfrister i forskriftsforslaget § 28 medfører nye plikter. Det gjelder først og fremst fristen på 45 arbeidsdager for å vurdere om søknader om foretaksbevillinger er fullstendige, og eventuelt etterspørre ytterligere opplysninger eller dokumentasjon. Også reglene om grensekryssende inndriving i lovforslaget §§ 44 a og 44 b medfører nye plikter for tilsynet. I og med at grensekryssende inndriving bygger på gjeldende bevillinger, og at det i utgangspunktet bare skal oversendes meldinger om den grensekryssende inndrivingen, går departementet ut fra at arbeidet vil være begrenset. Omfanget av merarbeid vil dessuten bero på hvor vanlig det vil bli med grensekryssende inndriving etter direktivet. Departementet har ikke forutsetninger for å si noe om det siste, men tar gjerne imot innspill fra høringsinstansene. Reglene om virksomhetsregister i lovforslaget § 44 c antas ikke å medføre betydelige økonomiske eller administrative kostnader, i og med at tilsynet allerede registrerer foretak med norsk inkassobevilling og andre som driver inkassovirksomhet i

Norge, i sitt virksomhetsregister. Forslaget om at visse fysiske personer skal kunne ilegges overtredelsesgebyr (lovforslaget § 46 fjerde ledd), vil kunne føre til økte kostnader til saksbehandling, både i Finanstilsynet og i klageinstansen. Det er dessuten sannsynlig at vedtakene vil kunne bli bragt inn for domstolene. Ellers antar departementet generelt at et tydeligere regelverk vil være fordelaktig for tilsynet. Departementet legger til grunn at kostnadene for Finanstilsynet kan dekkes innen gjeldende budsjetttrammer.

19 Merknader til de enkelte paragrafene i loven

Til § 4

I *bokstav b* foreslår departementet en utvidelse av begrepet fremmedinkasso, slik at det foruten inndriving i tradisjonell forstand også omfatter reforhandling med skyldnere om vilkår og betingelser i avtalen som ligger til grunn for fordringen (på nærmere vilkår), og informasjon til skyldnere om endringer i rentesatser, kostnader eller betalinger for forfalte fordringer på vegne av fordringshaveren.

Departementet foreslår å angi at dette regnes som inndriving, slik at det skal være omfattet når loven senere bruker ord som «inndriving», «inndrive» mv.

Endringen gjennomfører direktivet artikkel 3 nr. 9 bokstav b og d. Utvidelsen medfører at inkassolovens regler, blant annet krav om bevilling og god inkassoskikk, vil gjelde for slike aktiviteter.

Departementet ser ikke grunn til å presisere i definisjonen at klagebehandling skal regnes som inndriving (selv om det inngår i direktivets definisjon av kredittjenesteaktiviteter, jf. direktivet artikkel 3 nr. 9 bokstav c). Inkassoloven vil imidlertid ha regler om behandling av både klager over inndrivingen og innsigelser mot kravene, og dette vil inngå i inkassovirksomheten.

Når det gjelder reforhandling, gjelder det etter direktivet artikkel 3 nr. 9 bokstav b unntak hvis kredittjenestevirksomheten er en kredittformidler som definert i direktiv 2008/48/EF artikkel 3 bokstav f eller direktiv 2014/17/EU artikkel 4 nr. 5. Departementet foreslår her å vise til låneformidlingsforetak etter låneformidlingsloven. Låneformidlingsforetak etter låneformidlingsloven formidler lån til forbrukere, og dette er i samsvar med definisjonene av kredittformidler i direktiv 2008/48/EF artikkel 3 bokstav f og direktiv 2014/17/EU artikkel 4 nr. 5. Det vil si at unntaksregelen ikke gjelder ved reforhandlinger som foretas av en som formidler lån til næringsdrivende mv. Derimot vil inkassolovens regler med krav til bevilling mv. gjelde på vanlig måte.

I *bokstav c* foreslår departementet en lignende utvidelse for oppkjøps- og egeninkasso som i bokstav b for fremmedinkasso. Departementet foreslår likevel at det bare er reforhandling med skyldnere og informasjon til skyldnere som oppkjøps- og egeninkassoforetak forestår, som skal regnes som inndriving. Forslaget innebærer at krav til god inkassoskikk mv. vil gjelde når oppkjøps- og egeninkassoforetak utfører disse oppgavene, men at det ikke vil gjelde noe krav til bevilling for fordringshavere som selv utfører dem. Se ellers punkt 5 og 6.

I *bokstav g* foreslår departementet å definere «betydelig eierandel», siden dette er et uttrykk som går igjen i flere paragrafer i inkassoloven og i direktivet. (Relevant for inkasso er artikkel 5 første ledd bokstav d og artikkel 7 andre ledd bokstav c og e.) Definisjonen viderefører gjeldende rett, i og med at den er lik som definisjonen i eiendomsmeglingsloven § 2-8 første ledd andre til fjerde punktum, som gjelder

tilsvarende etter inkassoloven § 5 femte ledd andre punktum. I direktivet vises det til definisjonen i forordning (EU) 575/2013 artikkel 4 første ledd nr. 36.

I *bokstav h* foreslår departementet å definere «krav som omfattet av direktiv (EU) 2021/2167». Definisjonen viser til direktivets virkeområde som angitt i artikkel 1 og 2, og til flere definisjoner i artikkel 3. Direktivets artikkel 1, 2 og 3 har likevel mange regler, og definisjonen i bokstav h innebærer en forenkling, ut fra hva som antas å være relevant for inkassoloven. Ved tvil om hva som er å anses som krav omfattet av direktivet, må definisjonen tolkes i tråd med direktivet, etter vanlig EØS-rettslig metode.

En forenkling er at det i første punktum står «kredittavtale som er utstedt av en bank eller et kredittforetak som er lovlig etablert i EØS». Det fremgår av en unntaksregel i artikkel 2 femte ledd bokstav b at kredittavtaler som ikke er utstedt av en kredittinstitusjon i EØS, skal være omfattet hvis de erstattes av en kredittavtale som er utstedt av en kredittinstitusjon i EØS. Departementet går ut fra at det ikke er nødvendig å presisere dette i lovteksten, da kravet uansett vil ha grunnlag i en kredittavtale som er utstedt av en kredittinstitusjon i EØS. Men hvis det skulle være tvil her, må definisjonen tolkes i tråd med direktivet.

Strukturen i bokstav h er slik at *første punktum* definerer krav som er omfattet av direktivet, mens *andre og tredje punktum* definerer ord som brukes i definisjonen i første punktum.

I *første punktum* er det angitt hvem som vil være «kredittkjøper» ifølge definisjonen i direktivet artikkel 3 nr. 6, i stedet for å bruke ordet kredittkjøper og ha en senere definisjon av dette. Tilsvarende er «kredittinstitusjon» i definisjonen og ellers i lovforslaget kalt «en bank eller et kredittforetak» i tråd med definisjonen i finansforetaksloven § 1-5 fjerde ledd, se også direktivet artikkel 3 nr. 1. Definisjonen av «kredittavtale» i *andre punktum* tilsvarer definisjonen i direktivet artikkel 3 nr. 4. Departementet antar likevel at det er unødvendig å innta i lovteksten at avtalen kan være i opprinnelig, endret eller erstattet form. Definisjonen av «mislighold» i *tredje punktum* tilsvarer definisjonen i direktivet artikkel 3 nr. 13, men er forenklet og tilpasset, ettersom det direktivbestemmelsen definerer, er «misligholdt kredittavtale». I definisjonen vises det til forordning (EU) 575/2013 artikkel 47 a. Artikkel 47a ble tatt inn i forordning (EU) 575/2013 gjennom forordning (EU) 2019/630. Den sistnevnte forordningen er tilgjengelig på norsk her: [32019r0630.pdf \(lovdata.no\)](https://lovdata.no/forskrift/2019/06/30/32019r0630.pdf)

Definisjonen av «krav som omfattet av direktiv (EU) 2021/2167» i bokstav h vil være avgjørende for rekkevidden av lov- og forskriftsbestemmelsene som bare skal gjelde innenfor direktivets virkeområde. Etter forslaget i høringsnotatet her vil dette bare gjelde avgrensningene i adgangen til å inndrive krav etter direktivet for utenlandske foretak med norsk foretaksbevilling (lovforslaget § 5 første ledd tredje punktum) og for enkeltpersonforetak og foretak som ikke driver næringsvirksomhet (overgangsreglene i lovforslaget § 49), reglene om grensekryssende inndriving etter direktivet (lovforslaget §§ 44 a og 44 b) og plikten til å gi kvitteringer ved innbetalinger (lovforslaget § 22 femte ledd). Definisjonen er nokså teknisk og vanskelig å få tak på, særlig når det gjelder mislighold. Det er mulig at det i seg selv tilsier at det er fordelaktig om flest mulig av lov- og forskriftsbestemmelsene som gjennomfører direktivet, gjelder generelt, selv om inkassoforetaket bør kunne få informasjon fra fordringshaveren om fordringen gjelder krav som er omfattet av direktivet. Avgrensningene i adgangen

til å inndrive krav etter direktivet der direktivets vilkår for det ikke er oppfylt, og reglene om grensekryssende inndrivning etter direktivet må naturlig nok vise til direktivets virkeområde. Når det gjelder kvittering ved innbetalinger, kunne reglene i og for seg hatt et mer generelt virkeområde, slik at de ikke bare gjaldt krav som er omfattet av direktivet, men departementet antar det er lite hensiktsmessig, se punkt 13.3.

Definisjonen i *bokstav i* gjennomfører de relevante delene av definisjonen i direktivet artikkel 3 nr. 10.

Definisjonen i *bokstav j* gjennomfører de relevante delene av definisjonen i direktivet artikkel 3 nr. 11.

Definisjoner er nærmere behandlet i punkt 5.

Til § 5 første ledd

I § 5 første ledd tredje punktum foreslås det at bevilling til inkassoforetak skal avgrenses slik at den ikke gir foretaket rett til å inndrive krav som er omfattet av direktiv (EU) 2021/2167, hvis foretaket ikke har Norge som hjemstat. Det vil si at foretak fra andre EØS-stater som ønsker å inndrive krav som er omfattet av direktivet, må søke om bevilling i sin hjemstat. Det er forutsatt i direktivet artikkel 4 første ledd at foretakene skal få tillatelse i hjemstaten, og i artikkel 5 første ledd bokstav a er det et vilkår for bevilling at søkerens vedtektsmessige hjemsted eller eventuelt hovedkontoret (hvis søkeren etter nasjonal rett ikke har noe vedtektsmessige hjemsted) ligger i staten hvor søkeren søker om tillatelse. Reglene om grensekryssende inndrivning etter direktivet i artikkel 13 og 14 forutsetter også at foretaksbevillingen gis i hjemstaten.

I fjerde punktum foreslås det å presisere at Finanstilsynet kan angi at en foretaksbevilling ikke gir rett til å behandle klientmidler. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 6 første ledd, forutsatt at bestemmelsen er slik å forstå at statene må åpne for bevilling som ikke omfatter rett til å behandle klientmidler, se punkt 6.3. Se også forskriftsforslaget § 26 andre ledd bokstav d om søknad om bevilling som ikke omfatter rett til å behandle klientmidler.

Foretaksbevilling er nærmere behandlet i punkt 6.

Til § 6

I § 6 om vilkår for foretaksbevilling foreslås det enkelte tilpasninger for å gjennomføre direktivet.

Vilkåret i første ledd bokstav a om at foretaket er en juridisk person som driver næringsvirksomhet, gjennomfører artikkel 5 første ledd bokstav a, som angir at det skal være et vilkår for bevilling at søkeren er en juridisk person som omhandlet i artikkel 54 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte. I den sistnevnte artikkelen fremgår det at foretakene må ha et økonomisk formål. Etter gjeldende rett er det ikke noen tilsvarende krav. Se også overgangsregelen i lovforslaget § 49 og punkt 6.

I bokstav d foreslås det å angi at krav til egnethet også gjelder for varamedlemmer til styret og for daglig leders stedfortreder, jf. at egnethetskravet etter direktivet

artikkel 5 første ledd bokstav b gjelder for medlemmene av søkerens ledelses- eller administrasjonsorgan. Dette er en endring fra ordlyden i inkassoloven § 5 første ledd bokstav b og tredje ledd bokstav a og arbeidsgruppens lovforslag § 6 første ledd bokstav c. Det følger imidlertid av Finanstilsynets rundskriv 3/2023 Vurdering av egnethetskrav punkt 2.1 at varamedlemmer omfattes av egnethetskravene.

I *bokstav e* foreslås det at ledelsen samlet skal ha tilstrekkelig kunnskap og erfaring til å lede foretaket på en forsvarlig måte. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 5 første ledd bokstav c. Forslaget innebærer en viss endring fra arbeidsgruppens lovforslag § 13, hvor det er foreslått at styremedlemmer og daglig leder skal ha relevante kvalifikasjoner og yrkeserfaring. Den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA) publiserte 15. desember 2023 retningslinjer til vurderingen av kunnskap og erfaring (EBA/GL/2023/09), og departementet viser til disse for en nærmere redegjørelse for hva kravet vil innebære.

I *bokstav h* foreslås det inntatt som et vilkår for foretaksbevilling at forslaget har forsvarlige rutiner som angitt i § 14 første ledd. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 5 første ledd bokstav e, f og g.

Arbeidsgruppen foreslo i sitt lovforslag § 6 første ledd bokstav g et vilkår om at foretaket begynner inkassovirksomheten innen tolv måneder etter at tillatelsen ble gitt. I lovforslaget her er denne regelen inntatt i paragrafen om tilbakekall av bevillingen, se lovforslaget § 45 andre ledd bokstav a.

I *andre ledd* foreslår departementet å presisere at foretaket må ha klientkonto for å få inkassobevilling til fremmedinkassovirksomhet som omfatter klientmiddelbehandling. Dette vilkåret gjennomfører direktivet artikkel 6 andre ledd bokstav a.

Foretaksbevilling er nærmere behandlet i punkt 6, egnethets- og kvalifikasjonskrav i punkt 7 og krav til rutiner i punkt 8.

Til § 9

Paragrafen regulerer bruk av kontraktsmedhjelpere og gjennomfører direktivet artikkel 12 første og femte ledd.

Første ledd første punktum angir hovedregelen om utkontraktering, ved at inkassoforetaket kan gi andre foretak i oppdrag å utføre deler av virksomheten, med mindre dette skjer i et omfang eller på en måte som ikke kan anses som forsvarlig, eller gjør at tilsynet med den utkontrakterte virksomheten eller foretakets samlede virksomhet blir vanskeliggjort. Reservasjonen speiler vilkårene for Finanstilsynets adgang til å sette vilkår for utkontraktering eller gi foretaket pålegg om ikke å iverksette eller om å avslutte oppdraget, i finanstilsynsloven § 4 c andre ledd (finanstilsynsloven 2024 § 4-6 andre ledd). Bestemmelsen er inspirert av finansforetaksloven § 13-4 første ledd første punktum. En vesentlig forskjell er likevel at det i utgangspunktet er forbudt å utkontraktere kjerneoppgaver etter finansforetaksloven § 13-4, men departementet foreslår at det fortsatt skal være tillatt etter inkassoloven, så lenge kontraktsmedhjelperen selv har nødvendig bevilling.

I artikkel 12 første ledd andre punktum bokstav b heter det at det er forbudt å utkontraktere alle kredittjenesteaktivitetene til en kredittjenesteleverandør på

samme tid. Departementet foreslår å gjennomføre denne regelen gjennom begrensningen om at «deler av virksomheten» kan utkontraktes, og ved reservasjonen «med mindre dette skjer i et omfang eller på en måte som ikke kan anses som forsvarlig». Det følger allerede av Finanstilsynets rundskriv 7/2021 punkt 4.1 at ikke alle oppgaver kan utkontraktes.

Reservasjonen om tilsyn gjennomfører artikkel 12 første ledd andre punktum bokstav e, hvor det heter at utkontraktering til kredittjenesteleverandøren ikke berører de kompetente myndigheters tilsyn med en kredittjenestevirksomhet i overensstemmelse med artikkel 14 og 21. Risikostyringsforskriften § 5 andre ledd angir for øvrig at avtale om utkontraktering skal sikre at Finanstilsynet gis tilgang til opplysninger fra og tilsyn med virksomheten der Finanstilsynet finner det nødvendig.

I artikkel 12 første ledd tredje punktum heter det at utkontrakteringen av kredittjenesteaktiviteter ikke må foretas på en slik måte at kvaliteten på kredittjenestevirksomhetens internkontroll eller soliditeten eller kontinuiteten av dens kredittjenesteaktiviteter forringes. Departementet legger til grunn at denne bestemmelsen vil være gjennomført gjennom kravet til forsvarlighet i første ledd første punktum, regelen i andre ledd om at bruk av kontraktsmedhjelpere er uten innvirkning på inkassoforetakets plikter og ansvar overfor fordringshavere, skyldnere, offentlige myndigheter og andre, og reglene om utkontraktering i risikostyringsforskriften § 5.

I artikkel 12 første ledd andre punktum bokstav g er det angitt at kredittjenestevirksomheten må ha nødvendig ekspertkunnskap og ressurser, slik at de er i stand til å levere de utkontrakterte kredittjenesteaktivitetene når utkontrakteringsavtalen er opphørt. Departementet antar at det vil følge av kravet til forsvarlighet, og reglene i risikostyringsforskriften § 5 tredje ledd og rundskriv 7/2021 punkt 8.3, men ber om høringsinstansenes syn på om det er nødvendig å presisere dette i inkassoloven.

I *andre punktum* foreslår departementet å angi generelt at oppgaver som er underlagt krav til bevilling, bare kan utkontraktes til kontraktsmedhjelpere som selv har nødvendig bevilling. Dette er en forenkling og generalisering av arbeidsgruppens lovforslag § 9 første ledd, som gjelder inkassofaglige oppgaver og oppgaver som krever autorisasjon etter regnskapsførerloven. Departementet legger til grunn at det uansett vil følge av kravet om forsvarlighet i første punktum at inkassoforetak ikke kan utkontraktere oppgaver til kontraktsmedhjelpere som mangler nødvendig bevilling, men foreslår å angi dette tydelig. Når det gjelder behovet for å lovfeste denne regelen, viser departementet til arbeidsgrupperapporten punkt 4.2.

Tredje punktum om forbud mot å utkontraktere det å motta eller besitte klientmidler gjennomfører artikkel 12 femte ledd.

I *andre ledd* heter det at bruk av kontraktsmedhjelpere er uten innvirkning på inkassoforetakets plikter og ansvar overfor fordringshavere, skyldnere, offentlige myndigheter og andre. Pliktene og ansvaret som det vises til, vil følge av ellers gjeldende regler, for eksempel inkassoloven, inkassoforskriften, finanstilsynsloven med forskrifter, avtalen med fordringshaveren, og avtale eller annet rettslig grunnlag som ligger til grunn for kravet. Andre ledd antas å være i tråd med gjeldende ulovfestet rett. En mulig endring fra gjeldende rett er likevel det at

regelen vil være ufravikelig. Det vil blant annet si at inkassoforetaket ikke kan begrense plikter og ansvar ved bruk av kontraktsmedhjelpere overfor fordringshaveren gjennom avtale med denne. Andre ledd gjennomfører artikkel 12 første ledd første punktum, andre punktum bokstav c, d og e, og tredje punktum, men bestemmelsen er gitt en generell utforming etter mønster av finansforetaksloven § 13-4 tredje ledd.

Tredje ledd om krav til skriftlig avtale mv. gjennomfører artikkel 12 første ledd andre punktum bokstav a. Det er for øvrig også gitt regler om utkontrakteringsavtalen i risikostyringsforskriften § 5 første og andre ledd, og det er gitt retningslinjer i Finanstilsynets rundskriv 7/2021 punkt 6.

I fjerde ledd foreslår departementet en forskriftshjemmel, slik at det ved behov kan gis nærmere regler.

Artikkel 12 gjelder utkontraktering av kredittjenesteaktiviteter. Kredittjenesteaktiviteter er definert i direktivet artikkel 3 nr. 9 og gjelder inndriving og (på nærmere vilkår) reforhandling om vilkår og betingelser, klagebehandling og informasjon om endringer i rentesatser, kostnader eller betalinger, se definisjonen av fremmedinkasso og oppkjøps- og egeninkasso i § 4 bokstav b og c og merknaden til disse. Kredittjenesteleverandør er i artikkel 3 nr. 7 definert som tredjemann som brukes av en kredittjenestevirksomhet til å utføre kredittjenesteaktiviteter. Departementet oppfatter derfor at virkeområdet for artikkel 12 er utkontraktering av inkassofaglige oppgaver. I paragrafen her foreslår departementet imidlertid et mer generelt virkeområde for reglene om utkontraktering. Men i enkelte andre bestemmelser i lovforslaget foreslår departementet å uttrykkelig angi at regelen gjelder ved utkontraktering av inkassofaglige oppgaver. (*Andre ledd andre punktum* om utkontraktering av virksomhet som krever bevilling, innebærer begrensninger i adgangen til å utkontraktere inkassofaglige oppgaver, men denne bestemmelsen gjennomfører ikke direktivet.)

Arbeidsgruppen skriver følgende i merknaden til sitt lovforslag § 9 om hvilke oppgaver som skal anses som inkassofaglige:

«Hvilke oppgaver som skal anses som inkassofaglige og ikke, vil til en viss grad være vurderingspreget. I kjerneområdet ligger vurderingspregete avgjørelser og avgjørelser som krever særlige kunnskaper om inkasso, og klientmiddelbehandling. Bokføring og avstemming kan imidlertid ikke utføres av eksterne som ikke har autorisasjon som regnskapsfører ... Kjøp av administrative tjenester og tjenester til drift av inkassoforetaket er klart ikke inkassofaglige. Etter arbeidsgruppens syn bør også rutineoppgaver i tilknytning til inkassovirksomheten som ikke er vurderingspregete, som ikke krever noen kvalifikasjoner og som ikke innebærer kontakt med skyldnere eller fordringshavere, kunne utkontrakteres. Sentralbord- og resepsjonstjenester kan utkontrakteres, men etter gjeldende tilsynspraksis kan ikke kontakten med skyldnere og fordringshavere om kravene utkontrakteres, og arbeidsgruppen foreslår ikke noen endring i dette.»

Utkontraktering er nærmere behandlet i punkt 11.

Til § 13

I § 13 foreslår departementet en paragraf om vurderinger av egnethet. Bakgrunnen for forslaget er behovet for å gjennomføre artikkel 5 første ledd bokstav b og d,

som gjelder egnethetsvurderinger for henholdsvis medlemmer i søkerens ledelses- eller administrasjonsorgan og personer med betydelig eierandel.

Departementet foreslår at paragrafen om vurderinger av egnethet skal gjelde generelt for egnethetsvurderinger etter inkassoloven, dvs. både styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder, fagansvarlig, eier med betydelig eierandel og innehavere av personlig inkassobevilling. Det vil si at man verken hensyntar virkeområdet for direktivbestemmelsene eller forskjellen i direktivreglene for medlemmer i søkerens ledelses- eller administrasjonsorgan og personer med betydelig eierandel. For personer med betydelig eierandel gjelder etter sin ordlyd ikke reglene i bokstav b nr. ii om at de kumulative virkningene av mindre hendelser ikke innvirker på deres gode omdømme, og nr. iii om at de alltid har vært gjennomsluktige, åpne og samarbeidsvillige i deres tidligere forretningsforbindelser med tilsyns- og reguleringsmyndigheter. Departementet ser imidlertid ikke noen grunn til at disse reglene ikke skal gjelde for personer med betydelig eierandel.

Forslaget innebærer tydeligere og mer presise regler enn det som gjelder i dag, og det som følger av arbeidsgruppens forslag. I dag er det ikke presisert nærmere i lov eller forskrift hvilke faktiske opplysninger som skal ligge til grunn for egnethetsvurderinger, annet enn fremleggelse av politiattest.

En endring fra gjeldende rett er at en eier med betydelig eierandel skal ha fremlagt tilfredsstillende politiattest, se *tredje ledd første punktum*. Med denne endringen gjennomføres artikkel 5 første ledd bokstav d, jf. bokstav b nr. i. Etter inkassoloven § 4 og arbeidsgruppens forslag er det egnethetskrav for eiere med betydelig eierandel, men ikke krav om fremleggelse av politiattest.

Departementet foreslår også krav om bekreftelse fra Brønnøysundregistrene om at personen egnethetsvurderingen gjelder, ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller rekonstruksjonsforhandling. Se tredje ledd *andre punktum*.

I tredje ledd *tredje punktum* foreslår departementet å presisere at det ved vurderingen av om personen i stilling eller ved utøvelsen av andre verv har utvist atferd som gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte, skal tas særlig hensyn til om atferden har medført tilbakekall av en offentlig godkjenning eller tilsynsmessige reaksjoner, bestått i regelbrudd som er konstatert ved forvaltningsvedtak eller rettsavgjørelse, eller gitt grunnlag for at vedkommende er ilagt konkursskarantene eller annet virksomhetsforbud. Denne regelen foreslås etter mønster av revisorloven § 3-4 andre ledd og regnskapsførerloven § 3-3 andre ledd. Revisor- og regnskapsførerlovutvalget bemerket i NOU 2017:15 6.3.4 følgende:

«Konstatering av slike forhold skal ikke automatisk medføre avslag på søknad om revisorgodkjenning. Finanstilsynet skal blant annet legge vekt på de aktuelle overtredelsenes grovhet og varighet, om det dreier seg om flere eller gjentatte overtredelser og om det aktuelle forholdet ligger langt tilbake i tid. Det skal være en lavere terskel for å avslå en søknad om revisorgodkjenning enn for å kalle tilbake godkjenningen. Utvalget mener at hensynet til forutberegnelighet, ensartet praksis og effektiv forvaltning tilsier at de forholdene Finanstilsynet særlig skal ta hensyn til i sin vurdering presiseres i loven.»

I den danske versjonen av direktivet heter det i artikkel 5 første ledd bokstav b nr. iii at det skal dokumenteres at medlemmene av ledelses- eller administrasjonsorganet alltid har vært «gennemsluktige, åpne og samarbeidsvillige»

i sine tidligere forretningsforbindelser med tilsyns- og reguleringsmyndigheter. På engelsk og svensk brukes ordet «transparent» i stedet for «gjennomsiktige». Slik departementet ser det, fremstår ordet «gjennomsiktige» pussig som beskrivelse av fysiske personer på norsk og ordet «transparent» som en noe fremmed anglisisme, særlig for fysiske personer. Departementet legger til grunn at ordet «åpen» omfatter det som menes med «gjennomsiktig» og «transparent» her, og foreslår derfor å bare skrive «åpen og samarbeidsvillig», se *andre ledd bokstav d*.

Krav til egnethet er nærmere behandlet i punkt 7.

Til § 14 første ledd

Arbeidsgruppen har i sitt lovforslag § 14 første ledd foreslått regler om styrets ansvar for inkassorutinene. Lovforslaget her bygger i stor utstrekning på dette. En mindre presisering fra arbeidsgruppens foreslåtte ordlyd er et forsvarlighetskrav for rutinene i § 14 første ledd *første punktum*.

Departementet foreslår i § 14 første ledd *tredje punktum* å angi noe nærmere krav til hva slags rutiner inkassoforetaket skal ha, for å gjennomføre krav i direktivet til dette. Punktlisten er ikke uttømmende, og det kan bli stilt krav om ytterligere rutiner, blant annet for å følge reglene i inkassoloven og risikostyringsforskriften.

Etter lovforslaget § 6 første ledd bokstav h vil det være et vilkår for bevilling at foretaket har forsvarlige rutiner etter § 14 første ledd. Disse bestemmelsene vil dermed gjennomføre direktivet artikkel 5 første ledd bokstav e, f og g, som angir følgende vilkår for foretaksbevilling:

«e) ansøgeren har robuste governanceordninger og passende interne kontrollmekanismer, herunder procedurer for risikostyring og regnskapsmessig praksis, til sikring af, at låntagerrettigheder og lovgivningen om kreditgivers rettigheder i henhold til en kreditaftale eller selve kreditaftalen samt forordning (EU) 2016/679 overholdes

f) ansøgeren anvender en passende politik til sikring af, at regler om beskyttelse overholdes, og af, at låntagerne behandles på en fair og omhyggelig måde, herunder under hensyntagen til deres finansielle situation og behovet for henvisning til gældsrådgivning eller sociale tjenesteydere, hvis der er adgang til sådanne

g) ansøgeren har indført passende og særlige interne procedurer til sikring af, at klager fra låntagere registreres og behandles»

Departementet legger til grunn at direktivbestemmelsens bokstav h ikke er relevant, ettersom inkassoforetak ikke er pliktsubjekter etter den norske hvitvaskingsloven.

I bokstav e, f og g brukes det ulike ord for dokumentene inkassoforetaket skal ha: «ordninger», «mekanismer», «prosedyrer» og «politikk». Departementet foreslår som nevnt å forenkle ordlyden i lovteksten, slik at inkassoforetakene skal ha «rutiner». Departementet går ut fra at rutinene naturlig vil ha ulik karakter, og at kravene til rutiner vil variere etter hva rutinene gjelder. Ved tolkningen av kravet til rutiner vil direktivets ordlyd være en sentral tolkningsfaktor. Ellers vil de nærmere kravene til rutinene i stor grad følge av andre regler, særlig i inkassoloven, risikostyringsforskriften og personopplysningsloven.

Krav til rutiner er nærmere behandlet i punkt 8.

Til § 22 femte ledd

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 6 andre ledd bokstav d, der det fremgår at kredittjenestevirksomheter som har rett til å behandle klientmidler, skal gi en kvittering eller et frigjøringsbrev på papir eller på et annet varig medium som bekreftelse på å ha mottatt midler fra låntakeren.

Departementet foreslår at denne plikten inntas i reglene om klientmiddelbehandling, og at den bare skal gjelde for krav innen direktivets virkeområde. Men det er selvsagt ikke noe i veien for at fremmedinkassoforetak gir kvitteringer ved innbetalinger på krav som faller utenfor direktivet.

Departementet foreslår å forenkle formuleringen «en kvittering eller et frigjøringsbrev» til «kvittering».

Klientmiddelbehandling er nærmere behandlet i punkt 13.

Til § 25 andre og tredje ledd

Departementet foreslår i § 25 andre ledd bokstav b, c og d og nytt tredje ledd mer utførlige krav til oppdragsavtalens innhold enn det som følger av arbeidsgruppens forslag, for å gjennomføre reglene i direktivet artikkel 11 andre og tredje ledd.

Oppdragsavtale er nærmere behandlet i punkt 12.

Til § 44 a

Paragrafen regulerer norske inkassoforetaks grensekryssende inndriving i andre EØS-stater etter direktivet.

Grensekryssende inndriving er regulert i direktivets artikkel 13, som foreslås gjennomført i lovforslaget §§ 44 a (norske inkassoforetaks grensekryssende inndriving i andre EØS-stater) og 44 b (utenlandske foretaks grensekryssende inndriving i Norge). Departementet vil vurdere senere hvor i inkassoloven det er hensiktsmessig å plassere paragrafene.

§ 44 a første ledd gjelder krav til melding om grensekryssende inndriving etter direktivet og gjennomfører direktivet artikkel 13 andre ledd. Første punktum fastsetter plikt til å gi skriftlig melding til Finanstilsynet, mens andre punktum angir nærmere krav til meldingen. Sammenhengen mellom andre punktum og artikkel 13 andre ledd er slik:

- Bokstav a og b gjennomfører bokstav a.
- Bokstav c gjennomfører bokstav b.
- Bokstav d gjennomfører bokstav c.
- Bokstav e gjennomfører bokstav d.
- Bokstav f gjennomfører bokstav e.
- Bokstav g gjennomfører bokstav f.
- Bokstav h gjennomfører bokstav g.
- Bokstav j gjennomfører bokstav h.

Departementet foreslår i bokstav i å angi at foretaket skal opplyse om inkassobevillingen gjelder fremmedinkasso eller oppkjøps- og egeninkasso. Dette følger ikke av artikkel 13 andre ledd om opplysninger som skal gis i meldingen, men foretaket vil ikke ha rett til å drive grensekryssende inndriving etter direktivet

ut over rammene av bevillingen (se artikkel 13 første ledd), og departementet forstår artikkel 13 slik at Finanstilsynet i utgangspunktet skal oversende opplysninger i meldingene som mottas fra foretakene, uten å supplere med egne registrerte opplysninger. Departementet går derfor ut fra at foretakene bør opplyse om hva slags bevilling de har.

Paragrafens *andre ledd* gjennomfører artikkel 13 tredje ledd for så vidt gjelder pliktene som tilligger den kompetente myndigheten i hjemstaten.

Tredje ledd gjennomfører artikkel 13 femte ledd for så vidt gjelder norske inkassoforetaks inndrivning i andre EØS-stater.

Fjerde ledd gjennomfører artikkel 13 sjette ledd for så vidt gjelder norske inkassoforetaks inndrivning i andre EØS-stater.

Femte ledd gjennomfører artikkel 8 andre ledd.

Departementet legger til grunn at retten til å drive grensekryssende inndrivning i hovedsak vil følge av vertsstatens rett, og at det i utgangspunktet ikke er grunn til å regulere norske inkassoforetaks rett til å drive grensekryssende inndrivning i utlandet. Det følger likevel av lovforslaget § 5 første ledd tredje punktum at utenlandske foretak med norsk inkassobevilling ikke kan inndrive krav etter direktivet. Det samme gjelder etter overgangsreglene i lovforslaget § 49 enkeltpersonforetak og foretak som ikke driver næringsvirksomhet. Departementet foreslår i § 44 a *sjette ledd* dessuten å presisere at foretak som hører hjemme på Svalbard eller Jan Mayen, ikke kan drive grensekryssende inndrivning etter direktivet.

Grensekryssende inndrivning etter direktivet er nærmere behandlet i punkt 15.

Til § 44 b

Paragrafen regulerer utenlandske foretaks grensekryssende inndrivning i Norge etter direktivet.

Paragrafen gjennomfører sammen med § 44 a direktivet artikkel 13.

Paragrafen gjelder bare foretak som regnes som kredittjenestevirksomheter etter direktivet. Andre foretak som har rett til å inndrive krav som omfattet av direktivet etter nasjonal rett (se unntakene fra direktivets virkeområde i artikkel 2 femte og sjette ledd), vil ikke ha rett til å drive grensekryssende inndrivning etter § 44 b i Norge.

Første ledd gjennomfører artikkel 13 første ledd. Departementet foreslår å presisere at utenlandske foretak ikke har rett til å inndrive krav på Svalbard og Jan Mayen.

Andre ledd gjennomfører vertsstatens plikt til å bekrefte mottak av meldinger etter artikkel 13 tredje ledd første punktum.

Tredje ledd gjennomfører artikkel 13 femte ledd for så vidt gjelder utenlandske foretaks inndrivning i Norge.

Fjerde ledd gjennomfører artikkel 13 sjette ledd andre punktum for så vidt gjelder utenlandske foretaks inndrivning i Norge.

I femte ledd første punktum foreslår departementet å presisere at reglene for inkassoforetak i inkassoloven med forskrift gjelder tilsvarende så langt de passer for utenlandske foretak som driver grensekryssende inndriving i Norge etter direktivet. Departementet antar det er grunn til å presisere dette, i og med at det kan være usikkert om de er å regne som inkassoforetak etter hjemstatens regler. Det er mer hensiktsmessig å angi i paragrafen her at reglene for inkassoforetak gjelder tilsvarende så langt de passer, enn å sidestille utenlandske foretak som driver grensekryssende inndriving i Norge etter direktivet, med inkassoforetak i et stort antall paragrafer. Regelen må leses med forbehold for at lovvalgsregler og EØS-rettslige regler kan gjøre at inkassolovens regler helt eller delvis likevel ikke kommer til anvendelse. Departementet antar i utgangspunktet at de samme reglene kommer til anvendelse som for utenlandske inkassoforetak som driver grensekryssende virksomhet i Norge etter reglene i tjenesteloven. Blant annet må foretakene følge regler om forholdet til skyldnerne, og Finanstilsynet vil ha anledning til å gripe inn ved lovovertridelser. De øvrige bestemmelsene i § 44 b trer i stedet for inkassolovens alminnelige regler om bevillinger.

Femte ledd andre punktum gjennomfører artikkel 14 tolvte ledd tredje punktum. Grensekryssende inndriving etter direktivet er nærmere behandlet i punkt 15.

Til § 44 c

Departementet foreslår en paragraf om registrering av foretak med norsk inkassobevilling og virksomheter som driver grensekryssende inkassovirksomhet eller inndriving etter direktivet i Norge. Finanstilsynets virksomhetsregister omfatter allerede inkassoforetak. Lignende paragrafer finnes i låneformidlingsloven §§ 8-1 og 8-2, revisorloven §§ 6-1 og 6-4 og regnskapsførerloven § 2-5. Paragrafen gjennomfører artikkel 9, men er tilpasset det foreslåtte inkassoregelverket. I artikkel 9 første ledd vises det til retningslinjer fra Den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA) for beste praksis ved utarbeidelse og ajourføring av registre, som presiserer hvilke typer opplysninger de omfatter. Slike retningslinjer ble publisert 5. mars 2024 (EBA/GL/2024/02), og departementet har sett hen til disse ved utformingen av reglene. Departementet legger til grunn at Finanstilsynet ved behov kan tilpasse registeret ytterligere etter retningslinjene fra EBA. Det fremgår av innledningssetningen i tredje punktum at registeret «minst» skal inneholde informasjonen som angitt.

Virksomhetsregister er nærmere behandlet i punkt 10.

Til § 44 d

Departementet foreslår en egen paragraf om dokumentasjon ved utførelsen av inkassooppdragene.

Paragrafen gjennomfører artikkel 11 fjerde ledd og artikkel 12 tredje ledd.

Dokumentasjon ved utførelsen av oppdragene er nærmere behandlet i punkt 14.

Til § 45 nytt andre ledd

Departementet foreslår et nytt andre ledd i paragrafen om tilbakekall av bevillinger. Dette leddet vil gjennomføre direktivet artikkel 8 første ledd bokstav a, c og d.

Etter inkassoloven § 31 forutsetter inndragning av bevilling at videre drift av inkassovirksomheten er utilrådelig, men departementet foreslår ikke et vilkår om utilrådelighet i lovforslaget § 45 andre ledd.

Departementet legger til grunn at direktivet artikkel 8 første ledd bokstav e og f allerede er gjennomført i norsk rett gjennom inkassoloven § 31, se også arbeidsgruppens lovforslag § 45 første ledd. Departementet går ut fra at det er unødvendig å fatte vedtak om tilbakekall av bevillingen hvis foretaket gir avkall på den (artikkel 8 første ledd bokstav b), men departementet foreslår i § 44 c å angi at Finanstilsynet skal slette foretaket fra registeret i slike tilfeller.

Lovforslaget § 45 andre ledd bokstav a om tilbakekall hvis foretaket ikke begynner inkassovirksomheten innen tolv måneder etter at bevillingen ble gitt, tilsvarer vilkåret for foretaksbevilling i arbeidsgruppens lovforslag § 6 første ledd bokstav g.

Tilbakekall er nærmere behandlet i punkt 16.1.

Til § 46 første og nytt fjerde ledd

Paragrafen gjelder overtredelsesgebyr. Det er ikke hjemmel for ileggelse av overtredelsesgebyr i den gjeldende inkassoloven, men arbeidsgruppen har foreslått hjemmel for å ilegge inkassoforetak overtredelsesgebyr.

Lovforslaget § 46 *første ledd* bygger på arbeidsgruppens forslag til hjemmel for å ilegge inkassoforetak overtredelsesgebyr. Departementet foreslår imidlertid å tilføye enkelte lovovertridelser som kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr, for å gjennomføre direktivet artikkel 23 første ledd. Departementet foreslår følgende tilføyesler:

- Bokstav a: Krav om egnethet etter § 6 fjerde ledd, jf. første ledd bokstav c og d, og §§ 11 og 13 (gjelder styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder, fagansvarlig og eier med betydelig eierandel), for å gjennomføre artikkel 23 første ledd bokstav i. Direktivbestemmelsen gjelder dersom en kredittjenestevirksomhet lar en eller flere uegnete personer bli eller forbli medlemmer i ledelses- eller administrasjonsorganet. Departementet foreslår i tillegg overtredelsesgebyr dersom fagansvarlig eller eier med betydelig eierandel er uegnet, selv om det ikke er et krav etter direktivet. Departementet foreslår imidlertid ikke overtredelsesgebyr dersom innehaver av personlig inkassobevilling uten fagansvar er uegnet.
- Bokstav c: § 12 første og tredje ledd (gjelder fagansvarliges ansvar for å påse at inkassovirksomheten på sitt ansvarsområde utøves i samsvar med gjeldende regler, og forskrift om fagansvarliges plikter). Departementet legger til grunn at fagansvarliges ansvar er generelt relevant for artikkel 23 første ledd.

- Bokstav d: § 14 (gjelder styrets ansvar for inkassorutinene og for fagansvarliges ansvarsområder og tilstedeværelse), for å gjennomføre artikkel 23 første ledd bokstav b, c, d
- Bokstav f: § 25 (gjelder oppdragsavtale), for å gjennomføre artikkel 23 første ledd bokstav a for så vidt gjelder brudd på regler som gjennomfører artikkel 11
- Bokstav l: § 44 d (gjelder inkassoforetakets dokumentasjon ved utførelsen av inkassooppdragene), gjennomfører delvis artikkel 23 første ledd bokstav a
- Bokstav m: Avgrensning i foretaksbevillingen etter § 5 første ledd fjerde punktum (gjelder manglende rett til å behandle klientmidler), for å gjennomføre artikkel 23 første ledd bokstav l

Når det gjelder bokstav c og d, kan det legges til at reglene det vises til, er foreslått gitt for å legge til rette for forsvarlig styring av inkassovirksomheten. Det vil si at brudd på disse reglene vil kunne føre til systematiske brudd på andre regler og få konsekvenser for et stort antall skyldnere og fordringshavere. Departementet antar at overtredelsesgebyr kan være en nyansert og treffende reaksjon som kan medvirke til høy grad av regeletterlevelse. Det kan imidlertid være noe betenkelig i et rettssikkerhetsperspektiv at reglene om fagansvarliges og styrets plikter er vide. Departementet antar at overtredelsesgebyr for brudd på reglene om styrets og fagansvarliges plikter først og fremst vil være aktuelt der pliktbruddene har ført til at foretaket har brutt andre paragrafer som er omfattet av hjemmelen for overtredelsesgebyr. Det nærmere innholdet i pliktnormene som er overtrådt, må dessuten være klart etablert.

§ 46 *nytt fjerde ledd* gir hjemmel for å ilegge styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder, fagansvarlig og eier med betydelig eierandel i inkassoforetak overtredelsesgebyr. Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 23 femte ledd, for så vidt direktivbestemmelsen gjelder overtredelsesgebyr.

Departementet foreslår krav om forsett eller grov uaktsomhet, og at medvirkning skal kunne føre til ileggelse av overtredelsesgebyr.

Paragrafen må ses i sammenheng med momentene i lovforslaget § 47 a, reglene om utmåling av overtredelsesgebyr i forskriftsforslaget § 41 og de generelle reglene om administrative sanksjoner i forvaltningsloven kapittel IX.

Overtredelsesgebyr er nærmere behandlet i punkt 16.2.

Til § 47 a

Bestemmelsen gjennomfører direktivet artikkel 23 fjerde ledd. Etter bestemmelsen skal medlemsstatene sikre at kompetente myndigheter tar høyde for relevante omstendigheter, herunder angitte momenter, ved valg av administrative reaksjoner som følge av brudd på loven og ved individuell utmåling av overtredelsesgebyr. Bestemmelsen gjelder både for foretak og fysiske personer.

Departementet foreslår å lovfeste listen med momenter som skal hensyntas. Ordet «skal» markerer at momentene skal hensyntas. Samtidig er uttrykket «blant annet» valgt for å vise at også andre momenter kan være relevante, blant annet

momentene i forvaltningsloven § 46 andre ledd ved administrativ foretakssanksjon og momentene i forvaltningsloven § 44 tredje ledd første punktum ved individuell utmåling av overtredelsesgebyr mot fysiske personer.

Departementet legger ellers til grunn at det følger av alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper at man skal ta høyde for relevante omstendigheter, og antar at det ikke er nødvendig å lovfeste dette.

Momenter ved illeggelse av administrative reaksjoner er nærmere behandlet i punkt 16.3.

Til § 49 – nytt ledd

Bestemmelsen gir en overgangsregel for vilkåret for foretaksbevilling i § 6 første ledd bokstav a om at søkeren må være juridisk person som driver næringsvirksomhet. Overgangsregelen er nærmere omtalt i punkt 6.

Departementet vil vurdere behovet for ytterligere overgangsregler, men høringsinstanser som ser særlige behov for overgangsregler, bes opplyse om dette.

20 Merknader til de enkelte paragrafene i forskriften

Til § 26

Departementet foreslår en egen paragraf om søknader om foretaksbevilling. Paragrafen vil gjennomføre direktivet artikkel 7 første og andre ledd og artikkel 6 tredje ledd.

Første ledd gjennomfører artikkel 7 første ledd.

Andre ledd gjelder opplysninger som skal gis i søknaden. I *bokstav a* foreslås det at søknaden skal opplyse om søknaden gjelder bevilling til fremmedinkasso eller oppkjøps- og egeninkasso. *Bokstav b* gjennomfører artikkel 7 andre ledd bokstav b. *Bokstav c* gjennomfører artikkel 7 andre ledd bokstav c. Direktivbestemmelsen omfatter medlemmer av søkerens ledelses- eller administrasjonsorgan og eier med betydelig eierandel. Departementet foreslår å presisere at dette omfatter styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder og eier med betydelig eierandel, og at det dessuten skal opplyses om hvem som er fagansvarlig.

Bokstav d gjennomfører artikkel 6 tredje ledd. I artikkel 6 tredje ledd er det angitt at kredittjenestevirksomheter som ikke har til hensikt å behandle klientmidler, skal opplyse om det i søknaden om bevilling. Departementet foreslår imidlertid å stille et mer åpent spørsmål om søknaden omfatter det å behandle klientmidler eller ikke, slik at alle søkere må svare på dette spørsmålet.

Tredje ledd gjelder vedlegg til søknaden. I paragrafene det vises til, er det angitt nærmere krav til vedleggene.

Bokstav a gjennomfører artikkel 7 andre ledd bokstav a. *Bokstav b* gjennomfører artikkel 7 andre ledd bokstav d og e. *Bokstav c* gjennomfører artikkel 7 andre ledd bokstav f, g og h. *Bokstav d* gjennomfører artikkel 7 andre ledd bokstav j.

Bokstav e gjennomfører artikkel 7 andre ledd bokstav k, jf. artikkel 12 første ledd. Departementet oppfatter at utkontrakteringsavtaler etter artikkel 12 gjelder inkassofaglige oppgaver, og foreslår derfor at avtaler om utkontraktering av

inkassofaglige oppgaver skal vedlegges søknaden. Departementet foreslår imidlertid at også avtaler om utkontraktering av IKT-virksomhet skal vedlegges. Det siste forslaget er ikke for å gjennomføre direktivet, men departementet viser til at utkontraktering av IKT-virksomhet er virksomhetskritisk, og melding om utkontraktering av IKT-virksomhet skal inneholde utkontrakteringsavtalen med vedlegg, jf. forskrift 15. september 2021 nr. 2777 om meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet mv. § 4 andre ledd.

Bokstav f og g gjelder dokumentasjon for sikkerhetsstillelse, suffisiens og likviditet, mens *bokstav h* gjelder villighetserklæring fra fagansvarlig (faktisk leder etter den gjeldende inkassolovens terminologi). Direktivet har ikke regler om dette, men etter departementets syn bør det gå frem av paragrafen at slik dokumentasjon skal vedlegges, slik at paragrafen sammenfatter krav til søknaden.

Departementet foreslår i *fjerde ledd* å presisere at Finanstilsynet kan be om ytterligere opplysninger og dokumentasjon hvis det er nødvendig for å behandle søknaden. Det kan både være opplysninger og dokumentasjon som utdyper opplysningene og dokumentasjon som skal gis etter andre og tredje ledd, og eventuell annen slags informasjon og dokumentasjon som det måtte være behov for.

Søknad om foretaksbevilling er nærmere behandlet i punkt 9.

Til § 28

I paragrafen er det tatt utgangspunkt i arbeidsgruppens forskriftsforslag § 28, som i hovedsak viderefører inkassoforskriften § 5-2.

I første ledd er det tatt inn en 45 arbeidsdagers frist for å vurdere om søknader om foretaksbevilling er fullstendige, og eventuelt etterspørre ytterligere opplysninger eller dokumentasjon, jf. kravet i direktivet artikkel 7 tredje ledd. Det er ikke noen slik frist i gjeldende regler eller arbeidsgruppens forslag.

I andre ledd foreslår departementet en saksbehandlingsfrist på 90 dager fra saken er tilstrekkelig opplyst, for søknader om inkassobevilling (både foretaksbevillinger og personlige bevillinger) og godkjenning av fagansvarlig. I inkassoforskriften § 5-2 og arbeidsgruppens forskriftsforslag § 28 er behandlingsfristen for søknader tre måneder, så endringen til 90 dager må anses å være ubetydelig. Kravet i artikkel 7 fjerde ledd er at søknader om foretaksbevilling skal behandles innen 90 dager fra saken er tilstrekkelig opplyst.

Søknad om foretaksbevilling er nærmere behandlet i punkt 9.

Til § 41 nytt andre ledd

Forskriftsforslaget § 41 nytt andre ledd gir øvre ramme for overtredelsesgebyr for fysiske personer, se lovforslaget § 46 fjerde ledd.

Det fremgår av direktivet artikkel 23 andre ledd at det ved utmålingen skal tas hensyn til at sanksjonen skal være effektiv, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og ha avskrekkende virkning.

Departementet foreslår to alternative rammer. Det første alternativet er fem millioner kroner, det samme som arbeidsgruppen i sitt forskriftsforslag § 41

foreslo for foretak. Det andre alternativet er det dobbelte av den personlige vinningen, dersom det kan beregnes hvilken vinning som er oppnådd ved overtredelsen. Det tilsvarer arbeidsgruppens foreslåtte alternativ om vinning for foretak, men med en presisering om at det er den personlige vinningen som er relevant. Ordet «vinning» er ment å dekke både oppnådde fordeler og unngåtte tap.

Ved den nærmere utmålingen skal det tas hensyn til momentene som er angitt i lovforslaget § 47 a.

Overtredelsesgebyr er nærmere behandlet i punkt 16.2.

21 Forslag til lovbestemmelser

§ 4 Definisjoner

I loven menes med:

...

b. fremmedinkasso: Inndriving av forfalte pengekrav på vegne av andre. Reforhandling med skyldnere om vilkår og betingelser i avtalen som ligger til grunn for fordringen, skal regnes som inndriving hvis den som forhandler, opptrer på vegne av fordringshaveren uten å være låneformidlingsforetak etter låneformidlingsloven. Informasjon til skyldnere om endringer i rentesatser, kostnader eller betalinger for forfalte fordringer på vegne av fordringshaveren regnes også som inndriving.

c. oppkjøps- og egeninkasso: Fordringshaverens egen inndriving av pengekrav som er kjøpt opp etter forfall. Oppkjøps- og egeninkassoforetakets reforhandling med skyldnere om vilkår og betingelser i avtalen som ligger til grunn for fordringen, og informasjon til skyldnere om endringer i rentesatser, kostnader eller betalinger for forfalte fordringer, regnes også som inndriving.

...

g. betydelig eierandel: Direkte eller indirekte eierandel som representerer minst ti prosent av aksjekapitalen eller stemmene, eller som på annen måte gjør det mulig å utøve betydelig innflytelse over forvaltningen av foretaket. Like med vedkommende eiers egne aksjer regnes aksjer som eies av dennes nærstående. Med nærstående menes i denne bestemmelsen personer som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-5.

h. krav som omfattet av direktiv (EU) 2021/2167: Kredittytters krav fra en kredittavtale som er utstedt av en bank eller et kredittforetak som er lovlig etablert i EØS, og som etter mislighold er kjøpt opp som ledd i lovlig utøvelse av ervervsmessig virksomhet av en fysisk eller juridisk person som ikke er en bank eller et kredittforetak. Med kredittavtale menes i denne sammenhengen en avtale hvor en bank eller et kredittforetak yter en kreditt i form av betalingsutsettelse, lån eller lignende form for finansiering. Med mislighold menes i denne sammenhengen mislighold som definert i forordning (EU) 575/2013 artikkel 47a.

i. hjemstat etter direktiv (EU) 2021/2167: EØS-stat hvor inkassoforetaket har sitt vedtektsmessige hjemsted. Hvis inkassoforetaket etter nasjonal rett ikke har noe vedtektsmessige hjemsted, er EØS-staten hvor hovedkontoret ligger, hjemstat.

j. vertsstat etter direktiv (EU) 2021/2167: En annen EØS-stat enn hjemstaten hvor inkassoforetaket har etablert en filial eller driver inkassovirksomhet, eller hvor skyldneren er hjemmehørende eller har sitt vedtektsmessige hjemsted. Hvis skyldneren etter nasjonal rett ikke har noe vedtektsmessig hjemsted, er EØS-staten hvor skyldnerens hovedkontor ligger, vertsstat.

§ 5 første ledd

Inkassovirksomhet kan bare drives av foretak som har bevilling fra Finanstilsynet. Bevillingen skal avgrenses til enten å gjelde fremmedinkassovirksomhet eller oppkjøps- og egeninkassovirksomhet. *Hvis et inkassoforetak ikke har Norge som hjemstat, skal bevillingen avgrenses slik at den ikke gir foretaket rett til å inndrive krav som omfattet av direktiv (EU) 2021/2167. Finanstilsynet kan angi at bevilling til fremmedinkassoforetak ikke gir rett til å behandle klientmidler.*

§ 6 første og nytt andre ledd

Finanstilsynet gir inkassobevilling etter søknad til et foretak når

- a. *foretaket er en juridisk person som driver næringsvirksomhet*
- b. foretaket er registrert i Foretaksregisteret
- c. foretaket har et tilstrekkelig antall ansatte fagansvarlige, som Finanstilsynet har godkjent, og som fyller vilkårene etter § 11
- d. styremedlemmer, *varamedlemmer til styret*, daglig leder, *daglig leders stedfortreder* og eier med betydelig eierandel anses egnet til å drive foretaket i samsvar med lover, forskrifter og god inkassoskikk
- e. *ledelsen samlet har tilstrekkelig kunnskap og erfaring til å lede foretaket på en forsvarlig måte*
- f. inkassovirksomheten drives fra et fast forretningssted innenfor EØS
- g. foretaket slutter seg til en godkjent utenrettslig tvisteløsningsordning
- h. *foretaket har forsvarlige rutiner som angitt i § 14 første ledd*

For å få bevilling til fremmedinkassovirksomhet som gir rett til å behandle klientmidler, må foretaket ha klientkonto, jf. § 22.

§ 9 Bruk av kontraktsmedhjelpere

Et inkassoforetak kan gi et annet foretak i oppdrag å utføre deler av virksomheten, med mindre dette skjer i et omfang eller på en måte som ikke kan anses som forsvarlig, eller gjør at tilsynet med den utkontrakterte virksomheten eller foretakets samlede virksomhet blir vanskeliggjort. Oppgaver som er underlagt krav til bevilling, kan bare utkontrakteres til kontraktsmedhjelpere som selv har nødvendig bevilling. Kontraktsmedhjelpere kan ikke motta eller besitte klientmidler på vegne av et inkassoforetak.

Bruk av kontraktsmedhjelpere er uten innvirkning på inkassoforetakets plikter og ansvar overfor fordringshavere, skyldnere, offentlige myndigheter og andre.

Ved utkontraktering av virksomhet skal det inngås en skriftlig avtale mellom inkassoforetaket og kontraktsmedhjelperen. I utkontrakteringsavtalen skal kontraktsmedhjelperen forplikte seg til å følge gjeldende regler.

Departementet kan gi forskrift om bruk av kontraktsmedhjelpere.

§ 13 *Vurderinger av egnethet*

Ved egnethetsvurderinger etter § 6 første ledd bokstav d, § 10 første ledd første punktum og § 11 første ledd bokstav b skal det vurderes om personen har tilstrekkelig godt omdømme og antas å kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte.

Personen skal

- a. ikke være dømt for straffbart forhold som gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte
- b. ikke være under konkursbehandling, konkursskarantene eller rekonstruksjonsforhandling
- c. ikke i stilling eller ved utøvelsen av andre verv ha utvist adferd som gir grunn til å anta at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på en forsvarlig måte
- d. ha vært åpen og samarbeidsvillig i tidligere kontakt med tilsyns- og reguleringsmyndigheter

Kravet i andre ledd bokstav a skal dokumenteres gjennom fremleggelse av politiattest. Kravet i andre ledd bokstav b skal dokumenteres gjennom fremleggelse av bekreftelse fra Brønnøysundregistrene om at personen ikke er under konkursbehandling, konkursskarantene eller rekonstruksjonsforhandling. Ved vurderingen etter andre ledd bokstav c skal det særlig tas hensyn til om atferden har medført tilbakekall av en offentlig godkjenning eller tilsynsmessige reaksjoner, bestått i regelbrudd som er konstatert ved forvaltningsvedtak eller rettsavgjørelse, eller gitt grunnlag for at vedkommende er ilagt konkursskarantene eller annet virksomhetsforbud.

§ 14 første ledd

Styret i inkassoforetaket skal påse at det utarbeides *forsvarlige* rutiner for hvordan inkassovirksomheten skal utøves, og at rutinene oppdateres ved behov. Styret skal skriftlig bekrefte at dette er gjort. *Rutinene skal blant annet sikre overholdelsen av følgende:*

- a. *reglene om risikostyring og internkontroll*
- b. *reglene om god inkassoskikk og kommunikasjon med skyldnere*
- c. *reglene om inndriving av urettmessige krav og innsigelsesbehandling*
- d. *reglene om klagebehandling*

§ 22 nytt femte ledd

Ved innbetalinger på krav som omfattet av direktiv (EU) 2021/2167 skal inkassoforetaket gi skyldneren en kvittering på papir eller annet varig medium.

§ 25 andre og nytt tredje ledd

Oppdragsavtalen skal inneholde følgende:

- a. angivelse av oppdragets varighet
- b. utførlig beskrivelse av inkassotiltakene som skal utføres
- c. størrelsen på inkassoforetakets vederlag eller angivelse av hvordan vederlaget skal beregnes
- d. presisering av inkassoforetakets fullmakt til å representere fordringshaveren overfor skyldnere
- e. rutiner for å hindre inndriving av urettmessige krav

I oppdragsavtalen skal partene forplikte seg til å følge gjeldende regler, herunder god inkassoskikk og reglene om kommunikasjon med skyldnere. Inkassoforetaket skal forplikte seg til å varsle fordringshaveren før utkontraktering av inkassofaglige oppgaver.

§ 44 a *Norske inkassoforetaks grensekryssende inndriving i andre EØS-stater etter direktiv (EU) 2021/2167*

Norske inkassoforetak som ønsker å inndrive krav som omfattet av direktiv (EU) 2021/2167 i en annen EØS stat, skal gi skriftlig melding om dette til Finanstilsynet. I meldingen skal foretaket opplyse om følgende:

- a. vertsstaten inkassoforetaket ønsker å inndrive krav i
- b. staten hvor kreditten ble gitt, hvis inkassoforetaket er kjent med hvilken stat dette er, og det er en annen EØS-stat enn vertsstaten og Norge
- c. adressen på inkassoforetakets eventuelle filial i vertsstaten
- d. identiteten og adressen til eventuell kontraktsmedhjelper for inkassofaglige oppgaver i vertsstaten
- e. identiteten til personene som er ansvarlige for ledelsen av inndrivingen i vertsstaten
- f. hvilke tilpasninger som eventuelt er foretatt i inkassoforetakets risikostyring og internkontroll for å sikre overholdelsen av gjeldende regler
- g. hvilke tiltak som er iverksatt for å sikre overholdelsen av vertsstatens regler om forebygging av hvitvasking og terrorfinansiering, hvis foretaket vil være forpliktet etter vertsstatens lovgivning som gjennomfører direktiv (EU) 2015/849
- h. at inkassoforetaket kan kommunisere på vertsstatens språk eller språket som kredittavtalen er skrevet på
- i. om inkassobevillingen gjelder fremmedinkasso eller oppkjøps- og egeninkasso
- j. om bevillingen gir rett til å behandle klientmidler eller ikke

Senest 45 arbeidsdager etter at fullstendig melding etter første ledd ble mottatt, skal Finanstilsynet oversende meldingen til de kompetente myndighetene i

vertsstaten. Når mottakelsen av oversendelsen er bekreftet, skal Finanstilsynet opplyse inkassoforetaket om hvilken dato meldingen ble oversendt, og hvilken dato mottakelsen av oversendelsen ble bekreftet. Finanstilsynet skal også oversende meldingen til staten hvor kreditten ble gitt, hvis det er en annen EØS-stat enn vertsstaten og Norge.

Inkassoforetaket kan begynne inndringen i vertsstaten når Finanstilsynet har opplyst om at de kompetente myndighetene i vertsstaten har bekreftet mottakelsen av meldingen. Mottar ikke inkassoforetaket noen opplysning om at de kompetente myndighetene i vertsstaten har bekreftet mottakelsen av meldingen, kan inndringen begynne to måneder etter at Finanstilsynet oversendte meldingen til de kompetente myndighetene i vertsstaten.

Inkassoforetaket skal melde fra til Finanstilsynet om eventuelle endringer i opplysningene som er gitt i melding etter første ledd. Andre og tredje ledd gjelder tilsvarende så langt de passer.

Hvis inkassobevillingen tilbakekalles, skal Finanstilsynet straks underrette de kompetente myndighetene i vertsstaten og en eventuell annen EØS-stat hvor kreditten ble gitt.

Inkassoforetak som hører hjemme på Svalbard eller Jan Mayen, kan ikke inndrive krav som omfattes av direktiv (EU) 2021/2167 i andre EØS-stater.

§ 44 b Utenlandske foretaks grensekryssende inndrivning i Norge etter direktiv (EU) 2021/2167

Foretak som har bevilling fra en annen EØS-stat til å inndrive krav etter direktiv (EU) 2021/2167, har rett til å inndrive krav som omfattes av direktivet, i Norge, innen rammene av bevillingen og ellers gjeldende regler. Foretaket har likevel ikke rett til å inndrive krav på Svalbard eller Jan Mayen.

Når Finanstilsynet mottar melding fra en kompetent myndighet i en annen EØS-stat om at et foretak som har bevilling i denne staten, ønsker å drive grensekryssende inndrivning i Norge etter direktiv (EU) 2021/2167, skal Finanstilsynet straks bekrefte at meldingen er mottatt.

Foretaket kan begynne inndringen i Norge når de kompetente myndighetene i hjemstaten har opplyst om at Finanstilsynet har bekreftet mottakelsen av meldingen etter andre ledd. Mottar ikke foretaket noen opplysning om at Finanstilsynet har bekreftet mottakelsen av meldingen, kan inndringen begynne to måneder etter at de kompetente myndighetene i hjemstaten ga fullstendig melding til Finanstilsynet.

Andre og tredje ledd gjelder tilsvarende så langt de passer ved melding om endringer i melding etter andre ledd.

Reglene for inkassoforetak i loven her og forskrift gitt med hjemmel i loven her gjelder tilsvarende så langt de passer for utenlandske foretak som driver grensekryssende inndrivning i Norge etter direktivet. Dersom et foretak som inndriver krav i Norge etter reglene i paragrafen her, overtrer gjeldende regler, kan Finanstilsynet forby videre inndrivning til den kompetente myndigheten i hjemstaten har truffet en passende avgjørelse eller foretaket har truffet nødvendige tiltak for å avhjelpe overtredelsen.

§ 44 c *Virksomhetsregister*

Finanstilsynet skal føre register over foretak som har norsk bevilling til å drive inkassovirksomhet, og virksomheter som driver grensekryssende inkassovirksomhet eller grensekryssende inndrivning etter direktiv (EU) 2021/2167 i Norge. Registeret skal være offentlig, bortsett fra fødselsnummer. Registeret skal minst inneholde følgende informasjon:

- a. virksomhetens identitet, postadresse, nettstedsadresse og telefonnummer
- b. navn, adresse og telefonnummer til hvert avdelingskontor i Norge og til norske inkassoforetaks avdelingskontor i utlandet
- c. postadresse, nettstedsadresse og telefonnummer for fremsettelse av klager over inndrivningen og innsigelser mot kravene i Norge
- d. det rettslige grunnlaget for å drive inkassovirksomhet eller inndrivning etter direktiv (EU) 2021/2167 i Norge, med opplysninger om foretaket har rett til å behandle klientmidler eller ikke
- e. for foretak med norsk bevilling: identiteten til styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder, fagansvarlig og eier med betydelig eierandel
- f. for foretak med norsk bevilling: eventuelle andre stater inkassoforetaket utøver virksomhet i
- g. for grensekryssende virksomhet i Norge: identiteten til personene som er ansvarlige for virksomheten i Norge
- h. for grensekryssende virksomhet i Norge: hjemstaten og navn på tilsynsmyndigheten i hjemstaten

Finanstilsynet skal straks oppdatere registeret dersom

- a. foretaket har gitt avkall på inkassobevillingen
- b. inkassobevillingen er tilbakekalt, eller tillatelsen til å drive inkassovirksomhet eller inndrivning etter direktiv (EU) 2021/2167 i Norge av andre grunner er falt bort
- c. den registrerte ikke lenger driver grensekryssende inkassovirksomhet eller inndrivning etter direktiv (EU) 2021/2167 i Norge
- d. foretaket ikke lenger har rett til å behandle klientmidler

Registrerte virksomheter skal uten ugrunnet opphold melde fra til Finanstilsynet om endringer i de registrerte opplysningene.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om registrering av virksomheter etter denne paragrafen.

§ 44 d *Inkassoforetakets dokumentasjon ved utførelsen av inkassooppdragene*

I forbindelse med utførelsen av inkassooppdragene skal inkassoforetaket dokumentere:

- a. kommunikasjon med fordringshavere og skyldnere
- b. oppdragsavtaler og anvisninger fra fordringshaveren om fordringen og inndrivningen

- c. avtaler om utkontraktering av virksomhet og anvisninger til kontraktsmedhjelpere som utfører inkassofaglige oppgaver

Dokumentasjonen skal oppbevares i minst fem år fra den aktuelle avtalen opphører, eller frem til den lovbestemte foreldelsesfristen. Dokumentasjonen behøver likevel ikke oppbevares lenger enn ti år.

§ 45 nytt andre ledd

Finanstilsynet kan også tilbakekalle en foretaksbevilling hvis

- a. foretaket ikke har begynt inkassovirksomheten innen tolv måneder etter at bevillingen ble gitt
- b. foretaket har opphørt med inkassovirksomhet i mer enn tolv måneder
- c. foretaksbevillingen er ervervet på grunnlag av uriktige opplysninger eller på annet urettmessig grunnlag

§ 46 første og nytt fjerde ledd

Finanstilsynet kan ilegge et inkassoforetak overtredelsesgebyr ved overtredelse av

- a. *krav om egnethet etter § 6 fjerde ledd, jf. første ledd bokstav c og d, og §§ 11 og 13*
- b. § 9
- c. *§ 12 første og tredje ledd*
- d. § 14
- e. kapittel 3
- f. § 25
- g. § 26
- h. § 30
- i. kapittel 5
- j. § 43 andre eller tredje ledd
- k. § 44
- l. *§ 44 d*
- m. *avgrensning i foretaksbevillingen etter § 5 første ledd fjerde punktum*

....

Styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder, fagansvarlig og eier med betydelig eierandel kan ilegges overtredelsesgebyr dersom de forsettlig eller grovt uaktsomt har begått overtredelser eller medvirket til å begå overtredelser som angitt i første ledd.

§ 47 a *Momenter ved ileggelse av administrative reaksjoner som følge av brudd på lov og forskrift*

Ved vurderingen av hvilke administrative reaksjoner som skal ilegges som følge av brudd på lov og forskrift, og ved individuell utmåling av overtredelsesgebyr, skal det blant annet tas hensyn til

- a. overtredelsens grovhet og varighet
- b. overtrederens grad av skyld
- c. overtrederens økonomiske evne
- d. hvor stor vinning som er oppnådd eller tap som er unngått ved overtredelsen
- e. tap påført tredjeperson som følge av overtredelsen
- f. i hvilken grad overtrederer har samarbeidet med Finanstilsynet
- g. tidligere overtredelser
- h. enhver faktisk eller potensiell systemisk følge av overtredelsen

§ 49 nytt andre ledd

Enkeltpersonforetak og foretak som ikke driver næringsvirksomhet, som har inkassobevilling etter lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav § 5 når loven trer i kraft, kan i en periode på ti år fra loven trer i kraft, drive inkassovirksomhet uten å fylle vilkåret i § 6 første ledd bokstav a om å være juridisk person som driver næringsvirksomhet. Foretaket kan likevel ikke inndrive krav som omfattet av direktiv (EU) 2021/2167.

22 Forslag til forskriftsbestemmelser

§ 26 Søknad om foretaksbevilling

Søknad om foretaksbevilling skal gi Finanstilsynet opplysningene som er nødvendige for å vurdere om vilkårene i lov og forskrift er oppfylt.

Søknaden skal opplyse:

- a. om søknaden gjelder bevilling til fremmedinkasso eller oppkjøps- og egeninkasso
- b. adressen til søkerens hovedkontor eller vedtektsmessige hjemsted
- c. identiteten til styremedlemmer, varamedlemmer til styret, daglig leder, daglig leders stedfortreder, fagansvarlig og eier med betydelig eierandel
- d. om bevillingen skal gi rett til å behandle klientmidler eller ikke, hvis søknaden gjelder fremmedinkasso

Søknaden skal vedlegges:

- a. dokumentasjon for søkerens rettslige status og kopi av stiftelsesdokument og vedtekter
- b. dokumentasjon på kvalifikasjoner og egnethet, jf. inkassoloven § 6 første ledd bokstav d og e, § 10, § 11 og § 13 med forskrift
- c. rutiner for utøvelsen av inkassovirksomheten som angitt i inkassoloven § 14 første ledd
- d. dokumentasjon for at foretaket har klientkonto, hvis bevillingen skal gi rett til å behandle klientmidler, jf. inkassoloven § 22 med forskrift
- e. eventuelle avtaler om utkontraktering av inkassofaglige oppgaver og IKT-virksomhet, jf. inkassoloven § 9 med forskrift
- f. dokumentasjon for sikkerhetsstillelse, hvis søknaden gjelder fremmedinkassoforetak, jf. inkassoloven § 7

- g. dokumentasjon for suffisiens og likviditet, hvis søknaden gjelder fremmedinkassoforetak med begrenset ansvar mv., jf. inkassoloven § 8
- h. villighetserklæring fra fagansvarlig

Finanstilsynet kan be om ytterligere opplysninger og dokumentasjon hvis det er nødvendig for å behandle søknaden.

§ 28 Saksbehandlingsfrister

Finanstilsynet skal innen 45 arbeidsdager fra en søknad om foretaksbevilling etter inkassoloven § 6 ble mottatt, vurdere om søknaden er fullstendig, og eventuelt etterspørre ytterligere opplysninger eller dokumentasjon.

Søknader om inkassobevilling og godkjenning av fagansvarlig etter inkassoloven §§ 6, 10 og 11 skal behandles innen 90 dager fra saken er tilstrekkelig opplyst, se tjenesteloven § 11 første ledd. Tjenesteloven § 11 andre ledd om at en tillatelse anses gitt når saksbehandlingsfristen er utløpt, gjelder ikke for søknader om inkassobevilling eller godkjenning av fagansvarlig i et inkassoforetak.

§ 41 nytt andre ledd

For fysiske personer som nevnt i inkassoloven § 46 fjerde ledd kan overtredelsesgebyr ikke overstige det høyeste beløpet av:

- a. fem millioner kroner
- b. det dobbelte av den personlige vinningen, dersom det kan beregnes hvilken vinning som er oppnådd ved overtredelsen.